

**KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie**

**Sprawozdanie z realizacji
rocznego programu działalności
w 2018 r.**

Akceptuję

DYREKTOR

.....
Ryszard Kamiński
/dyrektor/

Zatwierdzam

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

.....
Jan Krzysztof Ardianowski
/Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi/

Minikowo, 2019 rok
www.kpodr.pl
e-mail: sekretariat@kpodr.pl

Opracowanie:

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Redakcja techniczna:

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Kierujący:

Zastępca Dyrektora

ds. rozwoju doradztwa Lidia Lewandowska

Zaopiniowany:

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
A. Informacja o zmianach w organizacji ośrodka doradztwa rolniczego w 2017 r.....	5
B. Zakres i metodyka procesu sprawozdawczego	7
C. Działalność merytoryczna	19
C.1. Działania nieodpłatne	20
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.....	21
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.....	44
Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	68
Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych	70
Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie...	73
Zadanie 6. Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego	74
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.....	74
Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	83
Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.....	87
Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	91
Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.....	93
C.2. Działania odpłatne.....	95
C.3. Projekty i zadanie zlecone.....	99
C.4. Działania realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR).....	108
D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem.....	110
E. Wykaz ważniejszych wydarzeń.....	118
F. Działalność wydawnicza	120
G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej.....	122
H. Ocena rezultatów działalności ODR w 2018.....	123
I. Załączniki elektroniczne.....	124

Wstęp

Status prawny

Od 20 sierpnia 2016 r. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego podlega ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi. Zgodnie z ustawą z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 711 z późn. zm.) jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną.

Podstawy funkcjonowania:

1. Ustawa o jednostkach doradztwa rolniczego

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Minikowie działa na podstawie ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 711 z późn. zm.).

2. Statut

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w drodze zarządzenia nr 29 z dnia 19.08.2016 r. nadał statut Kujawsko-Pomorskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Minikowie, stanowiący załącznik do zarządzenia. Zarządzenie weszło w życie z dniem 20.08.2016 r.

3. Regulamin organizacyjny

Ośrodek działa według struktury organizacyjnej określonej w Regulaminie Organizacyjnym Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i wprowadzonym Zarządzeniem przez dyrektora Ośrodka.

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie art. 9 z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2016 r. poz. 356 i 1176), w związku z art. 4 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (DZ.U. z 2016 r. poz. 1176) powołał w 2016 r. następujące osoby do składu Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie:

1. **Wojciech Mojzesowicz** – przewodniczący Rady, przedstawiciel Stowarzyszenia Kujawsko-Pomorskie Centrum Rolnicze. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
2. **Ryszard Kierzek** – zastępca przewodniczącego Rady, przedstawiciel Kujawsko Pomorskiej Izby Rolniczej,
3. **Agnieszka Filipek**- przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
4. **Piotr Depta**- przedstawiciel Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
5. **Tadeusz Dussa**- przedstawiciel Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
6. **Sławomir Kowalewski** - przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej,
7. **Tomasz Kruszewski** – przedstawiciel Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
8. **Wiesław Gałązka** – przedstawiciel Wojewódzkiego Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
9. **Dr inż. Heliodor Banaszak** – przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
10. **Prof. dr hab. inż. Zbigniew Skinder**- przedstawiciel Uniwersytetu Technologiczno Przyrodniczego w Bydgoszczy. Przedstawiciel zgłoszony przez szkoły wyższe oraz

instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich,

11. **Dr hab. inż. Zygmunt Miatkowski** – przedstawiciel Instytutu Technologiczno Przyrodniczego w Falentach. Przedstawiciel zgłoszony przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich,
12. **Andrzej Marek Wiosna** - dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, przedstawiciel szkół ponadgimnazjalnych kształcących na potrzeby rolnictwa, działających na obszarze województwa.

Podstawa prawna sporządzania Sprawozdania z Programu działalności

Sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego opracowywane jest przez dyrektora jednostki doradztwa rolniczego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 711 z późn. zm.) oraz opiniowany przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego w oparciu o art. 9 ust. 3 pkt 1 wyżej wskazanej ustawy.

A. Informacja o zmianach w organizacji ośrodka doradztwa rolniczego w roku 2018

1. Zmiany w zasobach materialnych

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie na chwilę obecną posiada 39 stacji meteo. W 2018 roku Ośrodek zakupił 19 stacji meteo, które zostały zamontowane w każdym powiecie na terenie województwa Kujawsko – Pomorskiego. Ponadto we wrześniu 2018 roku Województwo Kujawsko – Pomorskie wypowiedziało KPODR w Minikowie umowę użyczenia obiektów użytkowanych na potrzeby KPODR Oddział w Przysieku. Jednocześnie zawarta została umowa najmu z Regionalnym Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w Przysieku Sp. z o.o. na część pomieszczeń w dotychczas zajmowanym budynku.

Na koniec 2018 roku w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego zmieniła się liczba komputerów z 301 na 311 sztuk.

2. Zmiany w zatrudnieniu

Przyczyną spadku liczby zatrudnionych w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego było nabycie praw emerytalnych przez pracowników oraz rozwiązanie umów o prace przez pracowników.

Wzrost zatrudnienia w dziale Technologii Produkcji Rolniczej oraz Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym był spowodowany zwiększoną ilością zadań a także uzupełnieniem braków kadrowych z poprzedniego okresu.

Spadek zatrudnienia w punkcie 16 związany był z zakończeniem realizacji projektu „Zielona opieka - gospodarstwa opiekuńcze w województwie kujawsko-pomorskim”.

Tab. A. Zatrudnienie w Kujawsko-Ośrodku Doradztwa Rolniczego

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób	
		Stan na dzień 31.10.2017	stan na dzień 31.12.2018
1.	Dyrektor	1	1
2.	Zastępca dyrektora	2	2
3.	Dyrektorzy Oddziałów	2	2
4.	Dział Technologii Produkcji Rolniczej	18	22

5.	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	12	20
6.	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	11	9
7.	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	6	4
8.	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	17	15
9.	Dział Teleinformatyki	4	5
10.	Dział Księgowości	16	12
11.	Dział Kadr i Organizacji Pracy	2	3
12.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Minikowie	9	11
13.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Przysieku	8	7
14.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Zarzeczewie	8	8
15.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	122	113
16.	Pozostali pracownicy	17	2
Razem		255	236

Tab. B. Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba pracowników	
			Stan na dzień 31.10.2017	stan na dzień 31.12.2018
1.	PZDR w Aleksandrowie Kujawskim	9	6	7
2.	PZDR w Brodnicy	10	7	6
3.	PZDR w Bydgoszczy	8	6	7
4.	PZDR w Chełmnie	7	6	5
5.	PZDR w Golubiu Dobrzyniu	6	6	5
6.	PZDR w Grudziądzu	6	6	6
7.	PZDR w Inowrocławiu	9	8	5
8.	PZDR w Lipnie	9	7	6
9.	PZDR w Mogilnie	4	4	4
10.	PZDR w Nakle n/Not.	5	6	6
11.	PZDR w Radziejowie	7	7	6
12.	PZDR w Rypinie	6	6	6
13.	PZDR w Sępólnie Krajeńskim	4	5	4
14.	PZDR w Świeciu	11	10	8
15.	PZDR w Toruniu	9	5	6
16.	PZDR w Tucholi	6	5	5
17.	PZDR w Wąbrzeźnie	4	5	5
18.	PZDR we Włocławku	13	10	9
19.	PZDR w Żninie	6	7	7
Razem		139	122	113

A. Zakres i metodyka procesu sprawozdawczego

1. Priorytetowe działania w 2018 roku (tabela C) - Priorytety działalności doradczej określone przez MRiRW

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	szkolenie		konferencja		szkolenie wyjazdowe		broшуura		ulotka		material informacyjny/ artykuł	porada/ informacja	konkurs/ olimpiada	pokaz/ demonstracja	stoisko inf.promocyjne	targi/ wystawy	pozostale
		l.form	l.uczestników	l.form	l.uczestników	l.form	l.uczestników	liczba	nakład	liczba	nakład	liczba	liczba odbiorców	l.form	l.form	l.form	l.form	l.form
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	t
1.	Upowszechnienie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji	151	3786									16	3738			1		51
2.	Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020																	
a.	wspieranie wiedzy na temat tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.	128	3896									15	8799					13
b.	upowszechnienie wiedzy, w tym przeprowadzenie szkoleń z zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR	52	916									9	2444					3
3	Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie																	
a.	rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego																	
b.	upowszechnienia nowych rozwiązań z nauki do praktyki																	
c.	usprawnienia przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki	78	1489	10	624	27	760	1	1500	1	2000	67	1608	3	17	6	1	217

4.	Wsparcie wdrażania Programu Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 poprzez																
a.	upowszechnienie wiedzy na temat PROW 2014-2020	52	916								9	5150					3
b.	udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe PROW											5522					
5.	Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian																
a.	wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin	21	546								3	471			1		
b.	upowszechnienie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badań gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej	200	4033	9	532	28	767										
c.	upowszechnienie informacji na temat odnawialnych źródeł energii	8	147	1	35						5	188					1
d.	zwiększenie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów, w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym	49	812	6	402	27	760										
e.	upowszechnienie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa	13	260	1	62			1	2000			98	2437			9	442
f.	upowszechnienie wiedzy o zarządzaniu ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie																
6.	Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczej funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem																
a.	wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej	42	669									8	758	1		1	7
b.	upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej											15	354		1		8
7.	Upowszechnienie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt	164	4061									23	4845			1	51

Tab. C. - Kierunki priorytetowe rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2018 r.

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	szkolenie		konferencja		szkolenie wyjazdowe		broszura		ulotka		material informacyjny/artykuł	porada/informacja	konkurs/olimpiada	pokaz/demonstracja	stoisko inf.promocyjne	targi/wystawy	pozostale
		I.form	I.uczestników	I.form	I.uczestników	I.form	I.uczestników	liczba	nakład	liczba	nakład	liczba	liczba odbiorców	I.form	I.form	I.form	I.form	I.form
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>o</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>s</i>	<i>t</i>
1.	Działania podejmowane na rzecz wzrostu opłacalności produkcji rolnej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej nakierowane winny być na																	
	a. Wspomaganie dalszego rozwoju grup producentów rolnych w drodze zapewnienia szeroko rozumianego doradztwa i edukacji w zakresie zdobywania rynków zbytu produkcji rolnej.																	
	b. Tworzenie instrumentów sprzyjających swobodnemu organizowaniu się rolników w kraju i poza jego granicami oraz sprzyjanie organizowaniu się producentów wysokiej jakości produkcji żywności.																	
	c. Umożliwienie rolnikom i ich mniejszym grupom udziału także kapitałowego w grupach przetwórstwa rolnego w celu zahamowania nadmiernej koncentracji przetwórstwa rolno-spożywczego (działania monopolistyczne).	72	1168	1	17	18	391				2	2	21					41
	d. Należy wspierać rolników zorganizowanych w ruchu spółdzielczym w postaci klastrów żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz w tworzonej w regionalnej sieci dziedzictwa kulinarnego poprzez stworzenie szansy na dalszy rozwój działalności związanej z promocją produkcji i zbytu.																	

2.	Tworzenie warunków dla powstawania podmiotów świadczących usługi rolnicze.	52	916									2	232				
3.	Promowanie biologizacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej w celu poprawy opłacalności produkcji.	28	534	7	462	1	9										
4.	Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo:																
	a) Przekazywanie informacji o możliwościach przekwalifikowania osób pracujących w rolnictwie do podjęcia nowych zawodów.																
	b) Zaproponowanie form działalności pozarolniczej oraz wsparcie w uruchamianiu działalności pozarolniczej.	43	707	1	52	2	76					20	1459				32

1. Powiązanie zrealizowanych zadań z priorytetami na 2018 rok

I. Priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.B.6. na stronie 27.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, stoisko informacyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.B.6. na stronie 46.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Z.7.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Porady indywidualne, pozostałe - opisane szczegółowo w Z.7.B. na stronie 76.

2. Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020:

a) upowszechnianie wiedzy na temat, tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.G.1. Płatności bezpośrednie

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.G.1. na stronie 30.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.G.1. Płatności bezpośrednie

Informacje, materiały informacyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.G.1. na stronie 51.

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Z.4.I.1. Płatności bezpośrednie

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.4.I.1. na stronie 70.

Z.4.II.1. Sporządzanie wniosków o płatności bezpośrednie i ONW

Wnioski i opracowania - opisane szczegółowo w Z.4.II.1. na stronie 71.

b) upowszechnianie wiedzy, w tym przeprowadzanie szkoleń w zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.G.2. PROW

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.G.2. na stronie 30.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.G.2. PROW

Informacje, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.G.2. na stronie 51.

3. Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie:

a) rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego,

b) upowszechniania nowych rozwiązań z nauki do praktyki,

c) usprawnienie przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.A.1. na stronie 21.

Z.1.A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

W ramach tematu organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.A.2. na stronie 22.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

Informacje, ulotka „Uprawa soi”, materiały informacyjne, artykuły, stoiska informacyjno-promocyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.A.1. na stronie 44.

Z.2.A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

Informacje, broszura „Jak podnieść opłacalność produkcji żywca wołowego”, materiały informacyjne, artykuł oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.A.2. na stronie 44.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Z.7.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

Porady indywidualne, konkursy, pokazy, demonstracje, stoiska informacyjno-promocyjne, targi - opisane szczegółowo w Z.7.A. na stronie 74.

Z.7.A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.7.A. na stronie 74.

4. Wsparcie wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 poprzez:

a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.G.2. PROW

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.G.2. na stronie 30.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.G.2. PROW

Informacje, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.G.2. na stronie 51.

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Z.10.O.1. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.10.O. na stronie 91.

Z.10.O.2. Program rolno-środowiskowy i Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.10.O. na stronie 91.

b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW.

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Z.4.I.1. Płatności bezpośrednie

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.4.I.1. na stronie 70.

Z.4.I.2. PROW

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.4.I.2. na stronie 71.

5. Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian:

a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.L.1. Zasady integrowanej produkcji

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.L.1. na stronie 33.

Z.1.L.2. Zasady integrowanej ochrony roślin

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.L.2. na stronie 34.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.L.1. Zasady integrowanej produkcji

Informacje, materiał informacyjny, artykuł, stoisko informacyjno-promocyjne - opisane szczegółowo w Z.2.L.1. na stronie 55.

Z.2.L.2. Zasady integrowanej ochrony roślin

Informacje oraz materiał informacyjny - opisane szczegółowo w Z.2.L.2. na stronie 55.

b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.A.1. na stronie 21.

Z.1.B.1. Technologia produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.B.1. na stronie 24.

Z.1.O.1. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.O.1 na stronie 37.

Z.1.O.2. Program rolno-środowiskowy i Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.L.2. na stronie 34.

c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.L.5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym

Szkolenia stacjonarne oraz konferencja. Tematyka została opisana w Z.1.L.5 na stronie 34.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.L.4. Energetyka prosumencka

Informacje - opisane szczegółowo w Z.2.L.4. na stronie 55.

Z.2.L.5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym

Informacje, materiał informacyjny, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.L.5. na stronie 55.

d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.A.1. na stronie 21.

e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.D.1. Produkcja metodami ekologicznymi

Szkolenia stacjonarne, oraz konferencja. Tematyka została opisana w Z.1.D.1. na stronie 28.

Z.1.D.3. Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.D.3. na stronie 28.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.B.1. Technologia produkcji roślinnej

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, stoiska informacyjno-promocyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.B.1. na stronie 45.

Z.2.D.1. Produkcja metodami ekologicznymi

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, broszura „Dobre praktyki w rolnictwie ekologicznym” oraz pozostałe - opisane w Z.2.D.1. na stronie 48.

Z.2.D.2. Sprzedaż produktów ekologicznych

Informacje, materiały informacyjne, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.D.2. na stronie 48.

Z.2.D.3. Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020

Informacje, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.D.3. na stronie 48.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Z.7.D. Produkcja metodami ekologicznymi

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.7.D. na stronie 77.

Z.7.D. Sprzedaż produktów ekologicznych

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.7.D. na stronie 77.

Z.7.D. Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.7.D. na stronie 77.

6. Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem:

a) wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.E.1. na stronie 29.

Z.1.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.E.M.4. na stronie 35.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

Informacje, materiał informacyjny, artykuł - opisane szczegółowo w Z.2.E.1. na stronie 49.

Z.2.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

Informacje, materiały informacyjne, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.M.4. na stronie 57.

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Z.9.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Porady indywidualne, konkurs - Turniej Powiatów, targi - opisane szczegółowo w Z.9.N. na stronie 87.

b) upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.A.3. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)

Nie przeprowadzono zaplanowanego szkolenia ze względu na małe zainteresowanie zakładaniem działalności MLO.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.A.3. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)

Informacje oraz artykuł - opisane szczegółowo w Z.2.A.3. na stronie 45.

Z.2.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, stoisko informacyjno-promocyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.J. na stronie 53.

Z.2.H.2. Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego

Informacje, materiały informacyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.H.2. na stronie 52.

7. Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Z.1.B.3. Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.B.3. na stronie 26.

Z.1.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.B.6. na stronie 27.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Z.2.B.3. Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)

Informacje, materiały informacyjne oraz artykuł - opisane szczegółowo w Z.2.B.3. na stronie 46.

Z.2.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, stoisko informacyjne oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.B.6. na stronie 46.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Z.7.B. Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)

Porady indywidualne - opisane szczegółowo w Z.7.B. na stronie 76.

Z.7.B. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Porady indywidualne, pozostałe - opisane szczegółowo w Z.7.B. na stronie 76.

Kierunki priorytetowe rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

1. Działania podejmowane na rzecz wzrostu opłacalności produkcji rolnej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej nakierowane winny być na:

a. Wspomaganie dalszego rozwoju grup producentów rolnych w drodze zapewnienia szeroko rozumianego doradztwa i edukacji w zakresie zdobywania rynków zbytu produkcji rolnej.

b. Tworzenie instrumentów sprzyjających swobodnemu organizowaniu się rolników w kraju i poza jego granicami oraz sprzyjanie organizowaniu się producentów wysokiej jakości produkcji żywności.

c. Umożliwienie rolnikom i ich mniejszym grupom udziału także kapitałowego w grupach przetwórstwa rolnego w celu zahamowania nadmiernej koncentracji przetwórstwa rolno-spożywczego (działania monopolistyczne).

d. Należy wspierać rolników zorganizowanych w ruchu spółdzielczym w postaci klastrów żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz w tworzonej w regionalnej sieci dziedzictwa kulinarnego poprzez stworzenie szansy na dalszy rozwój działalności związanej z promocją produkcji i zbytu.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Z.1.H.1. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

Szkolenia stacjonarne oraz konferencja. Tematyka została opisana w Z.1.H.1. na stronie 31.

Z.1.J.1. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych

Szkolenia stacjonarne oraz wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.J.1. na stronie 32.

Z.1.J.2. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.J.2. na stronie 33.

Z.1.G.2. PROW

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.G.2. na stronie 30.

Zadanie 2. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

Z.2.H.1. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

Informacje, materiał informacyjny, artykuł, pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.H.1. na stronie 52.

2. Tworzenie warunków dla powstawania podmiotów świadczących usługi rolnicze.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Z.1.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

W tym obszarze zaplanowano szkolenie „Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej” podczas którego miały zostać omówione zagadnienia związane z rejestracją i prowadzeniem firmy, w tym związane z analizą i wyborem formy opodatkowania. Tematyka szkolenia miała opierać się na ogólnych zasadach prowadzenia działalności pozarolniczej. Szkolenie nie odbyło się ponieważ nie było chętnych. Zainteresowanie rolników skupiało się głównie na indywidualnych kwestiach dotyczących ich działalności.

Z.1.G.2. PROW

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.G.2. na stronie 30.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Z.2.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

Informacje, materiał informacyjny oraz artykuł - opisane szczegółowo w Z.2.E.1. na stronie 49.

3. Promowanie biologizacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej w celu poprawy opłacalności produkcji.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Z.1.B.2. Technologia produkcji zwierzęcej

Szkolenia stacjonarne, konferencje, szkolenie wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.B.2. na stronie 25.

4. Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo:

a) Przekazywanie informacji o możliwościach przekwalifikowania osób pracujących w rolnictwie do podjęcia nowych zawodów.

b) Zaproponowanie form działalności pozarolniczej oraz wsparcie w uruchamianiu działalności pozarolniczej.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Z.1.E.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.E.4. na stronie 29.

Z.1.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

Szkolenia stacjonarne. Tematyka została opisana w Z.1.M.4. na stronie 35.

Z.1.N.1. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy

Szkolenia stacjonarne, konferencja, szkolenie wyjazdowe. Tematyka została opisana w Z.1.N.1. na stronie 36.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Z.2.E.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Informacje, artykuł, pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.E.4. na stronie 49.

Z.2.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

Informacje, materiały informacyjne, artykuły, pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.M.4. na stronie 57.

Z.2.N.1. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy

Informacje, materiały informacyjne, artykuły oraz pozostałe - opisane szczegółowo w Z.2.N.1. na stronie 58.

Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Porady indywidualne oraz informacje - opisane szczegółowo w Z.3. na stronie 68.

2. Opis procesu przygotowania sprawozdania z działalności

Etapy przygotowania sprawozdania z rocznego programu działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w 2018 roku

Krok 1

Spotkanie kierowników Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego oraz kierowników działów merytorycznych – omówienie zadań i obszarów pracy w 2018 roku oraz zasad sprawozdawczości.

Krok 2

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego przygotowują sprawozdanie z realizacji zadań za 2018 rok i przesyłają je do Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw.

Krok 3

Działy merytoryczne otrzymują informacje na temat zadań zrealizowanych przez Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Na tej podstawie opracowują sprawozdanie z realizacji zadań, uwzględniając sprawozdane zadania PZDR i realizowane przez specjalistów merytorycznych.

Krok 4

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw dokonuje połączenia poszczególnych elementów Sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności KPODR w 2018 roku. Sprawozdanie zostaje uzupełnione o informacje o zmianach w organizacji ośrodka doradztwa rolniczego w 2018 r. oraz zakres i metodykę procesu sprawozdawczego.

Krok 5

Dyrektor przyjmuje projekt Sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności w 2018 roku i decyduje o jego przedłożeniu do zaopiniowania Radzie Społecznej Doradztwa Rolniczego i zatwierdzenia przez Ministra.

C. Działalność merytoryczna

Wstęp

Rok 2018 w działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego podobnie jak rolników z regionu zdominowały po raz kolejny ekstremalne zjawiska atmosferyczne. Tym razem pomimo dobrze zapowiadającej się wiosny dramatyczna susza dotknęła około 40 tysięcy rolników. W zdecydowanej większości gospodarstw dotkniętych klęską pojawili się doradcy KPODR, szacując szkody, a następnie pomagając w wypełnianiu wniosków o pomoc rządową. Na wiosnę po raz pierwszy w historii polskiej obecności w Unii Europejskiej rolnicy wypełniali wnioski o płatności bezpośrednie w postaci elektronicznej. Tu również pomoc doradców była znacząca.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku jako regionalne ogniwo ogólnopolskiej Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich zrealizował szereg zadań w ramach wsparcia innowacyjności i innowacji, w tym aktywne wsparcie grup operacyjnych na rzecz innowacji.

Wobec znacznego przyspieszenia ogłoszeń naborów do działań PROW 2014-2020 zwiększyło się zainteresowanie doradztwem w tym zakresie. Jest to widoczne w liczbie udzielonych przez KPODR informacji, porad, czy pomocy w opracowaniu dokumentacji aplikacyjnej i sprawozdawczej w ramach różnego typu operacji. Ośrodek wspierał inicjatywy powstawania grup operacyjnych o różnej tematyce. Na koniec 2018 roku podpisano konsorcja i przygotowywano dokumentację aplikacyjną do działania „Współpraca” dla 10 takich inicjatyw, a w 2 KPODR pełniło rolę lidera.

W ramach nowoczesnego doradztwa technologicznego Ośrodek kontynuował doradztwo z zakresu wspomagania podejmowania decyzji przez rolnika. Zakupiono program RIMpro, który pozwala sadownikom zrationalizować zabiegi ochrony roślin na parcho jabłoni. To samo dotyczy programu NegFry, który został zainstalowany w kilku lokalizacjach w województwie

kujawsko-pomorskim, gdzie zautomatyzowane stacje pomiarowe były zlokalizowane na plantacjach ziemniaków lub w ich pobliżu. Stacje meteorologiczne znajdują się również w systemie pomiarów suszy prowadzonym przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach. W 2018 roku dokupiono 19 kolejnych stacji oraz rozpisano przetarg na doposażenie już istniejących w automatyczny panel wyświetlający bieżące dane ze stacji oraz drugi deszczomierz, czujniki temperatury na wysokości 5 cm i sądy glebowe mierzące temperaturę i wilgotność gleby. Dodatkowy deszczomierz pozwoli wyeliminować błędy pomiarów, pomiar temperatury na wysokości 5 cm pozwoli na określenie, czy były przymrozki. Natomiast sądy glebowe pozwolą dokładniej określić czy występuje już susza glebowa. Pozyskiwane informacje ze stacji są wykorzystywane przez doradców w pracy z rolnikami. Również rolnicy coraz częściej podejmują decyzje dotyczące gospodarstwa w oparciu o pozyskiwane dane ze stacji meteorologicznych oraz w oparciu o zainstalowane modele chorobowe. Rolnicy oraz samorządy lokalne byli zainteresowani śledzeniem warunków meteorologicznych o czym świadczyła liczba wejść na stronę internetową „Agrometeo”. Było to związane z kłopotami w wykonaniu zabiegów agrotechnicznych: ochrony, zbioru, uprawy, zasiewów jesiennych.

Ważnym wydarzeniem upowszechnieniowym były targi i wystawy. W KPODR została zorganizowana III Krajowa Wystawa Bydła Mięsnego przy współpracy z Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego oraz Polskim Zrzeszeniem Producentów Bydła Mięsnego.

KPODR jako instytucja otoczenia biznesu (IOB) służył doradztwem istniejącym i potencjalnym przedsiębiorcom w zakresie zakładania działalności gospodarczej, nabywania lub podnoszenia kwalifikacji pracowników, tworzenia nowych miejsc pracy, racjonalizacji kosztów itp.

Ośrodek współpracował z Lokalnymi Grupami Działania w zakresie podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, czy tworzeniu nowych miejsc pracy.

Dodatkowo KPODR świadczył doradztwo w zakresie reorientacji zawodowej rolników i domowników dla gospodarstw szukających dodatkowych źródeł dochodu. Szczególnie w tych gospodarstwach, które nie były w stanie utrzymać się z produkcji rolniczej oraz gdzie siła robocza oraz inne zasoby nie są już wykorzystywane w rolnictwie. Przykładem reorientacji rolników i jednocześnie innowacji społecznych na obszarach wiejskich był realizowany projekt „Zielona opieka - rozwój gospodarstw opiekuńczych”, który zakończył się w 2018 roku. Jednocześnie rozpoczęto kolejny projekt „Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze w województwie kujawsko-pomorskim”, który umożliwi pilotażowe działania tego typu w kolejnych powiatach województwa.

Działalność KPODR wpisała się w realizację priorytetów określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również kierunków priorytetowych rozwoju rolnictwa w ramach Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego i priorytetów działalności doradczej Ośrodka.

C.1. Działania nieodpłatne

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku udzielał wszechstronnej pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w celu zwiększenia dochodów z gospodarstwa i działalności pozarolniczej, jak również w celu poprawy warunków życia rodzin wiejskich.

Praca doradcza skoncentrowana była na upowszechnianiu informacji technologicznych w produkcji rolniczej i osiągnięć nauk rolniczych.

Działalność doradcza, informacyjna i upowszechnieniowa zaplanowana w poszczególnych zadaniach realizowana była poprzez organizowanie i prowadzenie konferencji i szkoleń, pokazów, demonstracji, poprzez udzielanie informacji, porad, pomocy w opracowaniu

dokumentacji zgodnie z zapotrzebowaniem ze strony rolników i mieszkańców wsi, jak również upowszechnianie treści doradczych poprzez wydawnictwa (ulotki, broszury, prasa) czy audycję RTV oraz podczas imprez wystawienniczo-targowych i okolicznościowych organizowanych zarówno przez Ośrodek jak i inne instytucje. Wszystkie powyższe działania odnoszą się do zapotrzebowania ze strony rolników, mieszkańców wsi, władz samorządowych wojewódzkich i gminnych, związków rolników, szkół i uczelni rolniczych oraz innych instytucji działających na rzecz rolnictwa i rozwoju wsi.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego realizował zadania uwzględniając priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również określone w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz wypracowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Zadanie Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w 2018 roku było realizowane w formie konferencji, szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych, w których wzięło udział 25438 odbiorców. Ogólna liczba form 1095, w tym 966 szkoleń stacjonarnych, 97 szkoleń wyjazdowych i 32 konferencje.

Z.1.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 10 konferencji dla 624 uczestników, 78 szkoleń dla 1489 uczestników i 27 szkoleń wyjazdowych dla 760 uczestników. Liczba form 115, łączna liczba uczestników 2873.

Z.1.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyła wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w uprawie roślin rolniczych, sadowniczych i warzyw.

Konferencja: „Forum Nasienne - nowości odmianowe” dotyczyła odmian roślin zbożowych jarych i ozimych oraz bobowatych, rekomendowano odmiany dla województwa kujawsko-pomorskiego. Zakres tematyczny obejmował także uprawę soi w warunkach naszego kraju, nawożenie roślin uprawnych z uwzględnieniem badań gleby i warunków wilgotnościowych oraz ochronę fungicydowi zbóż. Wykładowcami byli przedstawiciele Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian (SDOO) w Chrzastowie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (UP), firmy nawozowej YARA, firmy nasiennej KWS Lochow, firmy chemicznej Bayer Crop Science oraz pracownicy KPODR.

Na konferencji „Innowacyjne rozwiązania w zakresie uprawy ziemniaków przemysłowych”, zostały omówione problemy uprawy, nawożenia, ochrony ziemniaków przeznaczonych do produkcji skrobi oraz zmiany w podejściu do uprawy, wykorzystania postępu biologicznego oraz nowych maszyn i urządzeń do uprawy i przechowywania ziemniaka. Wykładowcami byli specjaliści Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB Oddział w Boninie i Oddziału w Jadwisinie oraz przedstawiciele Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemniaczanego Trzemeszno sp. z o.o., Hodowli Ziemniaka Zamarte sp. z o.o. - grupa IHAR, Pomorsko-Mazurskiej Hodowli Ziemniaka Strzekęcino, Europlant Handel Ziemniakami sp. z o.o., Solana Polska sp. z o.o., Agrico Polska sp. z o.o.

Konferencja „Rzepak nowe rozwiązania w uprawie”, dotyczyła roli i znaczenia międzyplonów w uprawie rzepaku. Zaprezentowano niezależne wyniki w ochronie i nawożeniu. Wykładowcami byli przedstawiciele UP w Poznaniu i Instytutu Ochrony Roślin-

Państwowy Instytut Badawczy (IOR). Przedstawiciele firm DSV, Saaten Union oraz Rapool, zaprezentowali nowości odmianowe rzepaku ozimego i jarego.

Konferencje „Aspekty technologiczne upraw sadowniczych” odbyły się w Przydatkach Gołaszewskich i w Pieczyskach. Na konferencji w Przydatkach Gołaszewskich wykładowcami byli przedstawiciele: Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, przedstawiciele firm: HIT Michał Durmowicz, Bayer Sp. z o.o., Yara Poland Sp. z o.o. oraz specjaliści KPODR. Podczas konferencji

w Pieczyskach tematami przewodnimi konferencji były zagadnienia związane z nawożeniem i ochroną upraw roślin sadowniczych oraz wymaganiami związanymi z wprowadzeniem ustawy Prawo wodne. Wykładowcami byli przedstawiciele UP w Poznaniu, firm: Mondi Polska Sp. z o.o., InterMag Sp. z o.o., Bayer Sp. z o.o. oraz specjaliści KPODR.

Konferencja „Innowacyjne rozwiązania w zakresie technologii uprawy i ochrony przed patogenami zbóż” odbyła się w Małym Pułkowie. Uczestniczyli w niej przede wszystkim rolnicy oraz przedstawiciele nauki reprezentowani przez Specjalistów Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu, przedstawiciele hodowli odmian zbóż DANKO i HR Strzelce, firmy Nawozowej INTERMAG sp. z o.o. oraz chemicznej BAYER Sp. z o.o.. Problematyka nowych rozwiązań w zakresie nawożenia i ochrony zbóż uzupełniona została przez praktyczny przykład zastosowania innowacyjnych rozwiązań w uprawie – technologie bezorkowe – przez Prezesa Gospodarstwa Rolnego Kowróż – lidera technologii oszczędnych w regionie.

Zrealizowane liczne szkolenia stacjonarne, które obejmowały tematy: „Dopłaty do materiału siewnego w 2018 roku - prawidłowe wypełnienie wniosku.”, „Innowacyjne rozwiązania w nawożeniu zbóż na różnych glebach w zależności od warunków wilgotnościowych.”, „Mieszane czy populacyjne, które nasiona rzepaku wybrać.”, „Monitoring śmietki kapuścianej i możliwości jej zwalczania w uprawie brokułu.”, „Nawozy nowej generacji w uprawach rolniczych.”, „Nowe odmiany rzepaku ozimego, technologie ochrony i nawożenie.”, „Nowe odmiany zbóż ozimych i jarych - porównanie odporności na patogeny.”, „Nowe odmiany zbóż zalecane dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz zasady przyznawania dopłat do materiału siewnego.”, „Porównanie najnowszych odmian ziemniaka jadalnego w warunkach ochrony przed zarazą w oparciu o program NegFry”, „Postęp biologiczny w zakresie zbóż - nowości odmianowe pszenic, pszenżyta, żyta i jęczmienia”, „Strip till i compil w bezorkowej uprawie gleby.”, „Zalety i wady bezorkowej uprawy rzepaku ozimego.”

Natomiast tematy szkoleń wyjazdowych to: „Dzień Pola – przegląd reakcji odmian na różne warunki siedliskowe i czynniki agrotechniczne”, „Postęp biologiczny w zakresie rzepaku – porównanie odmian rzepaku w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Postęp biologiczny w zakresie zbóż – porównanie odmian pszenic w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Wpływ postępu biologicznego oraz nawożenia na plonowanie kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Wykorzystanie potencjału nowych odmian roślin rolniczych w zrównoważonym rolnictwie”, „Wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu uprawy roślin i mechanizacji rolnictwa pomiędzy polskimi a niemieckimi producentami rolnymi - wyjazd studyjny”, „Zapoznanie się z nowymi trendami w produkcji ogrodniczej i sadowniczej”

Z.1.A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

W ramach tematu organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyła wprowadzania innowacyjnych rozwiązań gospodarstwach specjalizujących się w różnych kierunkach produkcji zwierzęcej.

Konferencja „Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu grzebiącego” dotyczyła aktualnej sytuacji biobezpieczeństwa polskich ferm drobiarskich (zabezpieczenie przez ptasią grypą), problemów w żywieniu drobiu, programów kontroli kokcydiozy na fermach kurcząt

brojlerów, wykorzystania krajowych źródeł białka roślinnego w żywieniu drobiu. Zaprezentowano najnowsze rozwiązania technologiczne na fermach drobiu grzebiącego. Konferencja została zorganizowana we współpracy z Wydziałem Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorski Zrzeszeniem Hodowców Drobiu i Producentów Jaj i Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu.

Na konferencji „Polska Wołowina 2022” organizowanej wspólnie z Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego oraz Polskim Zrzeszeniem Producentów Bydła Mięsnego prezentowano założenia Strategii „Polska Wołowina 2022” oraz omawiano ekonomikę i organizację hodowli bydła mięsnego. Wykładowcami podczas konferencji byli przedstawiciele współorganizatorów oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Warszawie i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego (UTP) w Bydgoszczy i firmy AGRO BIEGANÓW Sp. z o.o.

Podczas konferencji „Poprawa opłacalności produkcji żywca wołowego” przekazywano teoretyczną i praktyczną wiedzę z zakresu organizacji produkcji bydła mięsnego, przedstawiono obszary decydujące o efektywności ekonomicznej tj.: rozród, zakup i wychów cieląt, genetyka, żywienie, profilaktyka chorób, skala produkcji, rodzaj produkowanej wołowiny, miejsce sprzedaży. Dodatkowo podczas konferencji odbył się panel dyskusyjny, który miał na celu wesprzeć nawiązywanie współpracy pomiędzy jej uczestnikami oraz podsumować dotychczasowe działania. Wykładowcami byli przedstawiciele Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego, Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego oraz specjaliści KPODR.

Konferencja „Wymogi środowiskowe i innowacyjne rozwiązania w produkcji mleka a dochodowość gospodarstw mlecznych” odbyła się w Przysieku. Podczas konferencji przedstawiciel firmy Sano Agrar Institut przypomniał zasady bilansowania i konserwacji pasz dla poszczególnych grup technologicznych bydła. Przedstawiciel Instytutu Zootechniki PIB mówił o wymogach dobrostanu jako elementu wpływającego na zdrowotność i wydajność krów mlecznych. Wykład wygłosił również właściciel gospodarstwa rolnego i nowej obory dla krów mlecznych wyposażonej w robot udojowy Lely Astronaut i szereg innych rozwiązań zapewniających zwiększenie komfortu krowom oraz ułatwiających pracę gospodarzowi.

Tematy zrealizowanych szkoleń stacjonarnych to: „Całoroczna gospodarka pasieczna”, „Innowacyjne rozwiązania w produkcji zwierzęcej prowadzonej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Ekonomiczne aspekty stosowania pasz białkowych krajowego pochodzenia” – szkolenia prowadzone były pod kontem trzech kierunków produkcji tj. bydła opasowego, mleka i trzody chlewnej. „Nowe kierunki w chowie bydła mięsnego”, „Nowe kierunki w hodowli bydła mlecznego”, „Nowoczesne rozwiązania w budynkach dla trzody chlewnej”, „Nowoczesne rozwiązania w hodowli drobiu grzebiącego”, „Nowoczesne rozwiązania w hodowli królików”, „Nowoczesne technologie w chowie i hodowli bydła mlecznego”, „Wymogi środowiskowe i innowacyjne rozwiązania w produkcji mleka a dochodowość gospodarstw mlecznych”

Tematy szkoleń wyjazdowych to: „Robotyzacja obór a dochodowość gospodarstw mlecznych” i „Tworzenie grupy operacyjnej” – związanej z wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań w zakresie produkcji zwierzęcej.

Z.1.A.3 Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej, ograniczonej (MLO)

W roku 2018 zaplanowano szkolenie, które nie zostało wykonane, ze względu na małe zainteresowanie zakładaniem działalności MLO. W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonuje tylko kilka gospodarstw działających w ramach MLO. Wynika to prawdopodobnie

z nowych możliwości jakie daje RHD, którego założenie jest korzystniejsze dla rolników pod wieloma względami.

Z.1.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 11 konferencji dla 613 uczestników, 277 szkoleń dla 6846 uczestników i 33 szkoleń wyjazdowych dla 907 uczestników. Liczba form 321, łączna liczba uczestników 8366.

Z.1.B.1. Technologia produkcji roślinnej

W ramach tej tematyki organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyła technologii produkcji roślin rolniczych, sadowniczych i ogrodniczych.

Konferencja „Mikrobiologia w rolnictwie”, na której zaprezentowano wpływ mikrobiologii na glebę i warstwę orną została zrealizowana we współpracy ze Związkiem Pracodawców Dzierżawców i Właścicieli Rolnych (ZPDIWR). Konferencja dotyczyła zagadnień związanych z technologią uprawy roślin warzywniczych oraz wymaganiami związanymi z wprowadzeniem ustawy prawa wodnego. Wykładowcami byli przedstawiciele Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Prelegentami byli także przedstawiciele firm: Czajkowski Maszyny Sp. z o.o., BluSoft Sp. z o.o.

Konferencja „Aspekty technologiczne upraw warzywniczych”, dotyczyła zagadnień związanych z technologią uprawy roślin warzywniczych oraz wymaganiami związanymi z wprowadzeniem ustawy prawa wodnego. Została zorganizowana wspólnie z firmą HIT Michał Durmowicz. Wykładowcami byli przedstawiciele: firm: HIT Michał Durmowicz, Arysta LifeScience Polska Sp. z o.o., Yara Poland Sp. z o.o.

Konferencję „Wymagania integrowanej ochrony roślin w odniesieniu do upraw zbóż i rzepaku” zorganizowano dodatkowo w ramach programu wieloletniego z IOR PIB Poznań.

Z uwagi na lokalizację konferencji w siedzibie KPODR przeszkolono inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, rolników oraz doradców.

Szkolenia stacjonarne zrealizowano w ramach następujących tematów: „Choroby ograniczające plony w produkcji zbóż i rzepaku”, „Co w polu piszczycy?” – głównym tematem były nowe zagrożenia ze strony szkodników roślin uprawnych wynikające ze zmian klimatu oraz ograniczeń w możliwości stosowania środków ochrony roślin. „Czy warto siać owies?” – szkolenie odbyło się na polu pokazowym w Żarczynie koło Kcyni. Wiosną 2018 roku wysiane zostały tam cztery odmiany owsa, na poletkach około 0,5 ha. Każda z odmian reprezentowała inną hodowlę. Przedstawiciele firm hodowlanych omówili swoje odmiany, zarówno ich wady i zalety widoczne szczególnie w lata trudne. Omówiona została również agrotechnika i ochrona, jaką zastosowano na plantacji. Po części polowej szkolenia odbył się również wykład pracownika COBORU, który przedstawił wyniki doświadczeń porejestrowych odmian uprawianych i zalecanych w naszym województwie. „Dobór odmian i agrotechnika uprawy roślin bobowatych grubonasiennych w ramach inicjatywy białkowej” – szkolenie zorganizowane zostało wspólnie i na prośbę Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian COBORU w Chrzastowie. Wykładowcami byli zarówno pracownicy naukowcy Uniwersytetów oraz przedstawiciele firm zajmujących się hodowlą, ochroną, czy ogólnie pojętą agrotechniką roślin bobowatych grubonasiennych. Najszerzej omawianym gatunkiem była soja i jej możliwości uprawy w naszym kraju. „Jesienna ochrona zbóż”, „Miejsce roślin bobowatych w uprawie głównej, w poplonach i międzyplonach”, „Ochrona cebuli przed chwastami, chorobami i szkodnikami”, „Ochrona przed chorobami i nawożenie pomidorów gruntowych”, „Ochrona warzyw kapustnych przed chorobami i szkodnikami”, „Ochrona zbóż przed chorobami

grzybowymi”, „Poprawa jakości gleb poprzez zmianę jej pH”, „Rośliny strączkowe, jako element zmianowania w strukturze zasiewów”, „Szkodniki zagrożeniem dla uprawy rzepaku ozimego”, „Technologia produkcji roślin wysokobiałkowych” – na szkoleniu omówiono szczegółowo agrotechnikę uprawy i ochrony podstawowych gatunków roślin bobowatych, tj. łubinów, grochu oraz bobiku. Poruszono również temat uprawy mieszanek zbożowo-strączkowych, ich wady i zalety. „Technologia produkcji roślin zbożowych”, „Technologia produkcji roślin zbożowych w gospodarstwie rolnym”, „Technologia uprawy i ochrony zbóż konsumpcyjnych” - szkolenie organizowane wspólnie z Krajową Federacją Producentów Zbóż. Wykładowcami byli przedstawiciele Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu oraz specjaliści KPODR. Omówiono zostało, jak kreować efektywność zabiegów fungicydowych w świetle aktualnych i możliwych problemów w uprawie zbóż, wpływ jakości preparatu na skuteczność i stabilność mieszaniny w ochronie plantacji zbóż, wpływ zmian klimatycznych (pogodowych) na zagrożenia ze strony szkodników w uprawie zbóż oraz realizacja postanowień Dyrektywy Azotanowej w świetle Ustawy Prawo Wodne „Uciążliwe chwasty w produkcji roślinnej”, „Uprawa kukurydzy na kiszonkę i ziarno.”, „Uprawa roślin bobowatych”.

Szkolenie wyjazdowe zorganizowane w ramach obszaru tematycznego dotyczyło uprawy kukurydzy na kiszonkę i ziarno.

Z.1.B.2. Technologia produkcji zwierzęcej

W ramach tematu organizowano zarówno konferencje jak i szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyła technologii produkcji zwierzęcej.

Konferencja „Szkolenie dla producentów mięsa wołowego” została zorganizowana z Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego. Poruszane tematy dotyczyły profilaktyki weterynaryjnej w chowie bydła mięsnego oraz żywienia, oprócz tego zaprezentowane zostały możliwości skorzystania ze wsparcia hodowli bydła mięsnego z PROW 2014-2020 i uwarunkowania ekonomiczne w hodowli bydła mięsnego.

Na konferencji „Gospodarstwo ProBio Ekonomiczne droga do zrównoważonego rozwoju rolnictwa”, przekazano informacje dotyczące zastosowania preparatów mikrobiotycznych w produkcji mleka i w chowie bydła mięsnego oraz celem poprawy żyzności gleby. Omówiono również zagadnienie dotyczące bioasekuracji w kontekście zagrożenia chorobą ASF i ptasią grypą. Została zorganizowana we współpracy z Klubem Dobrego Rolnika w Strzelnie. Wykładowcami byli przedstawiciele Probiotics Bratuszyn, Rolniczego Zakładu Doświadczalnego SGGW w Chylicach, firmy „Działpol” Działuń.

Konferencja „Zdrowie krów a jakość mleka”, poruszała zagadnienia dotyczące wpływu dobrostanu, higieny, żywienia na jakość mleka. Omówiono obowiązki hodowców bydła mlecznego wynikające z rozporządzenia dotyczącego programu azotanowego. Konferencja ta została zrealizowana wspólnie z Polską Federacją Hodowców i Producentów Bydła Mlecznego. Wykładowcami byli: lekarz weterynarii, przedstawiciele Polskiego Stowarzyszenia ds. Mastits.

Konferencja „XI Kujawsko-Pomorskie Seminarium dla Hodowców Szynszyli”, dotyczyła żywienia szynszyli na fermach oraz zasad BHP obowiązujących na fermie. W ramach konferencji odbyła się XI Kujawsko-Pomorska Wystawa Szynszyli. Konferencja została zorganizowana przy współpracy z Krajowym Związkiem Hodowców Szynszyli w Myślenicach, Krajowym Związkiem Hodowców Zwierząt w Warszawie, Wydziałem Hodowli i Biologii Zwierząt (WHiBZ) UTP w Bydgoszczy. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego podjął współpracę z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, który podczas konferencji zaprezentował swoje badania żywieniowe. Wykład na temat „Profilaktyka na fermie szynszyli” wygłosił również powiatowy lekarz weterynarii.

Podczas konferencji „Aktualna sytuacja w chowie owiec i kóz”, przedstawione zostały wyniki badań naukowych, zalecenia żywieniowe oraz profilaktyka zdrowotna małych przeżuwaczy. Konferencja została zorganizowana przy współpracy WHiBZ UTP w Bydgoszczy, Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz, Instytutu Zootechniki PIB - Zakładu Doświadczalnego w Kołudzie Wielkiej oraz powiatowego lekarza weterynarii.

Konferencja „Dobrostan, a terapeutyczne wykorzystanie zwierząt” dotyczyła dobrostanu zwierząt, które są wykorzystywane w celach terapeutycznych m.in. koni i alpaki. Omówione zostały zalecenia żywieniowe dla zwierząt oraz ich behavior. Konferencja zorganizowana została przy współpracy WHiBZ UTP w Bydgoszczy, Stowarzyszenia Hodowców Alpaki i Lam oraz lekarza weterynarii.

Konferencja: „Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego” została zorganizowana wraz z Instytutem Zootechniki, Państwowym Instytutem Badawczym, Zakładem Doświadczalnym w Kołudzie Wielkiej oraz ze Stacją Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego Instytutu Zootechniki PIB, w Dworzyskach. Podczas konferencji przedstawione zostały zasady bioasekuracji, wylęgowość piskląt i zalecenia technologiczne produkcji drobiu wodnego.

Szkolenia stacjonarne realizowano w ramach tematów: „ABC zakiszania pasz”, „Dobrostan oraz żywienie poszczególnych grup technologicznych trzody chlewnej”, „Efektywne zakiszanie soczystych pasz objętościowych”, „Efektywne żywienie bydła mięsnego - podstawa do uzyskania zysku”, „Odchów cieląt i jałówek ras mlecznych”, „Opłacalność produkcji bydła mięsnego”, „Popularyzacja hodowli trzody chlewnej w małych i średnich gospodarstwach z wykorzystaniem pasz zbożowych”, „Przyzagrodowy chów gęsi”, „Technologia chowu bydła mlecznego z uwzględnieniem prawidłowego żywienia”, „Technologia utrzymania bydła mlecznego”, „Wpływ zapylaczy na poprawę plonowania roślin owadopylnych”, „Wpływ żywienia na płodność i plenność loch oraz kondycję prosiąt”, „Wymiana matek pszczelich jako sposób na zwiększenie wydajności miodowej”, „Żywienie bydła opasowego”.

Szkolenie wyjazdowe zorganizowane w ramach obszaru tematycznego dotyczyło nowoczesnego wyposażenia budynków inwentarskich.

Z.1.B.3. Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)

W tej tematyce realizowano szkolenia stacjonarne pt.: „Normy i wymagania wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym.”, „Spełnienie wymagań zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolnych” oraz „Wymogi dobrostanu bydła.”

Z.1.B.4. Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych

Konferencja „W jaki sposób efektywnie zarządzać stadem świń”. Na konferencji zostały przedstawione rozwiązania sanitarno-weterynaryjne w zakresie utrzymania trzody chlewnej, w tym zabezpieczenia hodowli przed ASF, dodatkowo omówiono kwestię dezynfekcji oraz prezentowano gdzie szukać oszczędności w produkcji trzody chlewnej.

Szkolenia stacjonarne realizowano w ramach tematu: „Polowa pojemność wodna gleb i możliwość jej poprawy w warunkach gospodarstwa”.

Szkolenia wyjazdowe obejmowały temat: „Zapoznanie z trendami w produkcji roślinnej, zwierzęcej i mechanizacji rolnictwa”.

Z.1.B.5. BHP

Szkolenia stacjonarne w ramach niniejszego zagadnienia realizowano w ramach tematów: „Bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym”, „Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin w produkcji roślinnej”, „Zasady BHP w gospodarstwach sadowniczych”. Na

szkoleniach omawiano przyczyny wypadków przy pracy i chorób zawodowych w rolnictwie indywidualnym oraz związaną z tym profilaktykę.

Z.1.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Realizowano szkolenia stacjonarne dla hodowców i producentów trzody chlewnej oraz dla rolników utrzymujących drób.

Tematy szkoleń to: „Jak zabezpieczyć swoją chlewnię w obliczu zagrożenia ASF w Polsce”, „Zagrożenie chorobą ASF w Polsce”, „Zasady bioasekuracji gospodarstw przed wirusem ptasiej grypy”, „Zasady bioasekuracji, kwarantanny i ochrony stad trzody chlewnej”.

Z.1.C. Rachunkowość w gospodarstwie rolnym

W obszarze tematycznym rachunkowość w gospodarstwie rolnym zorganizowano i przeprowadzono 57 szkoleń dla 1291 uczestników.

Z.1.C.1. Rachunkowość rolna

W ramach rachunkowości rolnej przeprowadzono szkolenia pt. „Zasady prowadzenia rachunkowości w gospodarstwie rolnym”, „Zasady prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów dla beneficjentów PROW”, „Co to jest i jakie korzyści daje sporządzanie bilansu majątkowego?”. Na powyższych szkoleniach przedstawiono następujące zagadnienia: rola rachunkowości w zarządzaniu gospodarstwem, zasady prowadzenia rachunkowości w gospodarstwie, analizę bilansu majątkowego, wyniku finansowego oraz przepływów pieniężnych, obowiązki beneficjentów działania „Premie dla młodych rolników” i „Modernizacja gospodarstw rolnych”, zasady prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów, definicję bilansu finansowego, analizę poziomu bilansu finansowego – kapitał pracujący, analizę aktywów i pasywów gospodarstwa oraz ich wpływ na wyniki produkcyjne i ekonomiczne.

Z.1.C.2. Rachunkowości podatkowa

W ramach rachunkowości podatkowej przeprowadzono szkolenia, pt. „Podatek od towarów i usług ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień w rolnictwie”, „Podatek VAT w praktyce”, „Podatek VAT w rolnictwie”, „Zasady rozliczania podatku VAT w rolnictwie”, „Zmiany w podatku VAT - nowe zasady rozliczania w 2018 roku”. Na powyższych szkoleniach przedstawiono następujące zagadnienia: nowe zasady rejestracji VAT i rozliczeń kwartalnych, wykreślenie z rejestru podatników VAT, nowe zasady zwrotu podatku VAT, deklaracje i informacje podsumowujące, rozszerzenie zakresu stosowania odwrotnego obciążenia na kolejne towary oraz usługi budowlane, dodatkowe sankcje w podatku VAT, nieprawidłowości w rozliczaniu VAT, pojęcie podatku, omówienie aktów prawnych, status rolnika ryczałtowego, procedura przejścia na rozliczanie podatku VAT na zasadach ogólnych, podatek naliczony i należny, obowiązujące stawki VAT, aktualne zagadnienia podatku VAT – odwrotne obciążenie, dostawa towarów używanych, nieściągalne wierzytelności, kasa fiskalna, zasady odliczania podatku z samochodu.

Z.1.C.3. Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe

W zakresie ubezpieczeń społecznych zorganizowano szkolenia pt. „Jak legalnie zatrudnić pracownika – cudzoziemca w rolnictwie” na których przedstawiono następujące zagadnienia: legalizacja pobytu cudzoziemców w Polsce, zatrudnianie i powierzania pracy cudzoziemcom, podatkowanie dochodów uzyskiwanych przez cudzoziemców w Polsce.

Z.1.D. Rolnictwo ekologiczne

W obszarze tematycznym rolnictwa ekologicznego zorganizowano i przeprowadzono 15 szkoleń dla 326 uczestników, konferencję dla 62 uczestników, liczba form 16, liczba uczestników 388.

Z.1.D.1 Produkcja metodami ekologicznymi

W ramach tematyki produkcja metodami ekologicznymi zorganizowano konferencję o zasięgu wojewódzkim pn. „Wiem co jem – cała prawda o rolnictwie ekologicznym”. Tematyka konferencji obejmowała ochronę roślin w rolnictwie ekologicznym, ekologiczną uprawę warzyw i roślin sadowniczych oraz kontrolę upraw ekologicznych pod względem pozostałości środków ochrony roślin niedopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym.

Ponadto w zakresie powyższego tematu zorganizowano i przeprowadzono szkolenia, których głównym zagadnieniem była agrotechnika i uprawa w gospodarstwach ekologicznych. Tematyka szkoleń uwzględniała również kwestie zmian regulacji prawnych w rolnictwie ekologicznym oraz aspekty ochrony środowiska ww. systemu produkcji. Głównymi tematami szkoleń były: „Zagadnienia agrotechniczne w rolnictwie ekologicznym”, „Rolnictwo ekologiczne a ochrona środowiska”, „Rolnictwo ekologiczne w świetle zmian regulacji prawnych” oraz „Metody uprawy roślin, nawożenia i ochrony roślin w rolnictwie ekologicznym”.

Z uwagi na wiele pytań osób zainteresowanych systemem rolnictwa ekologicznego, w poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań w produkcji ekologicznej, ponadplanowo w ramach projektu pn. „Od pola do stołu” – promocja dobrych praktyk w rolnictwie i przetwórstwie ekologicznym” zorganizowano cykl szkoleń z zakresu produkcji metodami ekologicznymi. Projekt był swoistą wymianą doświadczeń, które w efekcie mogą usprawnić procesy produkcyjne w gospodarstwach ekologicznych województwa kujawsko-pomorskiego.

Duże zainteresowanie systemem rolnictwa ekologicznego sprawiło, że zaistniała potrzeba zwiększenia ilości szkoleń, które zrealizowano w roku 2018 w powyższym temacie. Realizację dodatkowego przedsięwzięcia umożliwiło pozyskanie dodatkowych środków z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Z.1.D.2. Sprzedaż produktów ekologicznych.

W ramach tematyki sprzedaż produktów ekologicznych zorganizowano i przeprowadzono szkolenia, których tematyka dotyczyła zasad znakowania, marketingu i efektywnej sprzedaży. Temat szkoleń to: „Promocja produktów proekologicznych na rynku konsumenckim”. Liczne zapytania rolników i przetwórców ekologicznych w zakresie sprzedaży produktów ekologicznych przyczyniły się do realizacji dodatkowego szkolenia w powyższym zakresie.

Z.1.D.3. Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020

W tematyce rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020 zorganizowano i przeprowadzono szkolenia, które dotyczyły głównych zasad i możliwości ubiegania się o płatności w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne”. Tematy szkoleń to: „Zasady realizacji działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020”. Ponadplanowe przeprowadzenie dodatkowego szkolenia wynikało z zapotrzebowania rolników ekologicznych województwa kujawsko-pomorskiego.

Z.1.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 4 szkolenia, w których uczestniczyły 44 osoby.

Z.1.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

W tej tematyce zaplanowano szkolenie „Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej” podczas którego miały zostać omówione zagadnienia związane z rejestracją i prowadzeniem firmy, w tym związane z analizą i wyborem formy opodatkowania. Tematyka szkolenia miała opierać się na ogólnych zasadach prowadzenia działalności pozarolniczej. Szkolenie nie odbyło się ponieważ nie było chętnych. Zainteresowanie rolników skupiało się głównie na indywidualnych kwestiach dotyczących ich działalności.

Z.1.E.2. Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej

Z tego tematu zaplanowane było szkolenie, jednak ze względu na zainteresowanie ze strony osób prowadzących gospodarstwa opiekuńcze przeprowadzono dwa szkolenia. W ramach powyższego tematu odbyły się szkolenia, podczas których poruszano kwestie związane z funkcjonowaniem i rozwojem przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej. Rozmawiano na temat możliwości tworzenia podmiotów ekonomii społecznej świadczących usługi w formie gospodarstw opiekuńczych oraz usługi związane z opieką. Przedstawiono różnice w funkcjonowaniu różnych typów PES oraz pokazano dobre praktyki krajowe i zagraniczne rolnictwa społecznego.

Z.1.E.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Zaplanowane szkolenie pt. „Wspólne działanie szansą aktywizacji i integracji lokalnego społeczeństwa”, natomiast ze względu na większe zainteresowanie tematem odbyły się dwa szkolenia. Dotyczyły one aktywizacji lokalnych kół gospodarstw wiejskich (KGW) oraz instytucji kultury i samorządu. Przedstawicielki lokalnych KGW zdobyły wiedzę na temat możliwości rejestrowania się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i pozyskania dotacji na działalność statutową.

Z.1.E.5. Program LEADER

Zaplanowane szkolenie o tematyce „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” nie odbyło się. Planując to szkolenie sugerowano się naborem w Lokalnych Grupach Działania na rozwój działalności pozarolniczej. Nabór nie został ogłoszony w 2018 roku i nie było przesłanek do zorganizowania szkolenia oraz chętnych osób do udziału w szkoleniu.

Z.1.F Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 27 szkoleń, w których uczestniczyło 408 osób.

Z.1.F.1 Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie

W ramach tej tematyki zrealizowano mniejszą ilość szkoleń niż zaplanowano. Przyczyną niewykonania planu jest mniejsze niż planowano zainteresowanie niniejszym tematem. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in. ziół w ogrodzie przydomowym, tendencji żywieniowych i ich wpływu na zdrowie człowieka, roli i znaczenia przydomowych sadów tradycyjnych.

Z.1.F.2 Estetyzacja wiejskiej zagrody

Zgodnie z planem, w zakresie niniejszej tematyki, zrealizowano szkolenia dotyczące planowania i zakładania ogrodu, prac pielęgnacyjnych w ogrodzie, a także ujmujących ogród przydomowy jako ważny element estetyki zagrody. Omówiono dobór roślin do ogrodu uwzględniając jego lokalizację, stopień nasłonecznienia, rodzaj i wilgotność gleby oraz dostęp do wody, wiejące wiatry i potrzeby domowników. Przedstawiono rolę stref buforowych,

zastosowanie elementów dekoracyjnych oraz wykorzystanie w ogródkach elementów małej architektury.

Głównymi tematami szkoleń były: „Ogród przydomowy jako element estetyki zagrody”, „Planowanie i zakładanie ogrodu – krok po kroku”, „Jak właściwie poprowadzić ogród przydomowy – ABC prac pielęgnacyjnych”.

Z.1.F.3 Świadomość konsumentka

Z zakresu świadomości konsumentkiej zrealizowano szkolenie pt. „Promocja żywności proekologicznej na rynku konsumenckim” podczas którego omawiano zagadnienia dotyczące promocji żywności proekologicznej na rynku konsumenckim.

Z.1.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 182 szkolenia, w których uczestniczyło 4856 osób.

Z.1.G.1. Płatności bezpośrednie

W tej tematyce zorganizowano i przeprowadzono szkolenia, podczas których omawiano zasady oraz zmiany z zakresu przyznawania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i środków obszarowych w ramach rozwoju obszarów wiejskich.

Tematy szkoleń to: „Zasady wypełniania wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2018 oraz realizacja wymogu zazielenienia”, „Zasady wypełniania wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego na rok 2018. Aplikacja eWniosekPlus”, „Zazielenienie - zasady realizacji”.

Z.1.G.2. PROW

Największym zainteresowaniem rolników cieszyły się szkolenia pt. „Modernizacja gospodarstw rolnych - zasady udzielania pomocy” i „Modernizacja gospodarstw rolnych - jak skutecznie rozliczyć inwestycję”, na których omawiano następujące zagadnienia: szczegółowe warunki i tryb składania wniosku o płatność, zasady konkurencyjności wydatków w ramach PROW 2014-2020 oraz zobowiązania beneficjentów działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Na szkoleniach pt. „Premie dla młodych rolników - zasady udzielania pomocy” prezentowano następujące zagadnienia: warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje, procedury obsługi wniosków oraz zobowiązań beneficjenta. Duże zainteresowanie towarzyszyło także szkoleniom pt. „Restrukturyzacja małych gospodarstw - zasady udzielania pomocy”, na których szczegółowo omawiano warunki i tryb przyznawania pomocy oraz procedury obsługi wniosków i zobowiązania beneficjenta. W 2018 roku zrealizowano także szkolenia dotyczące uruchamiania działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich oraz propagowania innowacji w rolnictwie, ze szczególnym uwzględnieniem działania „Współpraca”.

Z.1.G.5. Inne programy

W związku z trudną sytuacją polskich rolników, dotkniętych skutkami suszy w uprawach na terenie prawie całego kraju, w tym także w województwie kujawsko-pomorskim, przeprowadzono szkolenia, których tematyka obejmowała zasady wypełniania wniosku o udzielenie pomocy finansowej producentowi rolnemu, u którego w gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach.

Z.1.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 2 konferencje dla 66 uczestników i 12 szkoleń dla 180 uczestników. Liczba form 14, łączna liczba uczestników 246.

Z.1.H.1. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

W ramach tej tematyki zorganizowano konferencję pt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych”. Tematyka konferencji i szkoleń dotyczyła możliwości i zasad organizowania grup producentów rolnych, zasad funkcjonowania tych grup, możliwości pozyskania i wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów w ramach PROW 2014-2020 oraz wdrażania nowego prawodawstwa dla grup producentów rolnych. Wdrażanie zadania, w tym realizacja szkoleń pt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych” skierowane było dla rolników, którzy nie byli zorganizowani w branżowe grupy producentów w ramach PROW 2004-2006 i 2007-2013, a ich działanie miało na celu: dostosowanie produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólne wprowadzanie towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych, ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produktów rolnych, rozwijanie umiejętności biznesowych, marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji, ochronę środowiska naturalnego.

Z.1.H.2. Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego

Zorganizowano i przeprowadzono szkolenia stacjonarne pt. „Tworzenie i funkcjonowanie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego”. Wzrost zapotrzebowania na takie szkolenia był związany z realizacją projektu „Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie”. Jednym z efektów realizowanego projektu było rozbudzenie chęci współpracy serowarów farmerskich z całego województwa kujawsko-pomorskiego w ramach grupy operacyjnej. W drugiej połowie roku odbyły się kolejne szkolenia z tego zakresu, w których uczestniczyli inni producenci rolni, zachęcające i przygotowujące rolników do nawiązania współpracy. Efektem tych działań jest tworząca się Grupa Operacyjna składająca się z rolników i małych producentów rolnych z całego województwa kujawsko-pomorskiego. W grudniu 2018 roku została podpisana umowa konsorcjum w celu złożenia wniosku z działania „Współpraca”.

W ramach niniejszej tematyki ponadplanowo odbyła się konferencja pn. „Współpraca i innowacja droga do sukcesu w farmerskiej produkcji sera”. Konferencja podsumowywała projekt „Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie”.

Z.1.H.4. Systemy bezpieczeństwa żywności – dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP

W tej tematyce zaplanowano szkolenie, które nie zostało zrealizowane. Zagadnienia związane ze spełnianiem warunków higieniczno-sanitarnych były częścią szkoleń dotyczących rolniczego handlu detalicznego. Tematyka ta spotyka się z zainteresowaniem ze strony rolników, których oczekiwania zostały spełnione podczas szkoleń na temat rolniczego handlu detalicznego (RHD), dających kompleksową wiedzę na ten temat. Nie było zatem potrzeby organizowania osobnego szkolenia.

Z.1.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

W zakresie obszaru tematycznego zarządzanie gospodarstwem rolnym zorganizowano 5 szkoleń dla 88 uczestników oraz konferencję dla 53 uczestników. Liczba form 6, liczba uczestników 141.

Z.1.I.1. Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym

W zakresie zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym zorganizowano szkolenia pt. „Wykorzystanie raportów Polskiego FADN w zarządzaniu gospodarstwem rolnym”.

Z.1.I.2. Wyliczenie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej

W ramach wyliczenia dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej zorganizowano szkolenia i konferencję. Tematyka szkoleń to „Sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim”. Na szkoleniach omawiano następujące zagadnienia: analiza cen środków do produkcji, zasady sporządzania oraz omówienie wybranych kalkulacji rolniczych, wyniki ekonomiczne gospodarstw rolnych w wybranych latach w oparciu o Polski FADN.

W listopadzie 2018 we współpracy z Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Bydgoszczy zorganizowano konferencję pt. „Tendencje oraz czynniki zmienności dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej”, na której omawiano następujące zagadnienia: dochody gospodarstw rolnych w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej, wpływ kierunku i skali inwestowania na poziom i stabilność dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim, zmienność dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski.

Z.1.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 34 szkolenia stacjonarne i 18 szkoleń wyjazdowych. Liczba form 52, łączna liczba uczestników 970.

Z.1.J.1. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych

Z tej tematyki zorganizowano i przeprowadzono szkolenia stacjonarne oraz szkoleń wyjazdowych. Szkolenia miały na celu przedstawienie dobrych praktyk w promowaniu dziedzictwa kulturowego i kulinarnego województwa kujawsko-pomorskiego oraz promocję i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych. Jeden z tematów szkoleń stacjonarnych dotyczył marketingu i sprzedaży produktów wysokiej jakości, jak również sposobów legalizacji takiej sprzedaży oraz tworzenia kanałów dystrybucji. Nie odbyło się szkolenie dotyczące naturalnych metod wędzenia ze względu na brak zainteresowania taką tematyką. Natomiast nastąpiło zwiększone zainteresowanie szkoleniami z przetwórstwa mleka na poziomie gospodarstwa rolnego.

Tematem przewodnim szkoleń wyjazdowych była „Promocja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego województwa kujawsko-pomorskiego”. Realizowane były one podczas imprez wystawienniczo-targowych i konkursów odbywających się w Minikowie, Zarzeczewie i Przysieku: XVIII finał wojewódzki konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów”, II edycja „Turnieju Powiatów”, a także „Jarmark Wielkanocny”, „Barwy Lata - Dary Jesieni”, „Miodowe Lato, „Święto Gęsi na Krajnie”, „Jarmark Adwentowy” i „Karp nie tylko na Święta”.

Z.1.J.2. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona

Zorganizowane i przeprowadzone szkolenia z ww. obszaru dotyczyły sprzedaży produktów rolnych w stanie surowym i przetworzonym, wytworzonych w gospodarstwie rolnym, bezpośrednio konsumentowi końcowemu bez udziału pośredników. Część szkoleń połączona była z warsztatami, na których rolnicy mogli poznać technologię produkcji niektórych produktów przetwórstwa np. mleka i zbóż. Omawiano zasady prowadzenia dostaw bezpośrednich, sprzedaży bezpośredniej, funkcjonowania MOL oraz RHD, z uwzględnieniem dostosowania każdej z tych form sprzedaży do warunków i możliwości danego gospodarstwa.

Tematy szkoleń: „Zasady legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych”, „Sprzedaż bezpośrednia w gospodarstwie rolnym”, „Od pola do stołu – prezentacja dobrych praktyk”.

Z.1.J.3. Rolniczy handel detaliczny

Szkolenia stacjonarne z tego zakresu cieszyły się większym niż przewidywano zainteresowaniem, ponieważ wielu rolników z województwa kujawsko-pomorskiego, korzystając z możliwości jakie daje nowa ustawa, w roku 2018 zarejestrowało rolniczy handel detaliczny. Podczas szkoleń omówiono uwarunkowania prawne dotyczące handlu żywnością. Wskazano na trudności z dostosowaniem produkcji i sprzedaży żywności do wymogów sanitarno-epidemiologicznych. Omawiano również zasady rejestracji i znakowania żywności. Kilka szkoleń z tego zakresu realizowanych zostało w ramach projektu „Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie”, którego celem było między innymi zachęcenie rolników do legalizacji produkcji serowarskiej. Zaobserwowano zatem większe niż przewidywano zainteresowanie wprowadzaniem na rynek żywności przetwarzanej w gospodarstwach rolnych, a w szczególności produktów mlecznych.

Z.1.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o których mowa w art. 103 ust.1 ustawy Prawo wodne

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 39 szkoleń dla 753 słuchaczy.

Podczas prowadzonych szkoleń przekazywano informacje dotyczące zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne. Tematyka dotyczyła prowadzenia produkcji w sposób ograniczający zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Realizowano szkolenie pt. „Produkcja rolna na terenach objętych programem działań na OSN - obowiązki i wymogi”, „Obszary Szczególnie Narażone w świetle nowych przepisów prawnych”, „Zalecenia dobrej praktyki rolniczej w świetle ustawy Prawo wodne”, „Dyrektywa Azotanowa w świetle Ustawy Prawo Wodne”, „Badanie gleby jako narzędzie do ustalania dawek nawozowych”.

Z.1.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 2 konferencje dla 142 uczestników, 51 szkoleń dla 1068 uczestników. Liczba form 53, liczba uczestników 1210.

Z.1.L.1. Zasady integrowanej produkcji

W ramach tej tematyki zorganizowano szkolenia pt. „Integrowana produkcja - rośliny sadownicze” oraz „Integrowana produkcja - rośliny rolnicze”. Na szkoleniach przedstawiono ogólne zasady związane z tematyką integrowanej produkcji oraz znaczenia różnych systemów produkcji dla środowiska.

Z.1.L.2. Zasady integrowanej ochrony roślin

W tej tematyce realizowano szkolenia pt. „Integrowana ochrona roślin rolniczych z uwzględnieniem zbóż, rzepaku ozimego”, „Integrowana ochrona - rośliny rolnicze”, „Integrowana ochrona roślin”, „Integrowana ochrona zbóż ozimych (pszenica, pszenżyto)”, „Integrowana ochrona roślin z uwzględnieniem roślin zbożowych”. Na szkoleniach przedstawiano wymogi prawa w zakresie stosowania środków ochrony roślin. Podkreślano wpływ stosowanych zabiegów niechemicznych na zdrowotność plonów, różnorodność biologiczną w obrębie upraw jak również stan środowiska naturalnego.

Z.1.L.5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym

W tej tematyce, jak co roku zorganizowano Forum Energetyki Odnawialnej. Tegoroczna edycja była XIV już spotkaniem sympatyków energii odnawialnej. Tematem przewodnim Forum było „Czyste powietrze”. Do udziału zaproszono firmy, które działają w branży fotowoltaicznej, byli to: Fototechnik, oraz Efektywne Doradztwo, reprezentanci firm omówili szeroko zakres pracy i budowy kolektorów słonecznych, ogniów fotowoltaicznych oraz zasad składania wniosków o dofinansowanie inwestycji do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Zostały szeroko omówione wady i zalety kolektorów z jednoczesnym wskazaniem jak prawidłowo instalacje powinny być zamontowane na dachu budynku. Kolejnym zagadnieniem szeroko omówionym było „Dom zeroenergetyczny na przykładzie domu SOLACE”. Prelegent zaprezentował rodzaj domu pasywnego, zeroenergetycznego. Wykład cieszył się dużym zainteresowaniem. W Forum udział wzięli pracownicy urzędów gminy z województwa kujawsko-pomorskiego, rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich oraz doradcy KPODR.

Podczas szkoleń realizowanych w ramach ww. tematyki omawiano zagadnienia związane z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii, fotowoltaiki, kolektorów słonecznych i pomp ciepła w gospodarstwie rolnym. Tematy szkoleń to: „Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym”, „Zrównoważone wykorzystanie bioenergii”, „Kolektory słoneczne, fotowoltaika jako samowystarczalne źródło energii w gospodarstwie”, „Wykorzystanie pomp ciepła w gospodarstwie rolnym”.

Z.1.L.6. Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami

Z tej tematyki zorganizowano i przeprowadzono szkolenia, których tematyka dotyczyła zasad postępowania z odpadami niebezpiecznymi, jakie powstają na terenie gospodarstwa rolnego. Podczas szkolenia zwrócono szczególną uwagę na odpady weterynaryjne, które stanowią zagrożenie w środowisku, a także przedstawiono procedury usuwania azbestu z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych. Szkolenia obejmowały tematykę: „Właściwe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia rolniczego oraz azbestem”, „Sporządzanie kompostu, jego rola i znaczenie”, w ramach którego promowano potrzebę sporządzania kompostu jako zagospodarowania odpadów zielonych powstających w obrębie gospodarstwa rolnego.

W ramach obszaru zorganizowano Forum Ochrony Środowiska o charakterze konferencji pt. „Zarządzanie gospodarką odpadami”. Podczas konferencji omówione zostały systemy segregacji odpadów komunalnych wytworzonych w gospodarstwach domowych oraz aspekty prawne dotyczące tego zagadnienia.

Z.1.L.7. Ustawa o ochronie zwierząt

W tej tematyce realizowane szkolenia miały na celu upowszechnienie przepisów o ochronie zwierząt. Dotyczyły obowiązków hodowcy, warunków chowu lub hodowli zwierząt, kontroli podmiotów, transporcie zwierząt. Szkolenia obejmowały także zaganiania związane z ochroną

zwierząt domowych. Tematy szkoleń to: „Ochrona zwierząt w gospodarstwie rolnym, prawa i obowiązki rolników”, „Ochrona zwierząt gospodarskich i domowych”.

Z.1.L.8. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa

W ramach tej tematyki zorganizowano i przeprowadzono szkolenia pn. „Zasady ekologicznego zagospodarowania zagrody wiejskiej”. Zakres tematyczny szkoleń dotyczył m.in. zagadnień związanych z właściwym składowaniem środków ochrony roślin, segregacji odpadów, zasady sporządzania kompostownika, ogrodu warzywnego i ozdobnego. Założeniem szkoleń było wdrożenie zasady dobrej kultury rolnej na poziomie gospodarstwa rolnego.

Z.1.M. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnictwa gospodarstwa rolnego

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 65 szkoleń stacjonarnych dla 1145 uczestników, 6 szkoleń wyjazdowych dla 164 uczestników. Łączna liczba form 71, liczba uczestników 1309.

Z.1.M.1. Dziedzictwo kultury materialnej wsi

W tej tematyce zorganizowano i przeprowadzono szkolenia stacjonarne i wyjazdowe – zgodnie z preferencjami uczestników zmieniono formę kilku szkoleń na wyjazdowe.

Rolę i znaczenie ziół w ludowych wierzeniach i obrzędach oraz zastosowanie roślin zielarskich w ludowym lecznictwie i diecie, szczególnie w okresach głodu, przedstawiono na szkoleniach pt. „Magiczno-praktyczne właściwości ziół”. O regionalnym zdobieniu wnętrz chat i obejść na polskiej wsi, zwłaszcza w okresach świątecznych, omówiono podczas szkoleń pt. „Jak dawniej dekorowano?”. Szkolenia przeprowadzono w formie warsztatów, podczas których wykonano świąteczne dekoracje. Potencjał dziedzictwa kulturowego, stanowiącego dorobek przeszłych pokoleń, można wykorzystać do promocji i rozwoju regionu. O przykładach takich działań mówiono na szkoleniu „Co warto ocalić od zapomnienia?”. Podczas szkoleń pt. „Czym chata bogata – nakrywanie do stołu i obsługa gości” omawiano zasady serwowania dań, wznoszenia toastów, zastosowania naczyń i wykorzystania do dekoracji żywych kwiatów oraz świec.

W zakresie omawianej tematyki zrealizowano również szkolenia wyjazdowe. Zainteresowanie uczestników szkoleniem wyjazdowym w zakresie tematu „Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze różnych rejonów kraju” spowodowało zorganizowanie ponadplanowych szkoleń wyjazdowych i udział w imprezach promujących kulturę ludową innych regionów.

Z.1.M.2. Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi

W ramach niniejszej tematyki zorganizowano na temat: „Barwa i zapach przydomowych ogrodów” i omówiono na nich wpływ przydomowych ogrodów na zachowanie bioróżnorodności i wiejskiego charakteru krajobrazu polskiej wsi. Zaproponowano tradycyjne rośliny jednoroczne, byliny i krzewy do wzbogacenia flory przydomowych ogrodów. Zwrócono uwagę na dostosowanie nasadzeń do lokalnej szaty roślinnej.

Z.1.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

W zakresie tej tematyki zorganizowano i przeprowadzono szkolenia nt.: „Odkrywanie umiejętności rękodzielniczych”, „Jak dawniej świętowano – ozdoby i dekoracje” oraz „Rękodzieło jako element podtrzymania dziedzictwa kulturowego wsi”, połączono z warsztatami, podczas których zaprezentowano różne techniki wykonywania elementów dekoracyjnych i wykorzystano różnorodne materiały: krepinę, wstążki, suszone kwiaty, mech, korę, gałęzie oraz naturalne pozyskane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, np.

zbierano szyszki, z których wysiane zostały nasiona, korę pozyskano z wyciętych drzew, po uzgodnieniu z leśnikiem.

Z.1.M.5. Tradycje kulinarne

W tej tematyce zrealizowano szkolenia stacjonarne. Tematami szkoleń były „Polskie tradycje kulinarne”, „Tradycyjne metody przetwarzania żywności”, „Dekorowanie potraw” oraz „Przy biesiadnym stole - jak ugościć gości w zależności od okoliczności”. Szkolenia miały na celu zachęcenie mieszkańców wsi do kultywowania tradycji kulinarnych regionu. Omówiono tradycyjne dania, sposoby ich przygotowywania oraz obrzędy związane z okresami świąt i poprzedzającymi święta. Zrealizowano mniej szkoleń na temat dekorowania potraw z powodu ograniczonego zainteresowania tym tematem.

Z.1.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 12 szkoleń dla 152 uczestników, 13 szkoleń wyjazdowych dla 189 uczestników i 3 konferencje dla 257 uczestników. Łączna liczba form 28, liczba uczestników 598.

Z.1.N.1. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy

Z tej tematyki zrealizowano szkolenia nt.: „Specjalizacja oferty kluczem do sukcesu”, oraz „Zagroda wiejska jako miejsce realizacji działalności turystycznej”. Zrealizowane szkolenia dotyczyły przedstawienia najbardziej popularnych specjalizacji oferty turystycznej obiektów położonych na terenach wiejskich, czyli specjalizacji edukacyjnej, opiekuńczej, weekendowej i gastronomicznej, a także wyjaśnienia w jaki sposób można stworzyć ofertę turystyczną bazującą na zasobach gospodarstwa rolnego.

Zrealizowane szkolenia wyjazdowe to: „Zagroda wiejska jako miejsce realizacji działalności turystycznej” oraz „Turystyka uzdrowskowa jako gałąź turystyki województwa kujawsko-pomorskiego”.

W zakresie tej tematyki zorganizowano i przeprowadzono konferencję pn. „Wyróżnij się! – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu”, dofinansowaną z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach realizacji projektu o tym samym tytule. Tematyka konferencji obejmowała wiele zagadnień związanych ze specjalizacją oferty turystycznej obiektów zlokalizowanych na obszarach wiejskich, przepisami prawnymi obowiązującymi w poszczególnych specjalizacjach oraz marketingiem i komercjalizacją produktów turystycznych.

Nie zrealizowano szkolenia nt.: „Przepisy prawne w turystyce”, ponieważ ta tematyka została przedstawiona podczas ponadprogramowo zrealizowanej konferencji, więc nie było potrzeby organizacji odrębnego szkolenia. Natomiast na szkolenie nt.: „Rozwój kompetencji psychospołecznych osób prowadzących działalność w zakresie turystyki wiejskiej” nie było zainteresowanych.

Z.1.N.2 Zagrody edukacyjne

W tej tematyce zorganizowano i przeprowadzono szkolenia stacjonarne pt. „Idea i funkcjonowanie zagrod edukacyjnych”. Powodem zwiększenia liczby szkoleń było duże zainteresowanie tematyką prowadzenia zajęć edukacyjnych w gospodarstwach rolnych.

Nie zrealizowano szkolenia wyjazdowego, na rzecz przeprowadzenia większej ilości szkoleń stacjonarnych na życzenie zainteresowanych.

Z.1.N.3 Gospodarstwa opiekuńcze

W tej tematyce zrealizowano szkolenia stacjonarne, pn.: „Gospodarstwa opiekuńcze – idea i możliwości funkcjonowania” oraz „Funkcjonowanie osób starszych w rodzinie – aspekty

psychologiczne”. Zrezygnowano z realizacji dwóch z zaplanowanych szkoleń w zamian zorganizowano pozaplanowaną konferencję w pełni odpowiadającą na zapotrzebowanie zainteresowanych.

Przeprowadzono więcej szkoleń wyjazdowych nt.; „Gospodarstwa opiekuńcze – poznaj dobre praktyki” niż pierwotnie założono. Tak znacząca różnica wynika z kończącego się okresu realizacji projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim” i chęci zapoznania się z działalnością gospodarstw powstałych w ramach tego projektu.

Z zakresu gospodarstw opiekuńczych zrealizowano konferencje. Pierwsza stanowiła podsumowanie projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim”, a druga pn. „Ogólnopolski kongres gospodarstw opiekuńczych”, która została zrealizowana dzięki wsparciu finansowemu z KSOW, stanowiła odpowiedź na zgłaszaną przez klientów potrzebę uzyskania większej ilości informacji na temat tego innowacyjnego rodzaju specjalizacji oferty turystycznej obiektów zlokalizowanych na obszarach wiejskich.

Z.1.N.4. Promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W ramach tej tematyce tematycznego zrealizowano szkolenia wyjazdowe pn. „Wioski tematyczne przykładem produktu turystycznego”, na których uczestnicy mogli zapoznać się z problematyką tworzenia i funkcjonowania wsi tematycznych.

Z.1.O. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

W tym obszarze tematycznym zorganizowano i przeprowadzono 2 konferencje dla 102 uczestników, 108 szkoleń dla 1883 uczestników. Liczba form 110, liczba uczestników 1985.

Z.1.O.1. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna

Z zakresu tej tematyki organizowano i przeprowadzono szkolenia, których tematyka związana była z zasadami prowadzenia produkcji rolniczej w sposób ograniczający zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Tematy szkoleń: „Produkcja rolna na terenach objętych programem działań na OSN – obowiązki i wymogi dla rolników”, „Obszary Szczególnie Narazone w świetle nowych przepisów prawnych”.

Z.1.O.2. Program rolnośrodowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

W powyższym temacie działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych była realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych w ramach tematyki: „Program rolnośrodowiskowo-klimatyczny 2014-2020 - wymagania i obowiązki - zmiany na rok 2018”, „Realizacja działań rolnośrodowiskowo-klimatycznych”.

Z.1.O.3. Ochrona bioróżnorodności, w tym Natura 2000

W ramach tematu ochrona bioróżnorodności, w tym Natura 2000 zorganizowano konferencje pn. „Ochrona przyrody a zagrożenia oraz „Czy rolnikowi opłaca się chronić przyrodę?”.

Konferencja pt. „Ochrona przyrody a zagrożenia” dotyczyła zasobów przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego, form ochrony przyrody występujących w województwie kujawsko-pomorskim. Mówiono o ziołach, które pospolicie występują na polach, łąkach, nieużytkach, a które mają wspaniałe właściwości lecznicze. Wśród poruszanej tematyki nie brakowało zagadnienia dotyczącego znaczenia pszczołowatych w ochronie

ekosystemów i rolnictwa oraz zagrożeń dla tych gatunków owadów. Druga konferencja pn. „Czy rolnikowi opłaca się chronić przyrodę?”, została organizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem Ptaki Polskie. Na spotkaniu omówiono tematy związane z wykorzystaniem zasobów wodnych, mała retencja i jej wpływ na zachowanie bioróżnorodności w agroekosystemach, uproszczona uprawa i jej wpływ na ochronę środowiska oraz realizacja postanowień Dyrektywy Azotanowej w świetle Ustawy Prawo Wodne.

Szkolenia stacjonarne zorganizowane w ramach obszaru obejmowały tematy: „Rośliny inwazyjne zagrożeniem dla bioróżnorodności - Barszcz Sosnowskiego” oraz „Przyjazne przyrodzie i odpowiedzialne rolnictwo na straży dziedzictwa przyrodniczego”. Szkolenia prowadzono na ścieżce dydaktycznej „Na krawędzi Doliny Noteci” w Minikowie, gdzie uczestnicy zostali zapoznani z metodami zwalczania i zagrożeniami jakie Barszcz Sosnowskiego stwarza dla lokalnych ekosystemów, zwierząt, jak i ludzi.

Ponadplanowo zrealizowano szkolenia w tematach „Uprawa ziół w ogrodzie przydomowym i ich rola w żywieniu człowieka” oraz „Ziołowo i ekologicznie w ogrodzie, kuchni i kosmetyce”. Szkolenia obejmowały tematykę związaną z metodami uprawy, zbierania i konserwacji ziół. Omówiono właściwości poszczególnych gatunków ziół oraz zastosowanie w codziennej pracy w kuchni. Ponadto zorganizowano szkolenie pn. „Rola i znaczenie bioróżnorodności w gospodarstwie rolnym”, którego tematyka propagowała dobre praktyki rolnicze chroniące środowisko i bioróżnorodność w gospodarstwie. Szkolenia wykonane ponadplanowo wynikały zarówno z zapotrzebowania terenu, jaki i z dodatkowych środków finansowych pozyskanych w ramach projektu pn. „Z ekologią na co dzień – działania edukacyjne dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego”, dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Tab. 1. Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1	Szkolenia	894	20 710	966	21 108
2	Szkolenia wyjazdowe	82		97	2 411
3	Konferencja	26		32	1 919
4	Razem	1 002	20 710	1 095	25 438

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja		Ogólna liczba form		Łączna liczba uczestników	
		c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
a	b	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	80	78	24	27	12	10	116	115	2870	2873
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	58	49	24	27	7	6	89	82	2125	1974
Z.1.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	21	29	-	-	5	4	26	33	725	899
Z.1.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	1	-	-	-	-	-	1	-	20	-
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	219	277	33	33	5	11	257	321	5270	8366
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	56	65	-	1	1	3	57	69	1180	1838
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	33	28	1	1	3	7	37	36	875	1005
Z.1.B.3.	Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)	14	13	-	-	-	-	14	13	270	275
Z.1.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	5	6	32	31	1	1	38	38	810	1038
Z.1.B.5.	BHP	7	14	-	-	-	-	7	14	130	424
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	104	151	-	-	-	-	104	151	2005	3786
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	62	57	-	-	-	-	62	57	1355	1291
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	14	14	-	-	-	-	14	14	275	494
Z.1.C.2.	Rachunkowość podatkowa	46	41	-	-	-	-	46	41	980	765
Z.1.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	2	2	-	-	-	-	2	2	100	32

Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	9	15	-	-	1	1	10	16	225	388
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	8	11	-	-	1	1	9	12	205	299
Z.1.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	-	2	-	-	-	-	-	2	-	66
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	1	2	-	-	-	-	1	2	20	23
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	4	4	-	-	-	-	4	4	75	44
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	1	-	-	-	-	-	1	-	20	-
Z.1.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	1	2	-	-	-	-	1	2	15	6
Z.1.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	1	2	-	-	-	-	1	2	20	38
Z.1.E.5.	Program LEADER	1	-	-	-	-	-	1	-	20	-
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	36	27	-	-	-	-	36	27	610	408
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	27	18	-	-	-	-	27	18	445	267
Z.1.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	8	8	-	-	-	-	8	8	150	131
Z.1.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	1	1	-	-	-	-	1	1	15	10
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	154	182	-	-	-	-	154	182	2975	4856
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	93	128	-	-	-	-	93	128	1805	3896
Z.1.G.2.	PROW	60	52	-	-	-	-	60	52	1150	916
Z.1.G.3.	Programy Regionalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.1.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.1.G.5.	Inne programy	1	2	-	-	-	-	1	2	20	44

Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	15	12	-	-	1	2	16	14	305	246
Z.1.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	13	8	-	-	1	1	14	9	275	90
Z.1.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	1	4	-	-	-	1	1	5	15	156
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	1	-	-	-	-	-	1	-	15	-
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	7	5	-	-	1	1	8	6	370	141
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	2	1	-	-	-	-	2	1	45	11
Z.1.I.2.	Wylizanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	5	4	-	-	1	1	6	5	325	130
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	27	34	15	18	-	-	42	52	790	970
Z.1.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	6	5	15	18	-	-	21	23	410	493
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia	8	7	-	-	-	-	8	7	160	77
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	13	22	-	-	-	-	13	22	220	400
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	134	39	-	-	-	-	134	39	2610	753
Z.1.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	38	51	-	-	2	2	40	53	800	1210
Z.1.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	2	2	-	-	-	-	2	2	40	35

Z.1.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	13	19	-	-	-	-	13	19	215	511
Z.1.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	6	8	-	-	1	1	7	9	170	182
Z.1.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	3	3	-	-	1	1	4	4	105	154
Z.1.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	10	14	-	-	-	-	10	14	200	256
Z.1.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	4	5	-	-	-	-	4	5	70	72
Z.1.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędzenia gospodarstwa rolnego /8/	67	65	3	6	-	-	70	71	1275	1309
Z.1.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	15	12	3	6	-	-	18	18	365	402
Z.1.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	2	2	-	-	-	-	2	2	40	23
Z.1.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	36	38	-	-	-	-	36	38	620	625
Z.1.M.5.	Tradycje kulinarne	14	13	-	-	-	-	14	13	250	259
Z.1.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	14	12	7	13	2	3	23	28	550	598
Z.1.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	5	3	3	2	1	1	9	6	225	172
Z.1.N.2.	Zagrody edukacyjne	1	3	1	-	-	-	2	3	45	19
Z.1.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	8	6	1	9	1	2	10	17	215	341
Z.1.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	-	-	2	2	-	-	2	2	65	66
Z.1.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	28	108	-	-	2	2	30	110	630	1985

Z.1.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna	2	64	-	-	-	-	2	64	40	1090
Z.1.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	25	22	-	-	-	-	25	22	470	430
Z.1.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	1	22	-	-	2	2	3	24	120	465
RAZEM		894	966	82	97	26	32	1002	1095	20710	25438

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

W 2018 roku udzielono informacji dla 23800 odbiorców. Wydano 12 numerów miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” w nakładzie 32400 egzemplarzy. Napisano 296 artykułów do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz 65 artykułów do innych wydawnictw. Wydano 15 broszur: „Kalkulacje Rolnicze”, „Jak analizować Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego”, „Formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych pozarolniczej działalności gospodarczej”, „Podatek VAT w rolnictwie”, „Metody wyceny produkcji roślinnej w toku”, „Kujawsko-Pomorskie Seminarium Szynszyli”, „Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu wodnego”, „Chwasty naszych pól – odporność chwastów na herbicydy”, „Wydawnictwo promocyjne KPODR”, „Zioła dobre na wszystko”, „Dobre praktyki w rolnictwie ekologicznym”, „Odpady – informator dla rolników”, „Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich”, „Jak podnieść opłacalność produkcji żywca wołowego”, „Tendencje oraz czynniki zmienności dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej”. Łączny nakład broszur to 16500 egzemplarzy. Wydano również 4 ulotki, w nakładzie 4700 egzemplarzy. Wydano informator, katalogi jak również foldery targowe: „Forum nasienne – nowości odmianowe”, „Lato na Wsi”, „Kujawsko-Pomorskie Dni Pola”, „Dni Otwartych Drzwi”, „AGRO-TECH” oraz plakaty i zaproszenia na imprezy wystawienniczo-targowe. Zorganizowano 40 stoisk informacyjno-promocyjnych. Zrealizowano 23 audycje radiowe oraz 42 telewizyjne. Na stronach internetowych zamieszczono 312 informacji.

Z.2.A Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno spożywcze

W tym obszarze tematycznym udzielono 869 informacji, wydano broszurę oraz ulotkę, na stronie internetowej zamieszczono 27 informacji, napisano 41 artykułów, przygotowano 6 stoisk informacyjno-promocyjnych, inne wydawnictwa 4, pozostałe działania 217, to udział w komisjach konkursowych, klęskowych, w targach, imprezach okolicznościowych, posiedzeniach, spotkaniach, audycje radiowe i telewizyjne.

Z.2.A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

W tej tematyce informacje dotyczyły promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań przydatnych i możliwych do zastosowania w gospodarstwach regionu kujawsko-pomorskiego, wdrażania i upowszechniania nowych odmian, nawozów, środków ochrony roślin, nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji roślinnej. Opracowywano materiały informacyjne na stronę internetową oraz artykuły do wydawnictwa KPODR, wydawnictwa internetowego „Aktualności” i innych. Opracowano ulotkę „Uprawa soi”. Poprzez prasę lokalną, drogą radiową i poprzez TV, wydawnictwa własne i obce przekazane zostały również informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących nowych rozwiązań w produkcji roślinnej. Organizowano także stoiska informacyjno-promocyjne podczas targów, brano udział w targach, komisjach konkursowych, klęskowych i różnego typu posiedzeniach, spotkaniach, zebraniach.

Z.2.A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

W tej tematyce informacje dotyczyły promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania nowych, przydatnych rozwiązań możliwych do zastosowania w gospodarstwach naszego regionu, wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji zwierzęcej. Działalność informacyjna obejmowała również zasady systemu QMP, PQS, produkcję wołowiny wysokiej jakości,

nowości w produkcji zwierzęcej, nowych rozwiązań w budynkach inwentarskich, nowych technologii w żywieniu bydła opasowego, mlecznego i trzody chlewnej, ras bydła, stosowania dodatków paszowych. Poza planem opracowano broszurę „Jak podnieść opłacalność produkcji żywca wołowego” ponieważ istniała potrzeba związana z dużym zainteresowaniem rolników. Opracowywano liczne informacje na stronę internetową Ośrodka oraz artykuły do „Wsi Kujawsko-Pomorskiej” i innych wydawnictw. Ponadto, wzięto udział w targach i spotkaniu dotyczącym ww. tematyki.

Z.2.A.3. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)

W tej tematyce udzielano informacji i napisano artykuł do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”. Informacje dotyczyły zasad prowadzenia przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego w gospodarstwie rolnym, wymogów higienicznych i sanitarnych przy produkcji serów. Ze względu na niewielkie zainteresowanie tą tematyką udzielono mniej informacji niż planowano.

Z.2.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

W tym obszarze tematycznym udzielono 6147 informacji, wydano 4 broszury oraz ulotkę, na stronie internetowej zamieszczono 84 informacje, napisano 86 artykułów, przygotowano 18 stoisk informacyjno-promocyjnych, inne wydawnictwa 1, pozostałe działania 524 (udział w komisjach konkursowych, klęskowych, w targach, imprezach okolicznościowych, posiedzeniach, spotkaniach, audycje radiowe i tv, stoiska informacyjno-promocyjne, artykuły w innych wydawnictwach, w tym wywiady prasowe).

Z.2.B.1. Technologia produkcji roślinnej

W tej tematyce informacje dotyczyły agrotechniki roślin, aktualnej sytuacji na polach i plantacjach. Rolnicy byli informowani o prawidłowym stosowaniu nawożenia mineralnego i organicznego, stosowaniu środków ochrony roślin, przeprowadzaniu nawożenia upraw ogrodniczych polepszających jakość produktów. Poruszono wiele zagadnień związanych z technologią uprawy w produkcji roślinnej - zboża, rośliny bobowate, rzepak, warzywa, owoce etc. Informacje, wydawnictwa i prace podejmowane w zakresie technologii produkcji roślinnej dotyczyły rozwiązywania problemów technologicznych wynikających z aktualnej sytuacji gospodarstw naszego regionu oraz wpływu warunków pogodowo-klimatycznych na funkcjonowanie gospodarstw. Wydano broszurę pt. „Chwasty naszych pól – odporność chwastów na herbicydy”. Artykuły dotyczyły technologii produkcji roślinnej. Informacje o bieżącej sytuacji na polach przekazywane były poprzez wydawnictwa, drogą radiową, poprzez TV i stronę www. Udzielono wywiadów dla Radia PiK oraz dla TVP O/Bydgoszcz. Ważnym elementem było opracowywanie i omawianie warunków pogodowych jakie panują w województwie, dlatego też analizowany jest przebieg pogody (przede wszystkim opadów i temperatury) oraz porównywany z analogicznymi warunkami w latach poprzednich. Pracownicy ośrodka uczestniczyli w targach, organizowali stoiska informacyjno-promocyjne, brali udział w licznych posiedzeniach, spotkaniach, zebraniach. Z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe w 2018 roku przedstawiciele KPODR licznie brali udział także w komisjach klęskowych.

Z.2.B.2. Technologia produkcji zwierzęcej

W tej tematyce informacje dotyczyły hodowli różnych gatunków zwierząt, problemów zdrowotnych, możliwości zakupu zwierząt hodowlanych, przepisów weterynaryjnych czy identyfikacji zwierząt, żywienia i pielęgnacji cieląt, jałowic, żywienia bydła mięsnego,

optymalnych warunków mikroklimatu w budynkach inwentarskich, technologii sporządzania kiszonek, technologii produkcji drobiu, trzody chlewnej i zwierząt futerkowych roślinożernych, pszczoł i produktów pszczelich, w tym ich przechowywania i wpływu na organizm człowieka. Działalność informacyjna obejmowała też aktualną sytuację w chowie i hodowli zwierząt gospodarskich, obowiązującego prawa w obszarze hodowli zwierząt. Ponadto, zaistniała potrzeba wydania ulotki pt. „Rasy zachowawcze trzody chlewnej w Polsce”, w której zawarto opis ras i podstawowe informacje na temat hodowli. Wydano broszurę pt. „XI Kujawsko-Pomorskie Seminarium Szynszyli” oraz „Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu wodnego”. Artykuły dotyczyły technologii produkcji zwierzęcej, relacji z imprez, sytuacji w produkcji zwierzęcej, ras zachowawczych. Materiały informacyjne na stronie www dotyczyły dostępnych na rynku możliwości technologicznych w produkcji zwierzęcej, relacji z konferencji oraz szkoleń, alternatywnych możliwości chowu zwierząt. Informacje o bieżących wydarzeniach przekazywane były poprzez wydawnictwa, drogą radiową, poprzez TV i stronę www. Zrealizowane zostały nagrania dla Radia PiK. Przekazywane były także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących technologii produkcji zwierzęcej oraz wystaw zwierząt.

Z.2.B.3. Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)

W tej tematyce informacje dotyczyły między innymi warunków utrzymywania zwierząt wynikających z zasady wzajemnej zgodności, zasad dobrostanu u bydła, dobrostanu dla trzody chlewnej, przechowywania środków ochrony roślin, zasad przechowywania oleju napędowego w gospodarstwie rolnym. Opracowano w tym obszarze artykuł do wydawnictwa KPODR oraz informacje na stronie internetowej Ośrodka.

Z.2.B.4. Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych

W tej tematyce informacje dotyczyły poprawy stanu technicznego w gospodarstwach rolnych, nowości dotyczących maszyn rolniczych agregatów uprawowych, siewnych oraz opryskiwaczy i rozwiązań organizacyjnych. Informacje dotyczyły również organizowanych działań o tej tematyce np. pokazów czy konkursów. Wydano broszurę pt. „Wydawnictwo promocyjne KPODR”. Przygotowano katalog, folder oraz plakat na targi „AGRO-TECH”. Artykuły w miesięczniku dotyczyły używania opryskiwacza, czynności jakie należy wykonać w celu samodzielnego przegotowania opryskiwacza polowego do sezonu i atestacji. Brano udział w targach, komisjach konkursowych i posiedzeniach, spotkaniach, zebraniach. Zorganizowano stoiska informacyjno-promocyjne przy okazji targów.

Z.2.B.5. BHP

W tej tematyce informacje dotyczyły zagadnień BHP w gospodarstwie rolnym m.in. przy obsłudze zwierząt gospodarskich, stosowania odzieży ochronnej i sprzętu ochrony osobistej. Artykuły dotyczyły działania czadu na organizm człowieka, miejsca i okoliczności powstawania tego gazu oraz działań mających na celu jego eliminację i wykrywanie. Artykuły dotyczyły również wypadków i chorób zawodowych w rolnictwie indywidualnym, profilaktyki mającej na celu zmniejszenie liczby wypadków i chorób zawodowych w rolnictwie. Ponadto, w powyższej tematyce uczestniczono w spotkaniach, komisjach konkursowych, odbyły się audycje radiowe i tv. Broszura z zakresu BHP zostanie wydana w 2019 roku.

Z.2.B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

W tej tematyce informacje dotyczyły zagrożeń związanych z ASF (afrykańskim pomorem świń) i grypą ptaków oraz zasad bioasekuracji w gospodarstwach rolnych i na fermach. Na spotkaniach z hodowcami świń przedstawiano i omawiano jak prawidłowo zabezpieczyć

budynki (chlewnie, paszarnie, płyty obornikowe, zbiorniki na odchody płynne itp.), informowano o prowadzeniu ewidencji pojazdów i osób wchodzących na teren gospodarstwa, a także o stosowaniu odzieży ochronnej, mat dezynfekcyjnych i kwarantanny przy zakupie nowych zwierząt wprowadzanych do stada. Artykuły dotyczyły również zagadnień bioasekuracji.

Na stronie internetowej zamieszczono informacje dotyczące zagrożenia ASF i postępowania w przypadku znalezienia padłego dzika. Zwracano uwagę na odpowiednie prowadzenie bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną z uwagi na występowanie choroby afrykańskiego pomoru świń. W powyższej tematyce zorganizowano stoisko informacyjne.

Z.2.C. Rachunkowość w gospodarstwie rolnym

W ramach obszaru rachunkowość w gospodarstwie rolnym udzielono 1607 informacji, wydano 3 broszury oraz ulotkę, na stronie internetowej zamieszczono 16 informacji, napisano 31 artykułów.

Z.2.C.1. Rachunkowość rolna

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły zasad prowadzenia rachunkowości rolnej w gospodarstwie rolnym, zasad korzystania z produktów Polskiego FADN, zasad przystąpienia do Systemu Polski FADN, możliwości otrzymania Raportu Porównawczego, wyników standardowych gospodarstw rolnych prowadzących Polski FADN. Udzielono mniejszą liczbę informacji niż planowano w wyniku mniejszego zainteresowania rolników wyżej wymienioną tematyką. Opracowano broszurę pt. „Jak analizować Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego”, zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka, napisano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”.

Z.2.C.2. Rachunkowość podatkowa

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły zmian w zasadach rozliczania podatku VAT od 01.01.2018 r., zasad składania zeznania podatkowego PIT – 36, zasad prawidłowego wystawiania faktury VAT. Wydano broszurę pt. „Podatek VAT w rolnictwie” oraz wznowiono ulotkę „Podatki w rolnictwie”, zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka i napisano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”.

Z.2.C.3. Ubezpieczenia społeczne i majątkowe

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły obowiązkowych ubezpieczeń w rolnictwie, możliwości otrzymania dotacji do ubezpieczeń upraw rolniczych oraz zasad ubezpieczenia w KRUS. Udzielono mniejszą liczbę informacji niż planowano w wyniku mniejszego zainteresowania rolników wyżej wymienioną tematyką. Wydano broszurę „Formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych pozarolniczej działalności gospodarczej”, zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka oraz napisano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”.

Z.2.D. Rolnictwo ekologiczne

W tym obszarze tematycznym udzielono 295 informacji, wydano broszurę, na stronie internetowej zamieszczono 8 informacji, napisano 6 artykułów do miesięcznika KPODR, zrealizowano 23 działania pozostałe, w tym audycje radiowe i telewizyjne, artykuły w wydawnictwach obcych, udział w posiedzeniach, zebraniach, spotkaniach.

Z.2.D.1. Produkcja metodami ekologicznymi

W ramach produkcji metodami ekologicznymi udzielano informacji zainteresowanym klientom. Zapytania dotyczyły głównie tematu związanego z przestawianiem gospodarstwa konwencjonalnego na system rolnictwa ekologicznego, agrotechniki upraw warzyw i zbóż metodami ekologicznymi, sadownictwa oraz stanu rolnictwa ekologicznego.

Prowadzono działalność informacyjno-promocyjną poprzez artykuły merytoryczne zamieszczane na stronie internetowej Ośrodka oraz w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, których tematyka obejmowała kwestie rolnictwa ekologicznego. System rolnictwa ekologicznego upowszechniony był w audycjach radiowych oraz telewizyjnych. W ramach współpracy z TVP3 Bydgoszcz w ramach programu „EKOOPCJE” powstało wiele odcinków poświęconych rolnictwu ekologicznemu. Należy nadmienić, że w ramach promocji rolnictwa ekologicznego współpracowano z regionalną prasą jak „Gazeta Pomorska”, która przy współpracy z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie promowała i upowszechniała innowacje w zakresie agrotechniki, procesów produkcyjnych ważnych dla rolnictwa ekologicznego.

W powyższej tematyce uczestniczono w posiedzeniach, spotkaniach i zebraniach m.in. w Radzie Rolnictwa Ekologicznego przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Współpracowano również z Kujawsko-Pomorskim Stowarzyszeniem Producentów Żywności Ekologicznej „EKOŁAN”.

Ponadplanowo wydano broszurę edukacyjno-informacyjną pn. „Dobre praktyki w rolnictwie ekologicznym”. Wydanie nieplanowanej broszury wynikało z pozyskanych dodatkowych środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodno-Ściekowej w Toruniu.

Z.2.D.2. Sprzedaż produktów ekologicznych

W ramach sprzedaży produktów ekologicznych udzielano informacji, które dotyczyły możliwości sprzedaży surowca ekologicznego przez właścicieli gospodarstw ekologicznych województwa kujawsko-pomorskiego, sposobu właściwego znakowania produktów ekologicznych oraz skupu i kontraktacji warzyw ekologicznych.

Zamieszczono informacje na stronie www na temat: „Sprzedaż produktów ekologicznych”. Ponadto napisano artykuł do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”, udzielano wywiadów telewizyjnych, które dotyczyły znakowania oraz możliwości sprzedaży żywności ekologicznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Z.2.D.3. Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013 i 2014-2020

Z rolnictwa ekologicznego w ramach PROW 2007-2013 i 2014-2020 udzielano informacji, które dotyczyły wymogów działania „Rolnictwo ekologiczne”, zasad jego realizacji oraz aktualnych przepisów prawnych. Napisano artykuł do wydawnictwa periodycznego „Wieś Kujawsko-Pomorska” pn. „Wymogi działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020”. W powyższym zakresie ramach działalności informacyjno-promocyjnych udzielono wywiadu telewizyjnego.

Z.2.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W tym obszarze tematycznym udzielono 592 informacje, na stronie internetowej umieszczono 6 informacji, napisano 11 artykułów, zorganizowano stoisko informacyjno-promocyjne oraz wzięto udział w 150 pozostałych działaniach (udział w posiedzeniach, spotkaniach, komisjach konkursowych i kłaskowych, imprezach okolicznościowych, targach, audycjach radiowych i telewizyjnych).

Z.2.E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

W tej tematyce zaplanowana ilość informacji opierała się na planowanych do przeprowadzenia naborach na rozwój i podejmowanie działalności gospodarczej. Jednak zainteresowanie doradztwem ukierunkowane było na indywidualne przypadki, co przełożyło się na mniejszą ilość udzielanych informacji. Zamieszczono artykuł na stronie www pt. „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” oraz napisano artykuł do wydawnictwa periodycznego „Wieś Kujawsko-Pomorska” pt. „Przepisy, które ułatwią prowadzenie działalności gospodarczej”.

Z.2.E.2. Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej

W tej tematyce udzielano informacji dotyczących przedsiębiorstw społecznych, jak np. rodzajów podmiotów ekonomii społecznej, możliwości wsparcia PES. Działania informacyjne powiązane były głównie z funkcjonowaniem podmiotów ekonomii społecznej, ich zróżnicowaniem pod kątem prawnym, dobrymi przykładami działalności przedsiębiorstw społecznych. Udzielono mniejszej ilości informacji niż zaplanowano w związku z niższym zapotrzebowaniem ze strony klientów Ośrodka. Prawdopodobnie jest to związane z większym zainteresowaniem tematyką gospodarstw agroturystycznych i opiekuńczych, umożliwiających uzyskiwanie dodatkowego źródła dochodu poprzez świadczenie usług, skierowanych do konkretnej grupy osób.

Przygotowano m.in. artykuły na stronę www: „Rolnictwo społeczne”, „Spotkanie ds. Komitetu Ekonomii Społecznej”. W powyższym zakresie początkowo zaplanowano dwa artykuły w miesięczniku KPODR, natomiast napisano jeden. Zrezygnowano z kolejnego artykułu, ponieważ powyższa tematyka została ujęta w szerszym zakresie w publikacji pt. „I OGÓLNOPOLSKI KONGRES GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH, w artykule pn.: Usługi opiekuńcze jako przyszłościowa forma działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”. W 2018 roku uczestniczono również w posiedzeniach i spotkaniach związanych z ww. tematyką.

Z.2.E.3. Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi

W zakresie współpracy z lokalnymi organizacjami udzielano informacji, które głównie dotyczyły współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi, lokalnymi grupami działania (LGD) oraz indywidualnymi rolnikami prowadzącymi dodatkową działalność gospodarczą. Dużym zainteresowaniem cieszyły się tematy związane z możliwościami uzyskiwania dodatkowego źródła dochodu poprzez prowadzenie gospodarstw agroturystycznych i opiekuńczych. Opracowano materiały na stronę www i napisano artykuły, które m.in. dotyczyły współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi. Doradcy uczestniczyli w posiedzeniach lokalnych organizacji, komisjach konkursowych, kłeskowych, targach, a także wspierali organizację imprez okolicznościowych. W ramach powyższego tematu nagrano spoty telewizyjne oraz audycje telewizyjne, dotyczyły one I Ogólnopolskiego Kongresu Gospodarstw Opiekuńczych i zostały zrealizowane w ramach projektu dofinansowanego z KSOW. Zorganizowano również stoisko informacyjno-promocyjne w ramach omawianego obszaru.

Z.2.E.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

W tej tematyce informacje głównie dotyczyły podnoszenia kwalifikacji członkiń lokalnych Kół Gospodyń Wiejskich. Informowano o różnego rodzaju aktywnościach: udział w szkoleniach, konkursach i imprezach lokalnych. Informacje w większości dotyczyły możliwości pozyskania środków finansowych na aktywizację zawodową, możliwości uczestniczenia w różnego typu szkoleniach (np. rękodzielniczych, podejmowania działalności gospodarczej, sprzedaży bezpośredniej). W ramach ww. tematyki napisano również artykuły

do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz uczestniczono w spotkaniach, wzięto udział w komisji konkursowej, targach imprezach okolicznościowych.

Z.2.E.5. Program LEADER

Planując informacje w ramach powyższej tematyki sugerowano się naborami LGD z programu LEADER na rozwój działalności pozarolniczej i podjęcie działalności pozarolniczej. Żaden z naborów nie został ogłoszony w 2018 roku przez co nie było zainteresowania tą tematyką i udzielono mniej informacji niż zakładano. W zakresie tej tematyki wzięto udział w posiedzeniu lokalnej grupy działania (LGD).

Z.2.F. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego

W tej tematyce udzielono 250 informacji, na stronie internetowej zamieszczono 10 informacji, napisano 22 artykuły, przygotowano stoisko informacyjno-promocyjne oraz 1 inne opracowanie (plakat), 21 działania pozostałe (artykuł w wydawnictwie obcym, udział w komisjach konkursowych, posiedzeniach, zebraniach, spotkaniach).

Z.2.F.1. Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie

W ramach niniejszej tematyki udzielono informacji, które dotyczyły właściwości ziół, sposobów pozyskiwania surowca zielarskiego, zastosowania ziół oraz ich dobroczynnego wpływu na zdrowie, wykorzystania w codziennej diecie. Informacje dotyczyły również zasad przygotowywania potraw i produktów bezglutenowych, nowej piramidy żywienia oraz wpływie aktywności ruchowej na zdrowie i zachowanie kondycji fizycznej i psychicznej. Mniejsza niż zaplanowano ilość informacji oraz artykułów wynika z niskiego zainteresowania tematyką profilaktyki prozdrowotnej i racjonalnego żywienia. W zakresie tej tematyki przygotowano plakat zachęcający do stosowania zrównoważonej diety.

W miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” opublikowano artykuły. W publikowanych artykułach zamieszczono: przepisy kulinarne z wykorzystaniem dzikorosnących ziół oraz na dania bezglutenowe; pomysły na urozmaicenie codziennego jadłospisu o sezonowe rośliny zielarskie i warzywa; nowe zasady żywieniowe w oparciu o piramidę żywienia. Publikowane artykuły dotyczyły również ziół uprawianych w domu i na balkonie oraz wykorzystania pokrzywy. Dla przykładu: jeden z artykułów omawiał „Walory smakowe cielęciny”, tytuł innego to „Dieta – wyrzeczenia czy styl życia?”. Poza planem napisano artykuł na temat właściwości leczniczych ziół, który został opublikowany w Kalendarzu Rolniczym 2019.

Z.2.F.2. Estetyzacja wiejskiej zagrody

W zakresie tematyki estetyzacja wiejskiej zagrody udzielono informacji, które dotyczyły doboru roślin jednorocznych i wieloletnich oraz gatunków ziół do przydomowego ogrodu, a także adresów szkółek drzew i krzewów. Informowano również o roli stref buforowych w ogrodzie, usytuowaniu oczka wodnego i elementów małej architektury ogrodowej. Część informacji była związana z uprawą ziół w ogrodzie przydomowym. Udzielenie mniejszej niż zaplanowano ilość informacji wynika z niższego zainteresowania tematyką estetyzacji zagrody wiejskiej.

Internauci byli zainteresowani otrzymaniem informacji w formie pisemnej, w związku z tym zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka oraz artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”. Dotyczyły one ziół uprawianych w domu i na balkonie, zakładania ogrodów, w tym ogrodu skalnego z sukulentami czy uprawy liliowców. Zgodnie z planem brano udział w pracach komisji konkursowych i spotkaniu lokalnych organizacji.

Z.2.F.3. Świadomość konsumentka

Z zakresu świadomości konsumentkiej zgodnie z założeniami planu udzielono informacji. Część informacji dotyczyła znakowania produktów żywnościowych, sposobów i warunków wytwarzania produktów żywnościowych. Udzielono również informacji potencjalnym konsumentom żywności ekologicznej, którzy poszukiwali asortymentu żywności ekologicznej począwszy od świeżego surowca po przetworzone eko-produkty. Ponadto zorganizowano jedno stoisko informacyjno-promocyjne.

Z.2.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych

W tym obszarze tematycznym udzielono 7834 informacji, na stronie internetowej zamieszczono 32 informacje, napisano 11 artykułów, zorganizowano 4 stoiska informacyjno-promocyjne, 35 pozostałych działań, w tym audycja radiowa, udział w imprezach okolicznościowych, posiedzeniach, zebraniach, spotkaniach.

Z.2.G.1. Płatności bezpośrednie

Informacje dotyczyły zmian w systemie płatności bezpośrednich na rok 2018, zazielenienia, płatności do roślin strączkowych i do powierzchni upraw roślin pastewnych. Informacje zdominowały procedury składania wniosku w formie elektronicznej a w szczególności niezbędnych danych do rejestracji i logowania. Informacje dotyczyły także terminu składania wniosków obszarowych w 2018 roku, stawek płatności i terminów wypłaty świadczenia, wymogu zazielenienia i sposobu realizacji tego zobowiązania, możliwości ubiegania się o dopłatę do krów, bydła owiec i kóz, płatności do buraków cukrowych, lnu, konopi. W ramach powyższej tematyki uczestniczono również w spotkaniach.

Z.2.G.2. PROW

W tej tematyce informacje dotyczyły ogłoszenia naborów w ramach działań PROW 2014-2020, zasad udzielania pomocy z działania Modernizacja gospodarstw rolnych, Restrukturyzacja małych gospodarstw, Premie dla młodych rolników, informacje o zasadach konkurencyjnego wyboru dostawców, zasadach wyliczania wielkości ekonomicznej (SO). Informacje dotyczyły również zasad członkostwa i funkcjonowania Sieci na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich, możliwości uzyskania dofinansowania na funkcjonowanie grup operacyjnych w ramach Działania „Współpraca” PROW 2014-2020, analizy dokumentacji konkursowej, tj. wniosków o przyznanie pomocy w ramach Działania „Współpraca”, omówienia innych programów wspierających innowacje w rolnictwie (projekty prowadzone przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju). Prowadzono również bieżącą pomoc doradczą i brokerską dla już funkcjonujących grup operacyjnych. Materiały zamieszczone na stronie internetowej dotyczyły innowacji w województwie kujawsko-pomorskim, spotkania z Grupą Producentów Owoców, spotkania w sprawie współpracy firm rolniczych z Finlandii, konferencji – Make innovation in agriculture work. The experience of operational groups in Emilia-Romagna. Artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, oprócz zagadnień dotyczących PROW, dotyczyły innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego, utworzonych przez KPODR grup operacyjnych działających w województwach: kujawsko-pomorskim, mazowieckim i łódzkim, realizacji innowacyjnych badań i zastosowania ich w praktyce rolniczej oraz przedstawienia założeń funkcjonowania Sieci na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich. W tym obszarze zamieszczono również informacje www. Pozostałe działania to udział w posiedzeniach, zebraniach, spotkaniach, audycja radiowa i artykuł w innym wydawnictwie.

Z.2.G.3. Programy regionalne

W tej tematyce większość udzielonych informacji, dotyczyła Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020. Z zakresu powyższej tematyki wzięto również udział w posiedzeniu/zebraniu.

Z.2.G.4. Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing

W tej tematyce udzielono informacji o dostępności i zasadach udzielania kredytów preferencyjnych oraz o aktualnych liniach kredytowych. Napisano artykuły oraz zamieszczono informację na stronie internetowej Ośrodka z tej tematyki.

Z.2.G.5. Inne programy

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły wsparcia finansowego rolników dotkniętych skutkami suszy w uprawach rolnych, zasad przyznawania pomocy i dopłat do materiału siewnego, faktur za zakup materiału siewnego, wykazu minimalnych dawek wysiewu. Wzięto udział w spotkaniach, imprezach okolicznościowych oraz przygotowano stoiska informacyjno-promocyjne.

Z.2.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

W tym obszarze tematycznym udzielono 108 informacji, na stronie internetowej zamieszczono 4 informacje, napisano artykuł, zrealizowano 44 pozostałych działań (audycje tv, udział w spotkaniach, zebraniach, posiedzeniach).

Z.2.H.1. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji

Informacje dotyczyły zasad organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach PROW 2014-2020. Informacje dotyczyły również organizowanych konferencji i szkoleń z powyższej tematyki. Artykuł dotyczył grupy rolników, która działa na bazie przepisów o grupach producentów rolnych i spółdzielczości. W ramach obszaru tematycznego brano udział w spotkaniach i zebraniach.

Z.2.H.2. Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego

W tej tematyce udzielono więcej informacji niż planowano, ponieważ wymagała tego realizacja projektu „Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie” oraz organizacja spotkań z rolnikami w sprawie utworzenia grupy operacyjnej. Zamieszczono informacje na stronie www dotyczące szkoleń „Tworzymy Grupę Operacyjną”, realizowanych w ramach projektu „Współpraca i innowacja drogą do sukcesu w farmerskiej produkcji sera”. Projekt ten spotkał się z zainteresowaniem ze strony mediów, dlatego udzielono wywiadów relacjonujących wydarzenia z nim związane. Wzięto udział w posiedzeniu dotyczącym działania „Współpraca” w Grudziądzu.

Informacje dotyczyły współpracy w ramach łańcucha żywnościowego oraz uzyskania zwrotu kosztów kontroli dla gospodarstw ekologicznych w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości” PROW 2014-2020.

Z.2.H.3. Systemy żywności

W tej tematyce udzielono informacji związanych z możliwością uzyskania przez produkty spożywcze oznaczeń gwarantujących wysoką jakość produktu. Informacje dotyczyły krajowych systemów jakości żywności, zasad przystępowania i korzyściach wynikających z faktu przystąpienia do nich.

Z.2.H.4. Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP

W tej tematyce udzielono informacji, które dotyczyły wymagań higienicznych i sanitarnych przy produkcji żywności w warunkach domowych, wdrażania dobrych praktyk higienicznych GHP i produkcyjnych GMP. Temat ten spotkał się z dużym zainteresowaniem i był również realizowany podczas szkoleń na temat rolniczego handlu detalicznego i wielu rolników zostało przeszkolonych w tym zakresie. Inne informacje dotyczyły uboju zwierząt na użytek własny, a także uboju w gospodarstwie z konieczności oraz wymagań weterynaryjnych obowiązujących przy prowadzeniu takich ubojów. Planowane było zamieszczenie informacji na stronie www, które miały dotyczyć planowanego szkolenia na temat systemów bezpieczeństwa żywności, które się nie odbyło zatem nie było potrzeby ich zamieszczania.

Z.2.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

W tym obszarze tematycznym udzielono 550 informacji, wydano 3 broszury, na stronie internetowej Ośrodka zamieszczono 75 informacji, napisano 23 artykuły.

Z.2.I.1. Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły zasad składania wniosków o zwrot akcyzy paliwowej, zasad obrotu ziemią rolniczą, możliwości uzyskania opinii do założeń do prowadzenia działalności rolniczej, systemu monitorowania drogowego przewozu towarów, zasad zakupu paliwa w gospodarstwie rolnym. Wydano broszurę „Metody wyceny produkcji roślinnej w toku”, zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka i napisano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”.

Z.2.I.2. Wyliczenie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej

W tej tematyce udzielone informacje oraz napisane artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” dotyczyły kalkulacji rolniczych, opłacalności produkcji wybranych działalności rolniczych. Udzielono mniej informacji w wyniku mniejszego zainteresowania rolników wyżej wymienioną tematyką. Wydano broszury pt. „Kalkulacje rolnicze” oraz „Tendencje oraz czynniki zmienności dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej”, zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka.

Z.2.I.3. Badanie koniunktury w rolnictwie

W tej tematyce na stronie internetowej Ośrodka zamieszczono informacje. Informacje dotyczyły oceny sytuacji finansowej gospodarstw z uwzględnieniem inwestycji, kredytowania oraz perspektyw rozwoju gospodarstw.

Z.2.I.4. Informacja rynkowa

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły aktualnych cen płodów rolnych, cen środków do produkcji, średnich cen ziemi wg GUS. Zamieszczono również informacje na stronie internetowej Ośrodka.

Z.2.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W tej tematyce tematycznym udzielono 277 informacji, zamieszczono 8 informacji na stronie www, napisano 3 artykuły do wydawnictwa KPODR, zorganizowano 1 stoisko informacyjne oraz wzięto brano udział w posiedzeniu oraz w targach związanych z żywnością lokalną i regionalną.

Z.2.J.1. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych

W tej tematyce udzielono informacji dotyczących organizacji sprzedaży produktów regionalnych i tradycyjnych na targach i festynach, sprzedaży okazjonalnej podczas imprez, zasad etykietowania oraz pakowania produktów spożywczych, a w szczególności udziału w konkursie Nasze Kulinarne Dziedzictwo. Zamieszczono informacje na stronie www, napisano artykuł do wydawnictwa KPODR, a działania te dotyczyły głównie konkursu „Nasze kulinarne dziedzictwo – smaki regionów” oraz innych imprez lokalnych związanych z promowaniem regionalnych produktów kulinarnych, udziału w innych konkursach i imprezach wystawienniczo-targowych.

Poza tym wzięto udział w komisji konkursowej oraz uczestniczono w targach związanych z produktami lokalnymi. Zorganizowano stoisko informacyjne podczas niedzieli św. Franciszka w Toruniu.

Z.2.J.2. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia

W tej tematyce udzielono informacji, dotyczących sprzedaży produktów wytworzonych w gospodarstwie, możliwości i form sprzedaży w zależności od specyficznych uwarunkowań i możliwości gospodarstw rolnych, limitów produkcyjnych, możliwości udziału w warsztatach serowarskich. Informowano jakie produkty wytwarzane w gospodarstwie można sprzedawać w ramach sprzedaży bezpośredniej. Zamieszczono informację na stronie www na temat sprzedaży. Artykuły w miesięczniku ODR dotyczyły zagadnień związanych z serowarstwem. Umieszczono mniej niż zaplanowano informacji na stronie www, ponieważ istniała potrzeba zamieszczania większej ilości informacji dotyczących rolniczego handlu detalicznego, bezpośrednio powiązanego z opisywanym działaniem.

Z.2.J.3. Rolniczy handel detaliczny

W tej tematyce udzielono informacji, dotyczących między innymi prowadzenia ewidencji sprzedawanych produktów, limitów produkcji oraz rolniczego handlu detalicznego (RHD). Wielu rolników jest zainteresowanych możliwością legalnej sprzedaży swoich wyrobów, jednocześnie pojawiają się wątpliwości co do interpretacji zapisów. W roku 2018 przeszkolono wiele osób z zakresu RHD, dlatego nie było potrzeby udzielania tylu informacji ile przewidziano. Umieszczono informacje na stronie www na temat szkoleń i warsztatów oraz wyjazdu studyjnego. Poza tym wzięto udział w posiedzeniu na temat proponowanych zmian w ustawie o RHD.

Z.2.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o których mowa w art. 103 ust.1 ustawy Prawo wodne

W tym obszarze tematycznym udzielano 105 informacji dotyczących zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne, okresów kiedy rolnicze wykorzystanie nawozów jest niewłaściwe, warunków rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów, pojemności konstrukcji miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych oraz procedur rolniczego wykorzystania dawek i równomierności rozpraszania nawozów.

Z.2.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W tym obszarze tematycznym udzielono 1200 informacji, wydano broszurę, na stronie internetowej zamieszczono 9 informacji, napisano 16 artykułów, 3 inne wydawnictwa (materiały konferencyjne, plakaty, zaproszenia), przygotowano 3 stoiska informacyjno-promocyjne, 25 pozostałych działań (udział w posiedzeniach, zebraniach, spotkaniach, komisjach konkursowych, audycje radiowe i tv, artykuły w innych wydawnictwach).

Z.2.L.1. Zasady integrowanej produkcji

Udzielone informacje dotyczyły systemu jakości Integrowana Produkcja, zasad certyfikacji i uczestnictwa w systemie oraz dokumentowania działań jak również możliwości pozyskania dodatkowych punktów w naborze na działanie PROW „Modernizacja gospodarstw rolnych”. W powyższej tematyce opracowano artykuł do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” i innego wydawnictwa, informację na stronę internetową oraz przygotowano również stoisko informacyjne.

Z.2.L.2. Zasady integrowanej ochrony roślin

W tej tematyce udzielono informacji, które dotyczyły procesu podejmowania decyzji o wykonaniu zabiegów ochrony roślin, wykonywania lustracji plantacji, ceny nasilenia wystąpienia agrofagów oraz porównywania z istniejącymi progami szkodliwości. Informowano rolników o obowiązku podania przyczyny stosowania środków ochrony roślin w rejestrze wykonywanych zabiegów. Udzielono informacji o korzyści dla środowiska wynikających z ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz możliwości wykorzystania zasad integrowanej ochrony w prowadzeniu gospodarstw. Opracowano informację na stronę internetową.

Z.2.L.3. Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa

Udzielone informacje dotyczyły zmian klimatu i ich wpływu na gospodarstwo rolne i obejmowały występowanie nadmiernych opadów atmosferycznych i kwestii zagospodarowania oraz spływu wody, jak również w wyniku wystąpienia suszy na obszarze całego województwa zagadnień związanych z przeciwdziałaniem i adaptacji do możliwości wystąpienia zjawiska suszy w przyszłości. Napisano artykuły do miesięcznika KPODR oraz artykuły do innych wydawnictw.

Z.2.L.4. Energetyka prosumencka

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły m.in. dywersyfikacji źródeł pozyskiwania energii elektrycznej i obniżenia jej kosztu w obrębie gospodarstwa rolnego.

Z.2.L.5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym

W tej tematyce udzielone informacje dotyczyły różnego typu źródeł odnawialnych wykorzystywanych na cele energetyczne, głównie energii słonecznej oraz instalacji fotoogniw i paneli słonecznych pozyskujących tą energię w kontekście dostępnych rozwiązań na rynku. Opracowano artykuły do wydawnictwa Ośrodka w ramach powyższego zakresu. Zamieszczono informacje na stronie www i wzięto udział w spotkaniu dotyczącym odnawialnych źródeł energii.

Z.2.L.6 Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami

W tej tematyce udzielano informacji, które dotyczyły gospodarki wodno-ściekowej oraz postępowania z odpadami w świetle obowiązujących przepisów prawnych w aspektach funkcjonowania gospodarstwa. Pytania odnosiły się również do kwestii dotyczących stosowania środków usprawniających funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków bytowych, możliwości otrzymania wsparcia finansowego z instytucji, składania wniosków do Urzędów Gmin w sprawie dofinansowania działalności związanej z usuwaniem azbestu, transportu i utylizacji, postępowania z odpadami niebezpiecznymi i opakowaniowymi. Zamieszczono informacje na stronie internetowej oraz artykuły dotyczące gospodarowania odpadami. Dodatkowo na potrzeby Forum Ochrony Środowiska zostały opracowane i wydane materiały konferencyjne pt. „Zarządzanie gospodarką odpadami”.

Ponadplanowo w ramach zadania wydano broszurę edukacyjno-informacyjną pt. „Odpady – informator rolników”. Było to możliwe dzięki pozyskaniu dodatkowych środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

W ramach działalności upowszechnieniowej udzielano wywiadów telewizyjnych i radiowych a dotyczyły one głównie problematyki poruszonej podczas Forum Ochrony Środowiska. W ramach zadania współpracowano z TVP 3 Bydgoszcz w celu realizacji programu „EKOOPCJE” i „Spotkania z ekologią”, które skupiały się na problemach związanych z właściwą gospodarką ściekową w obrębie gospodarstwa, czy gospodarką odpadami niebezpiecznymi jak np. problematyczny azbest. Uczestniczono również w posiedzeniu w zakresie zanieczyszczeń wynikających z funkcjonowania zakładów chemicznych w Bydgoszczy.

Z.2.L.7. Ustawa o ochronie zwierząt

W tej tematyce udzielano informacji dotyczących warunków utrzymania wszystkich gatunków zwierząt w gospodarstwie rolnym. Zwracano uwagę na prawidłowe warunki bytowe i środowiskowe zwierząt. Zamieszczono również informację na stronie internetowej Ośrodka oraz napisano artykuły do wydawnictwa „Wiś Kujawsko-Pomorska”.

Z.2.L.8. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa

W tej tematyce udzielano informacji w tematyce związanej z problematyką dotyczącą kompleksowej ochrony środowiska w zagrodzie wiejskiej, selektywnej zbiórki odpadów, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, zakładaniem kompostowników oraz pokrewnymi zagadnieniami. Informacje dotyczyły także środków do zwalczania insektów w budynkach gospodarczych, terminów stosowania nawozów naturalnych, poprawy jakości powietrza.

W powyższym zakresie tematycznym napisano artykuły do miesięcznika „Wiś Kujawsko-Pomorska” pt.: „Skutki niszczenia i ochrona warstwy ozonowej” oraz na stronę internetową Ośrodka, na temat ochrony środowiska przed hałasem oraz skutków wynikających z niszczenia warstwy ozonowej, zanieczyszczenia powietrza. Opublikowano artykuły w Gazecie Pomorskiej odnośnie ziół. Ponadto uczestniczono w posiedzeniach m.in. w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim oraz komisjach konkursowych. W ramach zadania zorganizowano stoiska informacyjno-promocyjne upowszechniające aspekty związane z ochroną środowiska naturalnego.

Z.2.M. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnictwa gospodarstwa rolnego

W tym obszarze tematycznym udzielono 415 informacji, zamieszczono 10 informacji na stronie www Ośrodka, napisano 28 artykułów, przygotowano 2 stoiska informacyjno-promocyjne, inne wydawnictwa 2, pozostałe działania informacyjne 93 (udział w spotkaniach i posiedzeniach, komisjach konkursowych, imprezach okolicznościowych, targach, wywiadach telewizyjnych).

Z.2.M.1. Dziedzictwo kultury materialnej wsi

W tej tematyce tematycznym udzielano informacji, które dotyczyły zdobnictwa i rękodzieła ludowego, użytkowej sztuki ludowej, sposobów wykonywania tradycyjnych ozdób i dekoracji. Informowano również o zasadach udziału w organizowanych przez KPODR szkoleniach. Przygotowano artykuły na stronę www.kpodr.pl oraz do miesięcznika „Wiś Kujawsko-Pomorska” dotyczące ludowej twórczości, rękodzieła oraz relacji z organizowanych szkoleń i imprez z zakresu dziedzictwa kulturowego. Artykuły zilustrowano autorskimi fotografiami. Wzięto udział w okolicznościowych spotkaniach kół gospodyń wiejskich i innych

organizacji oraz wielu imprezach lokalnych (m.in. dożynki gminne i powiatowe, które odbywały się na przełomie sierpnia i września, festyn „Małych Ojczyzn” w Brodnicy, „Turniej Gospodyń” o zasięgu powiatowym dla Kół Gospodyń Wiejskich powiatu radziejowskiego). Współpracowano ze Starostwem Powiatowym w Brodnicy i Radziejowie. Udzielono wywiadu w tv, napisano artykuł do obcego wydawnictwa i przygotowano plakat.

Z.2.M.2. Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi

W ramach niniejszej tematyki udzielono informacji, które dotyczyły tradycyjnych nasadzeń w przydomowych ogródkach, znaczenia śródpolnych miedz i zadrzewień. Informowano również o roli przydrożnych krzyży i kapliczek oraz o organizowanych przez KPODR szkoleniach.

Zgodnie z planem przygotowano artykuł na stronę www.kpodr.pl oraz artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” dotyczące między innymi mennonitów osiedlających się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w XVIII wieku. Wzięto udział w spotkaniach lokalnych organizacji i przygotowano plakat.

Z.2.M.3. Twórczość ludowa

W ramach tematyki udzielono informacji, które dotyczyły całokształtu działalności artystycznej ludności wiejskiej: muzyki, tańców, legend, oraz całej artystycznej strony zwyczajów i obrzędów ludowych. Zgodnie z planem przygotowano i zamieszczono na stronie internetowej artykuł wyjaśniający czym jest twórczość ludowa. Zorganizowano stoisko informacyjno-promocyjne oraz wzięto udział w pracach komisji konkursowych.

Z.2.M.4. Tradycyjne zawody i rękodzieło

W ramach tej tematyki udzielono informacji, które dotyczyły rękodziela ludowego, osób wykonujących tradycyjne zawody, jak np. kowal czy rymarz. Informowano również o zasadach oraz udziale w organizowanych przez KPODR szkoleniach.

Napisano artykuły do „Wsi Kujawsko-Pomorskiej” oraz zamieszczono artykuły na stronie internetowej Ośrodka. W artykułach omówiono m.in. dekorowanie wnętrza chat papierowymi wycinankami. Wzięto udział w pracach komisji konkursowej, imprezie okolicznościowej i targach.

Z.2.M.5. Tradycje kulinarne

W ramach tematyki udzielono informacji, które dotyczyły tradycyjnych potraw spożywanych w różnych regionach, produktów wchodzących w ich skład oraz sposobów przygotowywania potraw. Informowano również o zasadach wpisu produktów na ministerialną listę produktów tradycyjnych oraz postępowania przy spisywaniu wywiadów etnograficznych. Informowano również o zasadach udziału w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo” oraz o udziale w organizowanych przez KPODR szkoleniach.

Napisano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz na stronę www.kpodr.pl dotyczące organizowanych szkoleń i warsztatów kulinarnych, potraw, które można przyrządzić z chwastów, tradycji żywieniowych i właściwości regionalnych produktów i potraw. Pracowano w komisjach konkursowych, które oceniały regionalne, tradycyjne produkty żywnościowe – między innymi w ogólnopolskim konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo” oraz w konkursach powiatowych, jak np. Festiwal Smaku w Wierzbicku, konkurs kulinarny „Jajko pod każdą postacią”, który odbył się podczas powiatowych prezentacji stołów wielkanocnych w Aleksandrowie Kujawskim, „Najlepsze powidła śliwkowe” w Bądkowie. Doradcy uczestniczyli oraz pomagali w organizacji lokalnych festynów promujących dziedzictwo kulturowe regionów, jak np. Festiwal Smaku – Dzień Faworka w Wielgiem, XII

Festiwal Smaku i VI Mistrzostwa KGW z terenu działania Lokalnej Grupy Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe. Udział pracowników KPODR polegał na organizacji spotkań informacyjno-promocyjnych, pomocy w przygotowaniu miejsc, w których odbywały się wymienione imprezy, pracy w komisjach konkursowych. Pracownicy KPODR współpracowali z Lokalną Grupą działania Gmin Dobrzyńskich Regionu Południe i Starostwem Powiatowym w Lipnie.

Z.2.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W tym obszarze tematycznym udzielono 545 informacji, wydano broszurę, na stronie internetowej zamieszczono 14 informacji, napisano 13 artykułów, 1 inne wydawnictwa, przygotowano 3 stoiska informacyjno-promocyjne, 1 stoisko informacyjno-promocyjne, 15 pozostałych działań (udział w spotkaniach, imprezach wystawienniczo-targowych, audycje radiowe i tv, artykuł w innym wydawnictwie).

Z.2.N.1. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy

W ramach niniejszej tematyki działalność informacyjna dotyczyła głównie możliwości pozyskania środków na założenie oraz rozwój działalności agroturystycznej, a także przepisów prawnych z nią związanych. W porównaniu do lat ubiegłych daje się zauważyć wzrost zainteresowania klientów prowadzeniem działalności turystycznej i agroturystycznej w ramach działalności gospodarczej, co może być rezultatem chęci specjalizacji oferty prowadzonych obiektów. Znaczna część informacji dotyczyła właśnie możliwości specjalizacji oferty turystycznej.

Różnica pomiędzy ilością informacji zaplanowanych, a udzielonych wynika z mniejszego niż planowano zainteresowania niniejszą tematyką. Wiele informacji z tego zakresu tematycznego zostało przekazanych podczas szkoleń i konferencji.

W 2018 roku pozyskano dofinansowanie na realizację projektu pn. „Wyróżnij się! – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu” mającego na celu przedstawienie najpopularniejszych kierunków specjalizacji oferty obiektów turystyki wiejskiej. W ramach projektu powstała publikacja internetowa przedstawiająca najważniejsze aspekty prawne prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich w poszczególnych specjalizacjach, która została zamieszczona na stronie internetowej Ośrodka. Publikacja została wykonana ponadplanowo.

Artykuły oraz informacje na stronę www dotyczyły między innymi przepisów prawnych w działalności turystycznej na obszarach wiejskich, możliwości specjalizacji oferty obiektów czy relacji z prowadzonej działalności szkoleniowej. W ramach tej tematyki uczestniczono w posiedzeniu członków Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej, napisano artykuł do wydawnictwa obcego stanowiący zachętę do skorzystania z oferty turystycznej wsi kujawsko-pomorskiej, udzielono wywiadów radiowych oraz wywiadu telewizyjnego (relacja z konferencji, stan turystyki w woj. kujawsko-pomorskim) uczestniczono również w targach.

Z.2.N.2. Zagrody edukacyjne

Prowadzenie działalności edukacyjnej w gospodarstwach rolnych jest jedną z przyszłościowych specjalizacji oferty turystycznej obiektów położonych na terenach wiejskich. W ramach tej tematyki udzielono informacji, głównie dotyczących możliwości wprowadzenia obiektu do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Napisano również artykuł do „Wsi Kujawsko-Pomorskiej” oraz wydawnictwo na temat Zagród Edukacyjnych.

Z.2.N.3. Gospodarstwa opiekuńcze

W ramach niniejszej tematyki udzielono mniej informacji niż zaplanowano. Duża różnica wynika ze zorganizowania ponadplanowej konferencji oraz szkoleń wyjazdowych, co spowodowało, że osoby szczególnie zainteresowane tą tematyką mogły poszerzyć wiedzę podczas działań edukacyjnych i nie oczekiwały indywidualnych informacji. Mniejsze od oczekiwanego zainteresowanie tą formą mogło wynikać również ze zwiększonego wykorzystania innych kanałów informacyjnych – jak internet czy telewizja.

Informacje dotyczyły różnych aspektów prowadzenia działalności opiekuńczej na terenach wiejskich – głównie uwarunkowań prawnych takiej działalności, jak również projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim” oraz możliwości uczestniczenia w nowym projekcie: „Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim”.

W związku z rosnącym zainteresowaniem tematyką gospodarstw opiekuńczych stworzono w ramach projektu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich: „I OGÓLNOPOLSKI KONGRES GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH, broszurę pn.: Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich”. Napisano artykuły do miesięcznika KPODR oraz zamieszczono informacje na stronie www. Głównie stanowiły one relację lub zaproszenie do uczestnictwa w projektach realizowanych przez KPODR. Ponadplanowo udzielono również wywiadów telewizyjnych i radiowych z zakresu prowadzenia działalności opiekuńczej na terenach wiejskich. Ponieważ taki sposób promocji pozwolił dotrzeć do szerszego grona osób zainteresowanych świadczeniem takich usług oraz ich potencjalnych odbiorców postanowiono zrezygnować z organizacji stoisk informacyjno-promocyjnych.

Z.2.N.4. Promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku

Modernizacja serwisu agroturystycznego www.agroturystyka.kpodr.pl wpłynęła na wzrost zainteresowania tą formą promocji obiektów turystyki wiejskiej w regionie i tego dotyczyła większość informacji z niniejszego zakresu tematycznego.

Przygotowano stoiska informacyjno-promocyjne, na którym goście odwiedzający Targi „LATO na WSI” mogli zapoznać się z dziedzictwem kulturowym oraz kulinarnym wsi.

Tematyka artykułów pisanych do „Wsi Kujawsko-Pomorskiej” oraz na stronie internetowej dotyczyła przede wszystkim promocji turystyki wiejskiej regionu oraz możliwości komercjalizacji oferty obiektów turystycznych.

W ramach tej tematyki uczestniczono również w zebraniu walnym Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej.

Z.2.O. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

W tym obszarze tematycznym udzielono 3006 informacji, wydano broszurę i ulotkę, na stronie internetowej zamieszczono 9 informacji, napisano 4 artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”, przygotowano 3 stoiska informacyjno-promocyjne, 17 pozostałych działań (udział w spotkaniach, komisjach konkursowych, audycje radiowe i telewizyjne, artykuły w innych wydawnictwach).

Z.2.O.1. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna

W tej tematyce informacje dotyczyły zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej, zasad i wymogów prowadzenia gospodarstwa położonego na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem, prowadzenia dokumentacji zabiegów agrotechnicznych oraz bilansu azotu, terminów wysiewu nawozów mineralnych i stosowania nawozów naturalnych (w tym nawozów azotowych),

planów nawożenia, planów nawożenia azotem. Brano udział w posiedzeniach i zebraniach oraz opracowano artykuł i informacje na stronę internetową. Z zakresu tej tematyki wydano ulotkę pt. „Program mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”.

Z.2.O.2. Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

W tej tematyce informacje dotyczyły możliwości realizacji w gospodarstwach programu rolno-środowiskowo-klimatycznego, zasad realizacji pakietów, warunków przystąpienia do programów rolno-środowiskowo-klimatycznych, konieczności prowadzenia w gospodarstwie rejestru zabiegów agrotechnicznych, złożenia oświadczenia eksperta przyrodniczego do biura ARiMR jako załącznik do wniosku, grup upraw w pakiecie 1 w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, składu mieszanki strączkowo-zbożowej, maksymalnych dawek nawozów azotowych, możliwości zmian w uprawach.

Z.2.O.3. Ochrona bioróżnorodności, w tym Natura 2000

W ramach ochrony bioróżnorodności udzielano informacji, których tematyka dotyczyła wzbogacenia poziomu bioróżnorodności w obrębie gospodarstwa, sposobu użytkowania obszarów zlokalizowanych na terenie objętych siecią NATURA 2000, szczególnie trwałych użytków zielonych. Ponadto tematem cały czas aktualnym jest identyfikowanie siedlisk Barszczu Sosnowskiego oraz metod zwalczania roślin inwazyjnych.

W miesięczniku periodycznym „Więś Kujawsko-Pomorska” ukazały się artykuły m.in. nt. „W oczekiwaniu na bociany” i „Wiosna na ścieżce przyrodniczej” obejmujące tematykę bioróżnorodności. Zamieszczono informacje na stronie internetowej Ośrodka dotyczące aktualnych wydarzeń promowanych przez Ośrodek m.in. „Święto Łąk”, „Ziołowo i ekologicznie w kuchni i kosmetyce”.

Ponadplanowo wydana została broszura informacyjno-edukacyjna zachęcająca do zwiększania bioróżnorodności w środowisku wiejskim pn. „Zioła dobre na wszystko”. Ponadplanowe wydawnictwo wynikało z pozyskania dodatkowych środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

W ramach prowadzonej działalności informacyjno-promocyjnej udzielano wywiadów radiowych i telewizyjnych, związanych z organizowanymi wydarzeniami, m.in. „Rośliny inwazyjne – Barszcz Sosnowskiego”, „Święto Łąk” czy też warsztatami pn. „Ziołowo i ekologicznie w ogrodzie, kuchni i kosmetyce”.

W ramach tej tematyki współpracowano z TVP 3 Bydgoszcz w zakresie organizacji programów tematycznych jak „EKOOPCJE” oraz „Spotkania z ekologią”. Zorganizowano stoiska informacyjno-promocyjne podczas Targów Turystyczno-Ogrodniczych oraz Jesiennej Wystawy Ogrodniczej, uczestniczono w komisjach konkursowych.

Tab. 3. Działalność informacyjna wg form

L.p.	Forma*)	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców
a	b	c	d	e	f
1.	Informacja		23697		23800
2.	Wydawnictwa	Liczba form	Nakład	Liczba form	Nakład
2.1.	Broszura	10	9450	15	16500
2.2.	Ulotka	4	5500	4	4700
2.3.	Materiały informacyjne na www.	120		312	

2.4.	Artykuł w miesięczniku odr	307		296	
2.5.	Inne	8		14	
3.	Pozostałe	Liczba form		Liczba form	
3.1.	Audycje radiowe (w tym wywiady radiowe)	20		23	
3.2.	Audycje tv (w tym wywiady tv)	10		42	
3.3.	Artykuły w innych wydawnictwach (w tym wywiady prasowe)	17		65	
3.4.	Stoisko informacyjne / promocyjne	23		40	
3.5.	Inne	516		1039	

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja		Wydawnictwa										Stoisko info.-promocyjne		Pozostałe	
				Broszura		Ulotka		Info na www.		Art. w miesięczniku odr		Inne					
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>o</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>s</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	1117	869	-	1	2	1	13	27	62	41	2	4	6	6	74	217
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	694	588	-	-	1	1	9	9	40	24	2	2	6	6	65	212
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	368	246	-	1	1	-	4	18	20	16	-	2	-	-	6	5
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	55	35	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	3	-
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	5064	6147	5	4	-	1	27	84	86	86	3	1	9	18	229	524
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	1244	1957	1	1	-	-	13	39	48	45	2	-	7	9	160	419
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	912	922	2	2	-	1	8	15	22	29	-	-	-	-	9	8
Z.2.B.3.	Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt)	643	618	-	-	-	-	-	6	6	1	-	1	-	-	-	-
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	173	184	1	1	-	-	1	9	6	5	1	-	2	8	48	78
Z.2.B.5.	BHP	270	233	1	-	-	-	-	2	2	3	-	-	-	-	7	12
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	1822	2233	-	-	-	-	5	13	2	3	-	-	-	1	5	7

Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	2249	1607	3	3	1	1	16	16	24	31	-	-	-	-	-	-
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	1115	443	1	1			4	4	12	12	-	-	-	-	-	-
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	937	1032	1	1	1	1	8	8	10	12	-	-	-	-	-	-
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	197	132	1	1	-	-	4	4	2	7	-	-	-	-	-	-
Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	228	295	-	1	-	-	3	8	6	6	-	-	1	-	12	23
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	151	205	-	1	-	-	3	6	4	4	-	-	1	-	11	20
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	25	31	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	2
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	52	59	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	857	592	-	-	-	-	4	6	11	11	-	1	-	1	102	150
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	319	232	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	113	35	-	-	-	-	2	2	2	1	-	-	-	-	2	7
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	198	170	-	-	-	-	1	3	4	5	-	-	-	1	81	124
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	177	133	-	-	-	-	-	-	4	4	-	1	-	-	16	18
Z.2.E.5.	Program LEADER	50	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	352	250	-	-	-	-	-	10	27	22	-	1	1	1	20	21
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	93	65	-	-	-	-	-	-	14	8	-	1	1	-	1	1
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	249	175	-	-	-	-	-	10	13	14	-	-	-	-	19	20
Z.2.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	6897	7834	-	-	-	-	10	32	9	11	-	-	-	4	22	35
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	3985	4633	-	-	-	-	1	15	1	-	-	-	-	-	7	13
Z.2.G.2.	PROW	2707	2444	-	-	-	-	7	15	8	9	-	-	-	-	2	3
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	10	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	176	307	-	-	-	-	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Z.2.G.5.	Inne programy	19	435	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	13	18
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	156	108	-	-	-	-	4	4	5	1	-	-	-	-	15	44
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	88	21	-	-	-	-	2	1	5	1	-	-	-	-	15	41
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	13	42	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Z.2.H.3.	Systemy żywności	13	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	42	40	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	584	550	2	3	-	-	15	75	8	23	-	-	-	-	-	-
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	108	201	1	1	-	-	4	4	6	11	-	-	-	-	-	-
Z.2.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	51	12	1	2	-	-	2	2	2	12	-	-	-	-	-	-
Z.2.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	425	337	-	-	-	-	9	65	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	315	277	-	-	-	-	4	8	6	3	-	-	-	1	8	5
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	126	128	-	-	-	-	-	3	3	1	-	-	-	1	8	4
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	35	24	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	406	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	1194	1200	-	1	-	-	5	9	21	16	1	3	1	3	27	25
Z.2.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	119	97	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
Z.2.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	319	374	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	14	40	-	-	-	-	-	-	6	4	-	-	-	-	5	5
Z.2.L.4.	Energetyka prosumencka	25	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	199	172	-	-	-	-	1	1	5	4	-	-	-	-	1	1
Z.2.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	222	219	-	1	-	-	2	4	3	2	-	2	-	-	5	4

Z.2.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	165	148	-	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-
Z.2.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	131	134	-	-	-	-	-	1	3	3	-	-	-	2	15	15
Z.2.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędzenia gospodarstwa rolnego /8/	465	415	-	-	-	-	7	10	20	28	2	2	-	2	36	93
Z.2.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	85	84	-	-	-	-	3	3	5	5	1	1	-	-	15	43
Z.2.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	15	16	-	-	-	-	1	1	3	3	1	1	-	-	1	11
Z.2.M.3.	Twórczość ludowa	15	16	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	2	2
Z.2.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	111	105	-	-	-	-	1	2	3	4	-	-	-		2	7
Z.2.M.5.	Tradycje kulinarne	239	194	-	-	-	-	1	3	9	16	-	-	-	1	16	30
Z.2.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	732	545	-	1	-	-	5	14	16	13	-	2	4	1	2	15
Z.2.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	184	137	-	-	-	-	3	4	7	6	-	1	1	-	1	7
Z.2.N.2.	Zagrody edukacyjne	40	40	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-
Z.2.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	421	261	-	1	-	-	1	9	3	2	-	-	3	-	-	5
Z.2.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	87	107	-	-	-	-	1	1	5	4	-	-	-	1	-	3

Z.2.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	3081	3006	-	1	1	1	7	9	6	4	-	-	1	3	16	17
Z.2.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna	1936	2020	-	-	1	1	2	3	2	1	-	-	-	1	8	6
Z.2.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne	1058	874	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-
Z.2.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	87	112	-	1	-	-	4	6	3	3	-	-	1	2	6	11
RAZEM		23697	23800	10	15	4	4	120	312	307	296	8	14	23	40	563	1169

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W ramach zadania udzielono 1066 informacji i 18 porad indywidualnych, łączna liczba odbiorców 1084.

Z.3.1. Zagadnienia związane z reorientacją zawodową dotyczą głównie rolników i domowników niewielkich gospodarstw, które nie mają perspektyw utrzymania się jedynie z produkcji rolniczej. Osoby zgłaszające się po poradę poszukiwały ośrodków prowadzących kursy zawodowe (np. spawacza, kierowcy). W innych przypadkach doradcy, po przeanalizowaniu oczekiwań i predyspozycji rolnika, doradzali konkretne specjalności/zawody, przy czym często zainteresowani chcieli kontynuować prowadzenie gospodarstwa rolnego, co wpływało na ich dyspozycyjność.

Z.3.2. W 2018 roku w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców obszarów wiejskich tematyka porad dotyczyła szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków z wyłączeniem sprzętu montowanego w kolejnictwie a dokładniej programu szkolenia oraz terminu ważności zaświadczeń. Tematyka pozostałych porad to możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych niezbędnych do przejęcia gospodarstwa lub uzyskania kwalifikacji zawodowych dla osób zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie.

Udzielone informacje dotyczyły szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków z wyłączeniem sprzętu montowanego w kolejnictwie. Pozostałe informacje dotyczyły szkoleń z zakresu VAT, ubezpieczenia upraw, systemów geoinformatycznych w praktyce z wykorzystaniem dronów.

Z.3.4. Nie było zapotrzebowania na zaplanowane wcześniej informacje i porady.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

L.p.	Forma	Liczba odbiorców	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Informacja	1147	1066
2.	Porada indywidualna	100	18

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol	Tematyka	Informacja		Porada indywidualna		Pozostałe		Łączna liczba odbiorców	
		<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W
Z.3.1.	Reorientacja zawodowa	35	42	5	5	-	-	40	47
Z.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1035	1011	75	12	-	-	1110	1023
Z.3.3.	Współpraca ze szkołami rolniczymi	72	13	15	1	-	-	87	14
Z.3.4.	Inne	5	-	5	-	-	-	10	-

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

W 2018 roku udzielono 5798 porad indywidualnych głównie z obszaru płatności bezpośrednich, działań PROW 2014-2020, kredytów preferencyjnych. Nieodpłatnie sporządzono 1237 dokumentacji niezbędnych do uzyskania pomocy.

Z.4.I. Działalność doradcza

Doradztwo indywidualne z zakresu płatności bezpośrednich dotyczyło przede wszystkim zmian w płatnościach obszarowych, wymogów spełnienia warunków przyznawania poszczególnych płatności, realizacji zobowiązań w zakresie zazieleniania, wypełniania i korzystania z aplikacji eWniosekPlus oraz wypełniania niezbędnych załączników. Trudności sprawiało rejestrowanie, logowanie, rysowanie map. Udzielono w tym zakresie porad oraz pomocy w opracowaniu wniosku o płatność. Porady dotyczyły także zazielenienia, dopłat do krów, bydła, lnu, konopi, buraków cukrowych.

W doradztwie z zakresu PROW dominowały porady indywidualne. Tematyka porad to: szczegółowe omówienie zasad udzielania pomocy w ramach działań PROW 2014-2020, ocena możliwości realizacji inwestycji w gospodarstwach rolnych z udziałem środków finansowych PROW 2014-2020, omówienie zasad konkurencyjnego trybu wyboru ofert w ramach działań PROW 2014-2020, szczegółowe omówienie zasad udzielania pomocy z działania Modernizacja gospodarstw rolnych, szczegółowe omówienie zasad udzielania pomocy z działania Restrukturyzacja małych gospodarstw, szczegółowe omówienie zasad udzielania pomocy z działania premie dla młodych rolników, wyliczenie wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego (SO), analiza Planu Rozwoju Gospodarstwa (PRG) i wyliczenie liczby punktów. Ponadto udzielono porad indywidualnych rolnikom, naukowcom oraz przedsiębiorcom z zakresu poprawnego wypełniania wniosków o przyznanie pomocy w ramach Działania „Współpraca” PROW 2014-2020. Przeanalizowano kategorie punktowe oraz możliwości refundacji planowanych inwestycji i badań w ramach Działania „Współpraca”. W Programie działalności rocznej założono udzielenie 1844 porad związanych tematycznie z uzyskiwaniem przez beneficjentów pomocy w ramach różnych typów operacji w ramach PROW. Z powodu dużego zainteresowania tematem wykonanie przekroczyło założenia.

Nie zrealizowano porad w zakresie programów regionalnych. Zdecydowana większość mieszkańców obszarów wiejskich, w tym rolników, zwraca się do doradców o porady dotyczące działań PROW na lata 2014-2020 zarówno w zakresie wsparcia inwestycyjnego gospodarstw rolnych, jak i zakładania i rozwijania działalności pozarolniczej. Działania chociażby w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego określają przede wszystkim obszary wsparcia na rzecz rozwoju województwa lub regionu, skierowane przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego, czy też bezpośrednio do mieszkańców terenów miejskich.

Doradztwo dotyczyło też szczegółowego omówienia zasad udzielania kredytów preferencyjnych na zakup gruntów rolnych, „Ocena możliwości finansowych zaciągnięcia kredytów na zakup gruntów lub zakup maszyn.

Tematyka porad dotyczyła również zasady ubiegania się o dopłaty do materiału siewnego, wsparcia na utworzenie stawów rybnych i zarybiania oraz możliwości rozwoju pasiki z uwzględnieniem wsparcia finansowego.

Z.4.II. Dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy (nieodpłatna)

W ramach obszaru opracowywano nieodpłatnie wnioski o płatności bezpośrednie i ONW. Nieodpłatnie sporządzono opracowania niezbędne do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Dotyczyły one ankiet monitorujących i innych form dokumentacji sprawozdawczej do działań PROW oraz wniosków o nadanie numeru gospodarstwa. Ponadto wypełniono wnioski o przyznanie pomocy w ramach Działania „Współpraca” PROW 2014-2020, dotyczącego innowacji w rolnictwie realizowanych przez utworzenie grup operacyjnych w formie konsorcjów.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

Lp.	Forma	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	Porada indywidualna		4542		5798
3.	Dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy (nieodpłatna)		606		1237

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna		Doradztwo grupowe				Liczba odbiorców	
				Liczba form		Liczba uczestników			
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W
Z.4.I.	Działalność doradcza	4542	5798	-	-	-	-	4542	5798
Z.4.I.1.	Płatności bezpośrednie	2345	3103	-	-	-	-	2345	3103
Z.4.I.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	1883	2419	-	-	-	-	1883	2419
Z.4.I.3.	Programy regionalne	20		-	-	-	-	20	-
Z.4.I.4.	Kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	250	259	-	-	-	-	250	259
Z.4.I.5.	Pozostałe	44	17	-	-	-	-	44	17
Z.4.II.	Dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy (nieodpłatna)	Liczba odbiorców							
		P	W						
Z.4.II.1.	Sporządzanie wniosków o płatności bezpośrednie i ONW	504	1063						
Z.4.II.2.	Wypełnianie dokumentacji do wniosków w zakresie PROW**)	61	174						
Z.4.II.5.	Inne	41	-						

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

Z.5.I. Monitoring

W roku 2018 zrealizowano notowania cen nawozów mineralnych, które zbierane były co miesiąc w każdym powiecie dla potrzeb Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Zrealizowano również notowania cen płodów rolnych, które zbierane były w większości powiatów i wprowadzane do internetowej bazy danych „Notowania” oraz udostępniane na stronie internetowej Ośrodka www.ceny.kpodr.pl. Ponadto informacje o notowaniach targowiskowych produktów rolniczych (tj.: pszenica, jęczmień, żyto, pszenżyto, owies, cebula, ziemniaki, prosięta.) przesyłane były co tydzień do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi za pomocą Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej.

Z.5.II. Analiza

Opracowano analizy kształtowania się cen nawozów mineralnych i analizy cen płodów rolnych, które pozwoliły na określenie tendencji na lokalnym rynku dla podstawowych produktów rolniczych. Określenie prawidłowości zachodzących zmian cen służyło rolnikom do podejmowania decyzji bieżących i długookresowych. Analizy cen płodów rolnych prezentowane były co miesiąc w biuletynie internetowym KPODR pt. „Aktualności”. Odbiorcami rolniczej informacji rynkowej poza instytucjami rządowymi są lokalne media, organizacje samorządowe i rolnicze, koła łowieckie oraz firmy ubezpieczeniowe.

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

L.p.	Forma	Liczba form	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Monitoring	830	849
2.	Analiza	12	12
3.	Porada indywidualna	10	-

Tab. 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol	Formy i zakres tematyczny	Liczba form	
		P	W
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
Z.5.I.	Monitoring	830	849
Z.5.I.1.	Monitoring cen nawozów mineralnych	141	160
Z.5.I.3.	Monitoring cen płodów rolnych	689	689
Z.5.II.	Analiza	12	12
Z.5.II.1.	Analiza cen nawozów mineralnych	8	8
Z.5.II.3.	Analiza cen płodów rolnych	4	4
Z.5.III.	Porada	10	-

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

Zadanie nie jest realizowane w jednostce.

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

W ramach omawianego zadania udzielono 12290 porad, zorganizowano i przeprowadzono 13 pokazów (394 osoby), 12 konkursów (697 osób), olimpiadę wiedzy rolniczej (363 osoby), 8 imprez wystawienniczo-targowych (906 wystawców i 66,5 tys. zwiedzających), założono 18 demonstracji upowszechnieniowych (208 osób) oraz wykonano 338 pozostałych usług.

Z.7.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

W obszarze nowych rozwiązań w produkcji roślinnej porady dotyczyły w szczególności: agrotechniki, ochrony i nawożenia roślin uprawnych, możliwości ograniczania uprawy gleby poprzez zastosowanie siewu bezpośredniego, zasad i techniki siewu pasowego – Strip-till. Porad udzielano również podczas spotkań indywidualnych w gospodarstwach, głównie pod kierunkiem wprowadzania do gospodarstw rolnych nowych rozwiązań technologicznych ułatwiających pracę w gospodarstwie, a przede wszystkim poprawiających warunki uprawy roślin na polu. Ponadto, w ramach omawianego tematu Ośrodek był organizatorem „XXII Kujawsko-Pomorskich Dni Pola” - Targi Regionalne. Ideą Dni Pola było promowanie postępu biologicznego w produkcji roślinnej. Kolekcja odmian jest unikatowa w skali kraju, ponieważ obrazuje rzeczywistą reakcję roślin na agrotechnikę i warunki meteorologiczne w danym roku, a przy tym jest dostępna dla odwiedzających od zasiewów do zbiorów. W imprezie wystawienniczo-targowej udział wzięło 175 wystawców i 20 tys. zwiedzających.

W ramach tematu prowadzono liczne demonstracje obejmujące np. monitoring śmietki kapuścianej i możliwości jej zwalczania w uprawie brokołu, stosowanie wspomaganie mikroflorą w procesie nawożenia biomasą w celu użyźniania gleby, demonstracje kolekcji odmian kukurydzy ziarnowej i kiszonkowej, kolekcji odmian rzepaku, postępu biologicznego w rzepaku, porównania odmian ziemniaka w technologii ochrony NegFry, porównania odmian soi ERICA i PETRINA w trzech różnych terminach siewu, wpływu zaprawiania nasion preparatem Bactorol na plon i zawartość cukru w burakach cukrowych, wpływu szczepienia gleby bakteriami Bactorol Plus na plon i zawartość cukru w burakach cukrowych. Zorganizowano też pokazy bezorkowej uprawy gleby.

Wzorem lat ubiegłych przeprowadzono konkursy promujące odmiany ziemniaka takie jak: „Najsmaczniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018”, „Najładniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018” oraz „Ziemniak w tradycji kuchni Pomorza i Kujaw”.

W obszarze nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej doradztwo obejmowało zagadnienia związane z systemami utrzymania bydła mlecznego, prezentacja cech ras bydła, zaletami systemu TMR przy użyciu wozu paszowego, żywienia cieląt bydła mięsnego, dokarmiania prosiąt, stosowania mocznika w żywieniu bydła mlecznego, hodowli świń rasy Topigs Norsvin, przygotowywania pasz dla bydła, dodatków paszowych, stosowania białka pochodzenia krajowego i możliwości zastąpienia soi w żywieniu bydła mlecznego, robotów udojowych, wymogów systemu jakości QMP, PQS, procesu wdrażania i certyfikacji. Część porad dotyczyła także prowadzenia gospodarki pasiecznej, korzystania z funduszy unijnych skierowanych do sektora pszczelarskiego, metody oceny dojrzałości miodu i innych produktów pszczelich.

W obszarze prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO) ograniczenia w rolniczym handlu detalicznym, np. związane z limitami

produkcji (produkty serowarskie), skłaniają niektórych rolników do podjęcia działalności MLO, dlatego porady dotyczyły głównie dostosowania produkcji pod wymagania MLO (wymagania higieniczno-sanitarne, konieczność sporządzenia projektu technologicznego).

Z.7.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

W obszarze technologii produkcji roślinnej udzielane porady dotyczyły aktualnych problemów występujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz sposobów ich rozwiązywania. Tematyka obejmowała analizę sytuacji pogodowej pod kątem oceny stanu upraw oraz występowania agrofagów, w tym możliwości ich zwalczania. Wizyty w gospodarstwach były prowadzone pod kątem możliwości wykorzystania gruntu pod nasadzenia roślin sadowniczych, uprawę zbóż, rzepaku, roślin bobowatych, oceny stanu odżywienia roślin na plantacjach. Porady dotyczyły także technologii produkcji warzyw gruntowych i pod osłonami. Prowadzone działania doradcze obejmowały agrotechnikę ze szczególnym uwzględnieniem doboru odmian, nawożenia i ochrony zbóż, rzepaku, kukurydzy, ziemniaków, buraka cukrowego. Doradztwo dotyczyło często zwalczania chwastów, szkodników czy też zabezpieczenia roślin przed chorobami. Wiele porad dotyczyło stosowania środków ochrony roślin zgodnie z etykietą.

Specjaliści i doradcy opracowywali także na zlecenie rolników wnioski kłękowe oraz wnioski do Agencji Nasiennej dotyczące opłaty hodowlanej. W ramach zadania przeprowadzono pokazy, m.in. zbioru zielonki na sianokiszonkę, zbioru pomidorów kombajnem, pokaz kolekcji mieszańców kukurydzy czy też zbioru zielonki na zieloną masę – pokaz ten realizowany został w ramach Centrum Techniki Rolniczej. Do realizacji pokazu zaproszeni zostali przedstawiciel Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, który omówił temat „Produkcja najwyższej jakości pasz na trwałych użytkach zielonych” jako fachowiec i praktyk omówił a następnie w terenie pokazał istotne problemy na trwałych użytkach zielonych. Firma Agrolmet z Gniewkowa zaprezentowała maszyny i urządzenia do zbioru zielonki. Po części teoretycznej, uczestnicy przeszli na teren zielony gdzie odbyła się ocena bonitacyjna TUZ, a później pokaz pracy maszyn do zbioru zielonki. Zaprezentowane były maszyny Former 1452 + 300 Vario, Slicer 320P + 300 Vario, Twister 8608 DN + 500 Vario, Prasa 4160 V + 700 Vario, Prasa 1290 XD + 800 Vario oraz Vario 900 stacjonarnie.

W pokazie udział wzięli rolnicy z regionu, osoby prowadzące produkcję zwierzęcą (bydło mleczne, opasowe).

Prowadzono dodatkowo liczne demonstracje dotyczące m.in. porównania plonowania odmian kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego, porównania odmian rzepaku w warunkach gospodarstwa rolnego jak również demonstracje kolekcji odmian rzepaku ozimego i mieszańców kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego. W ramach pozostałych usług doradcy udzielili pomocy rolnikom, którzy ponieśli straty spowodowane kłęskami żywiołowymi, w przygotowaniu informacji o wykorzystaniu materiału siewnego odmian chronionych prawem (AGNAS 1, AGNAS 2).

W obszarze technologii produkcji zwierzęcej najczęściej omawiane tematy porad dotyczyły takich zagadnień jak: żywienie i pielęgnacja, problemy zdrowotne, profilaktyka w gospodarstwie czy na fermie, optymalne warunki mikroklimatu w budynkach gospodarskich, technologia sporządzania kiszzonek. Ponadto porady dotyczyły technologii produkcji bydła, drobiu, trzody chlewnej i zwierząt futerkowych, owiec, kóz i jeleniowatych, spraw związanych z rozpoczęciem hodowli, pozyskania odpowiedniego materiału hodowlanego. Doradztwo w ramach tematu obejmowało dodatkowo prowadzenie ksiąg rejestracji zwierząt oraz uzupełniania zapisów w księgach. Porady związane były też z metodami prowadzenia pasieki, sposobów i terminów leczenia, ustawiania uli, ułożenia ramek w gniazdach, terminów

poddawania węży, zwalczaniu nastroju rojowego, sposobów łączenia rodzin i wymiany matki, a także metod odzysku wosku pszczelego, również pobierania i konfekcjonowania produktów pszczelich takich jak miód, pyłek czy propolis.

Zorganizowano imprezy wystawienniczo-targowe: „IX Kujawsko-Pomorskie Miodowe Lato”, „XXVI Forum Pszczelarzy”, „XIX Regionalną Kujawsko-Pomorską Wystawę Zwierząt Hodowlanych”, III Regionalną Wystawę Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych, XI Kujawsko-Pomorska Wystawa Szynszyli. Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się zorganizowana w Minikowie III Krajowa Wystawa Bydła Mięsnego. Na wystawie prezentowano i nagrodzono bydło mięsne ras Limousine, Galloway, Charolaise, Angus Czarny, Blonde d'Aquitaine. Ze względu na brak sponsorów nagród oraz problemy związane z organizacją nie odbyły się zaplanowane konkursy, tj. konkurs dla youtuberów, wiedzy pszczelarskiej oraz Ogólnopolski Producent Bydła Mięsnego 2018.

Świadczone doradztwo dotyczyło również norm i wymagań wzajemnej zgodności w kontekście dobrostanu zwierząt, warunków środowiskowych w budynkach inwentarskich ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt, warunków dobrostanu związanego z hodowlą trzody chlewnej, drobiu, bydła i zwierząt futerkowych roślinożernych, powierzchni na jakich powinny być utrzymywane zwierzęta oraz odpowiedniej obsady zwierząt. Porady dotyczyły także analizy raportów pokontrolnych oraz działań jakie należy podjąć w celu spełnienia wymogów.

W obszarze poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych udzielane porady, kierowane do rolników indywidualnych, dotyczyły głównie zasad prawidłowej eksploatacji sprzętu rolniczego, techniki ochrony roślin, a w szczególności kalibracji opryskiwacza i zasad doboru rozpylaczy. Udzielano również porad w zakresie istniejących na rynku maszyn rolniczych oraz ich charakterystyki. Należy podkreślić, iż wzrasta zainteresowanie rolników konkretnymi poradami w tematyce mechanizacji rolnictwa. Udzielone porady przyczyniły się do prawidłowej eksploatacji użytkowanego sprzętu rolniczego oraz w szczególności do podejmowaniu decyzji co do jego unowocześnienia, a zarazem ekonomicznego wykorzystania.

W ramach tej tematyki zrealizowano konkursy „Rolnik Pomorza i Kujaw 2018”, „Rolnik Farmer Roku 2018” i „Agroliga 2018”. Konkursy miały na celu promocję najlepszych działań na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. Brane były tu pod uwagę najlepsze gospodarstwa rolne jak i przedsiębiorstwa powiązane z rolnictwem. KPODR współpracuje z kapitułami krajowymi w zakresie wyłaniania laureatów i mistrzów wojewódzkich. W ramach tematu zrealizowano także pokazy pracy maszyn rolniczych i pokazy odsklepania ramek pszczelich i wirowanie miodu. Przeprowadzono również następujące imprezy wystawienniczo-targowe: „XXXVII Dni Otwartych Drzwi – Targi Ogólnorolne” oraz „XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „AGRO-TECH”. Wzorem lat ubiegłych zorganizowano Wojewódzką Olimpiadę Wiedzy Rolniczej, której celem jest m.in. rozwijanie wśród młodzieży zainteresowań rolnictwem oraz popularyzacja i pogłębienie wiedzy rolniczej (19 eliminacji powiatowych i 1 finał wojewódzki).

W obszarze bezpieczeństwa i higiena pracy w gospodarstwie rolnym udzielano porad dotyczących poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach rolnych. Podczas wizyt w gospodarstwach rolnych sprawdzano czy spełniają one wymagania pod względem bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielano porad dotyczących poprawy warunków BHP. Podobnie jak w latach ubiegłych odbyły się zaplanowane konkursy: „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” oraz „Konkurs Wiedzy o Bezpieczeństwie Pracy w Indywidualnym Gospodarstwie Rolnym” mające na celu uświadomienie rolnikom oraz uczniom szkół rolniczych, jak ważne jest odpowiednie zachowanie się przy wykonywaniu prac w gospodarstwie i na polu.

W obszarze bioasekuracji w gospodarstwie rolnym świadczone doradztwo było ważnym działaniem Ośrodka. Udzielane porady dotyczyły zagrożeń związanych z afrykańskim pomorem świń (ASF) i grypą ptaków oraz zasad bioasekuracji w gospodarstwach i na fermach. W ramach obszaru ściśle współpracowano z rolnikami, hodowcami, Państwowym Instytutem Weterynaryjnym PIB w Puławach, Wojewódzkim Inspektoratem Weterynarii w Bydgoszczy oraz powiatowymi lekarzami weterynarii. W ramach pozostałych usług doradcy udzielili pomocy rolnikom i wypełnili wniosek wsparcie bioasekuracja.

Z.7.D. Rolnictwo ekologiczne

W ramach produkcji metodami ekologicznymi udzielono porad, których tematyka dotyczyła głównie przedstawiania gospodarstwa na ekologiczne metody produkcji, problematyki z zakresu agrotechniki w rolnictwie czy też możliwości spełnienia wymogów w zakresie płodozmianu. To najważniejsza tematyka udzielonych porad, która wynikała ze znacznego zainteresowania systemem rolnictwa ekologicznego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach tej tematyki nie zrealizowano konkursu pn. „Na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne”, który w roku 2018 nie zyskał zainteresowania wśród gospodarstw ekologicznych województwa kujawsko-pomorskiego. W zakresie ww. tematyki nie zrealizowano również konkursu pn. „Poznaję produkt ekologiczny”, który nie uzyskał dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

W ramach sprzedaży produktów ekologicznych udzielano porad, które w szczególności dotyczyły zasad znakowania produktów ekologicznych oraz możliwości ich sprzedaży.

Podczas udzielania porad z zakresu spełnienia wymogów działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020 dokonywano analizy gospodarstwa pod względem wymogów powyższego działania. Efektem porad były opracowania w postaci planów działalności ekologicznej.

Z.7.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

W tym obszarze teamtycznym udzielone porady dotyczyły możliwości i zasad utworzenia grup producentów rolnych, zasad funkcjonowania tych grup, możliwości wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów oraz stosowania nowego prawodawstwa w ramach PROW 2014-2020, funkcjonowania w różnych systemach jakości żywności, identyfikacji zagrożeń i zdefiniowania środków zapobiegawczych przy produkcji żywności. Inne porady dotyczyły współpracy rolników w ramach łańcucha żywnościowego, związanej z możliwościami jakie daje uczestnictwo w grupie operacyjnej w ramach działania „Współpraca”. Udzielono również porad, dotyczących wymagań higienicznych i sanitarnych przy produkcji żywności w warunkach domowych, wdrażania GHP (Dobra Praktyka Higieniczna) i GMP (Dobra Praktyka Produkcyjna) oraz uboju zwierząt na użytek własny, a także uboju z konieczności oraz wymagań weterynaryjnych obowiązujących przy prowadzeniu takich ubojów.

Z.7.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W ramach gospodarki wodno-ściekowej oraz postępowania z odpadami udzielano porad, które dotyczyły głównie działań związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz postępowania z odpadami powstającymi w rolnictwie. Omówiono możliwości zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

W obszarze upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska działalność doradcza obejmowała zasady integrowanej produkcji, zasady

integrowanej ochrony roślin, energetykę prosumencką, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym oraz gospodarkę wodno-ściekową i postępowanie z odpadami jak również ustawę o ochronie zwierząt i inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa.

W ramach zagadnień integrowanej produkcji prowadzone doradztwo dotyczyło wykorzystania postępu technicznego i biologicznego w uprawie i nawożeniu, możliwości uczestniczenia w systemie Integrowanej Produkcji jak również zasad certyfikacji i dokumentowania działań.

W ramach zasad integrowanej ochrony roślin prowadzone były lustracje gospodarstw i udzielano porad mających na celu upowszechnianie wśród rolników obowiązku stosowania zasad integrowanej ochrony. Wskazywano też na niechemiczne metody ochrony w kontekście minimalizowania zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska. Z uwagi na obowiązek stosowania integrowanej ochrony prowadzona działalność doradcza stanowiła pomoc w zakresie podejmowania decyzji przy stosowaniu środków ochrony roślin.

W obszarze zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa udzielone porady dotyczyły w pierwszym półroczu nadmiernych opadów atmosferycznych i kwestii zagospodarowania i spływu wody, w drugiej połowie roku, w wyniku wystąpienia suszy na obszarze całego województwa doradztwo dotyczyło zagadnień związanych z przeciwdziałaniem i adaptacji do tego zjawiska w przyszłości.

W obrębie energetyki prosumenckiej doradztwo obejmowało możliwości dywersyfikacji źródeł pozyskiwania energii elektrycznej i obniżenia jej kosztu w obrębie gospodarstwa rolnego poprzez energetykę rozproszoną i możliwość wytwarzania energii w pobliżu miejsca jej odbioru.

W obszarze wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym udzielone porady dotyczyły zasad wytwarzania energii w mikro instalacjach OZE oraz warunków jej odsprzedaży w przypadku nadprodukcji. Porady dotyczyły też produkcji energii na własne potrzeby, wad i zalet instalacji kolektorów słonecznych i fotowoltaiki, dofinansowania instalacji fotowoltaicznej, wyliczeń powierzchni kolektorów słonecznych oraz zwrot kosztów inwestycyjnych. Duże zainteresowanie ze strony rolników dotyczyło wymiany poszycia dachowego związanego z jednoczesną instalacją płyt fotowoltaicznych czy też kolektorów słonecznych.

W ramach innych działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa udzielano porad, dotyczących zagadnień właściwego zakładania przydomowych kompostowych, budowy przydomowej oczyszczalni ścieków, właściwego przechowywania środków ochrony roślin, kształtowania krajobrazu wiejskiego poprzez zadrzewienia śródpolne oraz utrzymania czystości i porządku w obrębie gospodarstwa rolnego.

Zgodnie z zakresem tematycznym zorganizowano konkursy pn. „Ekologia w domu i zagrodzie”, „Z przyrodą na Ty” oraz dwa konkursy „Człowiek i środowisko”. Konkursy organizowano przy okazji targów, jarmarków organizowanych przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz dożynek gminnych. Konkursy zorganizowano w ramach środków własnych Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Ze względu na brak dofinansowania w zadaniu nie zrealizowano konkursów pn. „Ekologia i ochrona środowiska” i „Z ekologią na Ty”.

W zakresie upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt udzielane były porady oraz przeprowadzano wizyty w gospodarstwach. Doradztwo obejmowało głównie zagadnienia związane z warunkami utrzymania zwierząt gospodarskich oraz psów i kotów.

Tab. 13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - wg form

Lp.	Forma realizacji	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	Porada indywidualna		8605		12290
2.	Pokaz	13		13	394
3.	Demonstracja	18		18	208
4.	Konkurs	17		12	697
5.	Olimpiada	20		20*	363
6.	Targi /wystawy	7		8	
7.	Pozostałe	30		338	338

*19 eliminacji powiatowych i 1 finał wojewódzki

Tab. 14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna		Doradztwo grupowe				Łączna liczba odbiorców	
				Liczba form		Liczba odbiorców			
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze		790		-		-		790
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej		539		-		-		539
Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej		235		-		-		235
Z.7.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)		16		-		-		16
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych		9699		-		-		9699
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej		6471		-		-		6471
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej		867		-		-		867
Z.7.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)		489		-		-		489
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych		125		-		-		125
Z.7.B.5.	BHP		242		-		-		242
Z.7.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym		1505		-		-		1505
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne		185		-		-		185
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi		129		-		-		129
Z.7.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych		16		-		-		16
Z.7.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020		40		-		-		40

Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku		64		-		-		64
Z.7.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji		55		-		-		55
Z.7.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego		6		-		-		6
Z.7.H.3.	Systemy jakości żywności		1		-		-		1
Z.7.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP		2		-		-		2
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska		1552		-		-		1552
Z.7.L.1.	Zasady integrowanej produkcji		68		-		-		68
Z.7.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin		531		-		-		531
Z.7.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa		219		-		-		219
Z.7.L.4.	Energetyka prosumencka		16		-		-		16
Z.7.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym		142		-		-		142
Z.7.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami		317		-		-		317
Z.7.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt		74		-		-		74
Z.7.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa		185		-		-		185

Tab. 15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - działalność upowszechnieniowa wg form i tematów - plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form											
		Pokaz		Demonstracja		Konkurs		Olimpiada		Targi/wystawy		Pozostale	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	3	3	14	14	3	3	-	-	1	1	-	-
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	3	3	12	14	3	3	-	-	1	1	-	-
Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	10	10	4	4	8	5	20	20	6	7	30	338
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	6	7	4	4	-	-	-	-	-	-	23	271
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	-	-	-	-	3	-	-	-	4	5	7	3
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	4	3	-	-	3	3	20	20	2	2	-	20
Z.7.B.5.	BHP	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Z.7.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne				-	2	-	-	-	-	-	-	-
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-
Z.7.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-

Zadanie 8.

Podjęcie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego

W ramach zadania udzielono łącznie 598 porad, zorganizowano i przeprowadzono pokaz (18 osób), 4 konkursy (134 osoby), 5 imprez wystawienniczo-targowych (378 wystawców i 27,5 tys. zwiedzających) oraz wykonano 7 pozostałych usług.

Z.8.F. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego

W tym obszarze tematycznym udzielono porad, które dotyczyły stosowania diet w oparciu o produkowane w gospodarstwie produkty (w tym także zioła uprawiane w przydomowych ogródkach), wyboru dostępnych w sprzedaży produktów (radzono zakup produktów pochodzących z najbliższego otoczenia), sposobów zakładania i miejsc lokalizacji przydomowych ogródków, a także przeprowadzania zmian w już istniejących ogródkach. Doradzano czym kierować się dobierając rośliny do nasadzeń oraz wskazywano sposoby dekorowania ogródków takimi elementami, jak ławeczki, pergole, altany i doradzano wybór tych elementów w zależności od charakteru ogrodu oraz zestawianie poszczególnych elementów ze sobą by stanowiły spójną całość.

Przeprowadzono również wizyty w gospodarstwach, które pozwoliły na dokładne zgłębienie przedstawionych problemów i udzielenie szczegółowych porad.

Organizowano i włączono się w organizację konkursów poprzez udział w pracach komisji konkursowych. Jednym z takich działań był konkurs „Piękna zagroda”, który dotyczył poszerzenia wiedzy w zakresie estetyzacji wiejskiej zagrody. Konkurs zorganizowano wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Toruniu. Pośrednio realizacja konkursu wpłynęła także na promowanie dziedzictwa kultury materialnej wsi, twórczości ludowej i rękodzieła, a także tradycyjnego rolniczego krajobrazu wsi.

Z.8.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W tym obszarze większość wytwórców kierowała zapytania pod kątem możliwości wpisania swojego produktu na listę produktów tradycyjnych oraz pod kątem innych form promocji. Ponadto z zakresu promocji i sprzedaży produktów lokalnych i regionalnych przygotowano dokumentację niezbędną do wpisania produktów na Listę produktów tradycyjnych dla odbiorców i przeprowadzono wizyty m.in. w gospodarstwach produkującym sery (RHD). Rolnicy mieli wątpliwości odnośnie etykietowania, spełnienia warunków higienicznych w produkcji serów, inne lustracje dotyczyły możliwości wpisania żywności na listę produktów tradycyjnych. Udzielono także porad, w których analizowano możliwości sprzedaży produktów pochodzących z własnego gospodarstwa. Omawiano sposób rejestracji, ewidencję sprzedaży, zasady rozliczania z Urzędem Skarbowym. W zależności od indywidualnych uwarunkowań gospodarstw (rodzaj produkcji, możliwości lokalowe) doradzano rejestrację odpowiedniej działalności. Udzielono porad, które dotyczyły głównie zasad funkcjonowania rolniczego handlu detalicznego (RHD). Weryfikowano jaką działalność w zakresie produkcji żywności można prowadzić w RHD. Doradzano m.in. kolejność postępowania w przypadku rejestracji, jak prowadzić dokumentację, jak spełnić wymagania higieniczno-sanitarne (masarnie, serowarnie), ile wynoszą limity produkcji przetworów roślinnych i zwierzęcych.

Z.8.M. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego

Duże zainteresowanie poradami dotyczącymi wymienionego obszaru tematycznego związane było z popytem na regionalne produkty tradycyjne, a dotyczyły one wyboru, spośród bogatego dziedzictwa kulinarnego, dań, potraw i produktów do przygotowania i prezentowania

podczas targów, jarmarków, imprez okolicznościowych. W odpowiedzi na duże zainteresowanie rolniczek tradycjami kulinarnymi regionu doradzano przeprowadzenie przeglądu tradycyjnych potraw, zebranie receptur i przepisów na ich wykonywanie oraz rozpowszechnianie tej wiedzy wśród mieszkańców wsi.

Klienci interesowali się tradycyjnymi zawodami, rękodziełem i twórczością ludową chcąc identyfikować przedmioty wytwarzanych przez miejscowych rzemieślników, poprzez nawiązanie obecnie produkowanych przedmiotów do dawnych wzorów. Porady dotyczyły wykonywania i odtwarzania całości działalności artystycznej, jak rzeźbienie, malowanie, haftowanie, koronkarstwo, bibułkarstwo, wycinanie z papieru, wikliniarstwo, wyplatanie ze słomy i korzeni, stolarstwo, garncarstwo, kowalstwo, tkactwo. Ponadto porady dotyczyły postępowania z posiadanymi tradycyjnymi rzeczami, narzędziami i przedmiotami, jak np. obrazy, rzeźby, hafty, koronki, stroje, naczynia, narzędzia itp. aby zachowały swą wartość, zostały wyeksponowane, docenione i ocalone od zapomnienia.

Porady dotyczyły również aranżacji stoisk na targach, festynach, jarmarkach w sposób przedstawiający tradycje i kulturę ludową regionu oraz ochrony miejsc stanowiących ważny element lokalnego, tradycyjnego krajobrazu.

Zorganizowano konkursy „Najlepsze powidła śliwkowe”, „Turniej Gospodyń” oraz „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”, służące promocji tradycyjnych regionalnych wyrobów spożywczych.

W ramach omawianego tematu zorganizowano imprezy wystawienniczo-targowe: „V Jesienny Jarmark Ogrodniczy – Karp nie tylko na Święta”, „VIII Święto Gęsi na Krajnie”, „XXIV Barwy Lata, Dary Jesieni” pomagając m.in. przedstawicielom starostw powiatowych przy organizacji i aranżacji stoisk wystawowych. Zorganizowano również „IX Jarmark Wielkanocny i XI Jarmark Adwentowy” podczas, którego przeprowadzono pokaz wykonywania stroików świątecznych. Nie wykonano jednego zaplanowanego pokazu z ww. tematu co było spowodowane brakiem zainteresowania tą formą przekazu, na rzecz uczestnictwa w szkoleniach rękodzielniczych.

Tab. 16. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	Porada		638		598
2.	Pokaz	6		1	18
3.	Konkurs	2		4	134
4.	Targi /wystawy	5		5	
5.	Pozostałe	5		7	7

Tab. 17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność doradcza wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna		Doradztwo grupowe				Łączna liczba odbiorców	
				Liczba form		Liczba odbiorców			
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego		215		-		-		215
Z.8.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie		59		-		-		59
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody		151		-		-		151
Z.8.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna		5		-		-		5
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych		133		-		-		133
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych		45		-		-		45
Z.8.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona		60		-		-		60
Z.8.J.3.	Rolniczy handel detaliczny		28		-		-		28
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego		250		-		-		250
Z.8.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi		28		-		-		28
Z.8.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi		10		-		-		10
Z.8.M.3.	Twórczość ludowa		15		-		-		15
Z.8.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło		70		-		-		70
Z.8.M.5.	Tradycje kulinarne		127		-		-		127

Tab. 18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form											
		Pokaz		Demonstracja		Konkurs		Olimpiada		Targi / wystawy		Pozostale	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	6	1	-	-	1	3	-	-	5	5	-	-
Z.8.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	6	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Z.8.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Z.8.M.3.	Twórczość ludowa	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
Z.8.M.5.	Tradycje kulinarne	-	-	-	-	1	2	-	-	2	2	-	-

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W ramach zadania łącznie udzielono doradztwa 706 klientom, zorganizowano i przeprowadzono konkurs (70 osób) oraz imprezę wystawienniczo-targową (350 wystawców i 30 tys. zwiedzających).

Z.9.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Zainteresowanie doradztwem w obszarze przedsiębiorczości przełożyło się na większą ilość udzielanych porad w stosunku do planowanych. Udzielano porad dotyczących możliwości funkcjonowania i finansowania podmiotów ekonomii społecznej. Rolnicy byli często zainteresowani działalnością organizacji pozarządowych w odniesieniu do funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych. Porady dotyczyły też podnoszenia kwalifikacji członkiń lokalnych kół gospodyń wiejskich. Proponowano różnego rodzaju aktywności: udział w szkoleniach, konkursach i imprezach lokalnych. Informacje w większości dotyczyły możliwości pozyskania środków finansowych na aktywizację zawodową, możliwości uczestniczenia w różnego typu szkoleniach (np. rękodzielniczym, podejmowania działalności gospodarczej, sprzedaży bezpośredniej). Planując porady sugerowano się naborami lokalnych grup działania z programu LEADER na rozwój działalności pozarolniczej i podjęcie działalności pozarolniczej. Żaden z naborów nie został ogłoszony w 2018 roku przez co nie było zainteresowania tą tematyką.

Z.9.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Porady skierowane były zarówno do rolników jak i mieszkańców obszarów wiejskich, którzy mogliby skorzystać z usług świadczonych przez rolników w ramach działalności pozarolniczej.

Małe gospodarstwa szukają alternatywy na zwiększenie dochodów, dlatego udzielone porady dotyczyły możliwości pozyskania środków na otwarcie bądź rozwój turystycznej działalności pozarolniczej, w tym dotyczących specjalizacji oferty turystycznej obiektów zlokalizowanych na terenach wiejskich, a także dostępnych kanałów promocji wsi jako miejsca wypoczynku. Porady dotyczyły w dużej mierze prowadzenia działalności agroturystycznej, jak również możliwości założenia gospodarstwa opiekuńczego lub zagrody edukacyjnej. Podczas lustracji obiektów turystyki wiejskiej doradcy wskazywali na możliwości uatrakcyjnienia pobytu gości w odwiedzanych miejscach bazujące na istniejących zasobach obiektów i zachęcali do podjęcia współpracy z okolicznymi organizacjami i innymi obiektami turystyki wiejskiej.

W ramach niniejszego obszaru zrealizowano projekt dofinansowany z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, a nieplanowany w programie działalności Ośrodka, pn. „Wyróżnij się – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu”. Podczas jego realizacji współpracowano z trzema Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego: Dolnośląskim, Warmińsko-Mazurskim oraz Zachodniopomorskim, a także z TVP S.A. Oddział w Bydgoszczy. W ramach projektu przeprowadzono cykl konferencji, z czego jedna odbyła się na terenie woj. kujawsko-pomorskiego; powstały audycje i felietony telewizyjne dotyczące specjalizacji oferty turystycznej na wsi oraz marketingu i komercjalizacji oferty tych obiektów; powstała publikacja internetowa dotycząca przepisów prawnych w wybranych specjalizacjach turystyki wiejskiej. Projekt wpisał się w ideę rozwijania oferty gospodarstw agroturystycznych.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku zakończył pionierski w skali kraju projekt „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim” i rozpoczął drugi – „Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze w woj.

kujawsko-pomorskim”, co ma znaczący wpływ na popularyzację świadczenia usług opiekuńczych w gospodarstwach rolnych.

W 2018 roku przeprowadzono II edycję Turnieju Powiatów, mającego na celu promocję walorów kulturowych i turystycznych województwa kujawsko-pomorskiego. Turniej został przeprowadzony we współpracy z starostwami powiatowymi, które wyraziły chęć uczestnictwa i udostępniły materiał zdjęciowy promujący poszczególne powiaty. Sponsorem nagród w Turnieju była Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj. Turniej odbył się podczas XIX Targów Turystyczno-Ogrodniczych „LATO NA WSI” Święto Smaku i Tradycji, które służyły promocji turystyki wiejskiej oraz ukazaniu wsi jako miejsca do życia i wypoczynku.

Tab. 19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	Porada indywidualna		699		706
2.	Konkurs	1		1	70
3.	Targi /wystawy	1		1	

Tab. 20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna		Doradztwo grupowe				Łączna liczba odbiorców	
				Liczba form		Liczba odbiorców			
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich		285		-		-		285
Z.9.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej		194		-		-		194
Z.9.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej		11		-		-		11
Z.9.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi		30		-		-		30
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich		33		-		-		33
Z.9.E.5.	Program LEADER		17		-		-		17
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/		421		-		-		421
Z.9.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy		179		-		-		179
Z.9.N.2.	Zagrody edukacyjne		30		-		-		30
Z.9.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze		177		-		-		177
Z.9.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku		35		-		-		35

Tab. 21. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form											
		Pokaz		demonstracja		Konkurs		Olimpiada		Targi / wystawy		Pozostale	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Z.9.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Z.10.O. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

W obszarze tematycznym udzielono 2755 porad, które głównie dotyczyły zasad prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem w świetle nowych przepisów prawnych. Podczas wizyt w gospodarstwach udzielano porad w zakresie dostosowania gospodarstw do wymogów planowanego do wdrażania w całej Polsce programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu oraz prawidłowego prowadzenia dokumentacji z tym związanej.

Z zakresu zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna, udzielane porady dotyczyły przede wszystkim poprawności i kompletności prowadzonej w gospodarstwach dokumentacji wymaganej Dyrektywą Azotanową. Oprócz tego omawiano zasady prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem w świetle nowych przepisów prawnych, mających na celu ograniczenie odpływu azotu oraz prawidłowego prowadzenia dokumentacji z tym związanej. Najwięcej porad dotyczyło stosowania dawek azotu, dawek nawozów naturalnych oraz prowadzenia dokumentacji związanej z nawożeniem azotem.

W obszarze tematycznym Program rolnośrodowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne udzielane porady dotyczyły przede wszystkim zagadnień prowadzenia pakietu „Rolnictwo zrównoważone” w programie rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz prowadzenia nawożenia zgodnego z planowanym wdrożeniem w całej Polsce programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu u rolników będących jednocześnie beneficjentami Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Porady dotyczyły także zasad i wymogów oraz prowadzenia niezbędnej dokumentacji w ramach poszczególnych pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zainteresowanie pakietami Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego wśród rolników jest duże a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w tym działaniu.

W temacie ochrona bioróżnorodności, w tym Natura 2000 udzielano porad, które dotyczyły zagadnień związanych z zatrzymaniem degradacji bioróżnorodności w obrębie gospodarstwa oraz sposobów zwiększenia bioróżnorodności pól i łąk. Ponadto porady dotyczyły możliwości korzystania z funduszy ułatwiających zmianę struktury zasiewów na rzecz większego urozmaicenia, co dodatnio wpływa na zwiększenie bioróżnorodności oraz większą stabilizację warunków przyrodniczych.

Tab. 22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba odbiorców	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Porada indywidualna	2497	2755

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna		Doradztwo grupowe				Pozostałe		Łączna liczba odbiorców	
				Liczba form		Liczba odbiorców					
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>
		P	W	P	W	P	W	P	W	P	W
Z.10.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	2497	2755	-	-	-	-	-	-	2497	2755
Z.10.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna	1452	1480	-	-	-	-	-	-	1452	1480
Z.10.O.2.	Program rolnośrodowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	1022	1226	-	-	-	-	-	-	1022	1226
Z.10.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	23	49	-	-	-	-	-	-	23	49

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej

W ramach zadania udzielono 4225 porad i wykonano 949 opracowań, w tym 3618 porad w temacie rachunkowość w gospodarstwach rolnych oraz 607 porad i 949 opracowań w temacie zarządzania gospodarstwem rolnym.

Z.11.C. Rachunkowość w gospodarstwach rolnych

W obszarze rachunkowości rolnej udzielone porady dotyczyły analizy wyników produkcyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych między innymi: analizy wyników produkcyjno-ekonomicznych gospodarstwa rolnego na podstawie Raportu Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego za rok 2017, analizy wyników produkcyjno-ekonomicznych gospodarstwa rolnego w latach 2013-2017 na podstawie Raportu Dynamicznego Gospodarstwa Rolnego, omówienia wyników Standardowych Polskiego FADN wg typów rolniczych i wielkości ekonomicznej.

W obszarze rachunkowości podatkowej udzielone porady dotyczyły zasad rozliczania podatku VAT i podatku dochodowego z działalności pozarolniczej między innymi: zasad rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych, omówienia zasad rezygnacji ze statusu „rolnika ryczałtowego”, sporządzania deklaracji podatkowej PIT-36 dla rolników prowadzących Polski FADN, szczegółowego omówienia zmian w podatku VAT obowiązujących od 01.01.2018 r., zasad rozliczania podatku dochodowego z działalności pozarolniczej.

W ramach z ubezpieczeń społecznych oraz majątkowych porady dotyczyły zasad zatrudniania pracowników, zasad podlegania ubezpieczeniu KRUS oraz ubezpieczeń upraw rolniczych między innymi: omówienia zasad zatrudniania pracowników w rolnictwie, omówienie zasad ubezpieczenia społecznego rolników (KRUS), szczegółowego omówienie zasad ubezpieczeń upraw rolniczych z dotacją budżetu państwa.

Z.11.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

W obszarze badania koniunktury w rolnictwie wykonano ankiety dla potrzeb Szkoły Głównej Handlowej.

W ramach obszaru wyliczenie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej udzielono porad dotyczących opłacalności produkcji działalności rolniczych i zasad sporządzania kalkulacji rolniczych.

W zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym, organizacji i planowaniem pracy w gospodarstwie rolnym udzielono porad dotyczących wykorzystania wyników rachunkowości w zarządzaniu gospodarstwem rolnym i organizacji gospodarstwa rolnego między innymi: szczegółowej analizy raportów z działalności rolniczej – Agrokosztów, omówienia zasad zakupu paliw wykorzystywanych w gospodarstwie rolnym, przedstawienia konsekwencji zakupu paliwa od oszustów, w tym odpowiedzialności karno-skarbowej, omówienia zasad zakupu paliw wykorzystywanych w gospodarstwie w związku z ustawą o monitorowaniu drogowego przewozu towarów. Opracowano również założenia do prowadzenia działalności rolniczej oraz przygotowano opinie do założeń do prowadzenia działalności rolniczej dla Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form

L.p.	Forma realizacji	Liczba odbiorców	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Porada indywidualna	4129	4225
2.	Pozostałe	899	949

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów – plan (P) i wykonanie (W)

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna		Pozostałe	
		<i>e</i>	<i>f</i>	<i>k</i>	<i>l</i>
<i>a</i>	<i>b</i>	P	W	P	W
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	3819	3618	-	-
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna	2650	2196	-	-
Z.11.C.2.	Rachunkowość podatkowa	1036	1366	-	-
Z.11.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	133	56	-	-
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	310	607	899	949
Z.11.I.1.	Badanie koniunktury w rolnictwie	-	-	760	790
Z.11.I.2.	Wyciąganie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	111	148	-	-
Z.11.I.3.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	199	459	139	159

C.2. Działania odpłatne

W ramach zadań odpłatnych w 2018 roku zrealizowano następujące działania:

- prowadzenie rachunkowości, w tym: książki rachunkowości – Polski FADN, księgowość uproszczona dla klientów oraz ewidencja dla podatku dochodowego i VAT. Z tego zakresu wykonano w sumie 1873 działania,
- sporządzanie licznych opracowań takich jak: plany nawozowe lub plany przechowalnictwa nawozów naturalnych (660), plany działalności rolnośrodowiskowej, ekologicznej oraz dokumentacje przyrodnicze (573), dokumenty, plany, opracowania wymagane przy organizacji i funkcjonowaniu grup producentów rolnych, grup producentów owoców i warzyw (2), wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych (11553),
- prowadzenie działalności szkoleniowej niezwiązanej z realizacją zadań nieodpłatnych. W tym zakresie zorganizowano i przeprowadzono 124 szkoleń dla rolników nadających im uprawnienia do wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin oraz zakupu środków ochrony roślin zaliczanych do toksycznych i bardzo toksycznych dla ludzi,
- zorganizowano 14 imprez o charakterze wystawienniczo-targowych upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich, a także technologie chowu zwierząt futerkowych.

Liczba wszystkich zrealizowanych zadań odpłatnych w 2018 roku wynika z zapotrzebowania rolników na poszczególne działania.

Tab.26.A. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

L.P	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba	
			Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem	1836	1873
1.a.	Książki rachunkowości – Polski FADN polski	Liczba książek	1420	1411
1.b.	Prowadzenie ksiąg rachunkowych (ewidencja przychodów i rozchodów dla beneficjentów PROW 2014-2020)	Liczba odbiorców	1	1
1.c.	Inne (prowadzenie ewidencji podatkowej dla podatku dochodowego i VAT)	Liczba odbiorców	415	461
2.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	580	660
3.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem	350	573
	Plany działalności rolnośrodowiskowej, rolnośrodowiskowo-klimatycznej	Liczba odbiorców	194	380
	Dokumentacja przyrodnicza (ekspertyza)	Liczba odbiorców	20	29
	Aktualizacje planu działalności rolnośrodowiskowej, rolnośrodowiskowo-klimatycznej	Liczba odbiorców	110	136
	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	3	14
	Aktualizacje planu działalności ekologicznej		6	5

	Zmiana/korekta wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW, płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej, rolnośrodowiskowej lub ekologicznej	Liczba odbiorców	17	6
4.	Sporządzanie dokumentów, planów, opracowań wymaganych przy organizacji i funkcjonowaniu grup producentów owoców i warzyw	Liczba odbiorców	6	2

Tab.26.C. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

L.P.	Tytuły szkoleń/kursów	Plan		Wykonanie	
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	106	3180	119	3092
2.	Szkolenie w zakresie doradzania dotyczącego środków ochrony roślin	5	150	5	90

Tab. 26.D. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

L.P.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Dopłaty bezpośrednie	9241	9904
2.	Modernizacja gospodarstw rolnych	109	413
3.	Premie dla młodych rolników	65	184
4.	Dopłaty do materiału siewnego	300	669
5.	Restrukturyzacja małych gospodarstw	41	86
6.	Biznes plan	56	104
7.	Dofinansowanie na rozwój działalności pozarolniczej, w tym premie na rozwój działalności pozarolniczej	11	25
8.	Przetwórstwo i marketing produktów	2	-
9.	Postępowanie ofertowe	1	35
10.	Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej	2	67
11.	Inwestycje w gospodarstwach położonych na Natura 2000	1	19
12.	Korekta wniosku/planu do działań PROW na zlecenie rolnika z wyjątkiem korekt technicznych	-	13
13.	Analiza dokumentacji rolnika celem złożenia Oświadczenia do ARiMR	-	14
14.	Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa	-	2
15.	Wnioski o kredyty bankowe	-	6

16.	Zalesianie i tworzenie terenów zielonych	-	1
17.	Zmiana/korekta wniosku o płatność bezpośrednią i ONW/Wnioski RS,RSK i EKO	-	11

Tab. 26.E. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

L.P	Tytuł przedsięwzięcia	Status realizacji	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	XXVI Forum Pszczelarzy, Przysiek, 10 marca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem forum było wymiana doświadczeń, zapoznanie się z najnowszymi wynikami badań naukowych i regulacjami prawnymi dotyczącymi pszczelarstwa. Forum skupia naukowców, producentów sprzętu pasiecznego oraz rzeszę właścicieli pasiek, dla których co roku jest pierwszą w sezonie okazją wymiany doświadczeń. Liczba wystawców - 44, zwiedzających – 2 tys. Organizator: KPODR i Regionalny Związek Pszczelarzy w Toruniu.
2.	IX Jarmark Wielkanocny, Przysiek, 24 marca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy była promocja produktów lokalnych, tradycyjnych, regionalnych i rękodzieła ludowego w aspekcie tradycji i obrzędów związanych z okresem Świąt Wielkanocnych. Liczba wystawców - 69, zwiedzających – 2,5 tys. Organizator: KPODR.
3.	XIX Targi Turystyczno-Ogrodnicze "Lato na Wsi", Minikowo, 12-13 maja 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy było zaprezentowanie mieszkańcom województwa kujawsko-pomorskiego pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich, tradycji kulturowych, walorów przyrodniczych regionu, a także ekologicznych metod produkcji żywności i możliwość wykorzystania energii odnawialnej. Liczba wystawców - 350, zwiedzających – 30 tys. Organizator: KPODR, Starostwo Powiatowe w Nakle nad Notecią.
4.	III Regionalna Wystawa Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych, Minikowo, 12-13 maja 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem wystawy było pokazanie gatunków, ras i odmian zwierząt utrzymywanych obecnie w kraju i regionie kujawsko-pomorskim oraz przedstawienie postępu hodowlanego w prezentowanych kategoriach zwierząt. Liczba wystawców około 60. Organizator: KPODR.
5.	XXXVII Dni Otwartych Drzwi - Targi Ogólnorolne, Zarzeczewo, 9-10 czerwca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy było pogłębienie wiedzy z zakresu innowacji technicznych i technologicznych oraz wskazanie możliwości korzystania z programów wspierających rolnictwo i obszary wiejskie. Liczba wystawców - 150, zwiedzających – 12 tys. Organizator: KPODR.
6.	XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - targi regionalne, Grubno, 16-17 czerwca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem było zapoznanie rolników z najnowszymi osiągnięciami w zakresie hodowli roślin uprawnych. Liczba wystawców - 175, zwiedzających – 20 tys. Organizatorzy: KPODR, Zespół Szkół rolniczych w Grubnie.
7.	XLI Międzynarodowe Targi Rolno-	Zadanie wykonane	Celem imprezy była prezentacja najnowszych rozwiązań technicznych oraz osiągnięć hodowlanych

	Przemysłowe AGRO-TECH, Minikowo, 30 czerwca-1 lipca 2018 r.		w produkcji roślinnej i zwierzęcej, a także wspieranie procesów modernizacyjnych i rozwojowych gospodarstw rolnych. Liczba wystawców - 350, zwiedzających – 30 tys. Organizatorzy: KPODR, DLG – Niemieckie Towarzystwo Rolnicze Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy.
8.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Minikowo, 30 czerwca - 1 lipca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem wystawy było promowanie postępu hodowlanego, wymiana doświadczeń technologicznych i promocja polskiej hodowli. Organizatorzy: KPODR, związki i organizacje branżowe hodowców. Liczba wystawców około 60.
9.	IX Miodowe Lato, Zarzeczewo, 12 sierpnia 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem była promocja miodów i innych produktów pasiecznych, popularyzacja spożycia miodów oraz uświadomienie uczestnikom ważnej roli pszczół i owadów zapylających w przyrodzie. Liczba wystawców - 60, zwiedzających – około 2,5 tys. Organizatorzy: KPODR i Regionalny Związek Pszczelarzy Ziemi Kujawsko-Dobrzyńskiej.
10.	XXIV Barwy Lata, Dary Jesieni, Przysiek, 8 września 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy jest popularyzacja produktów regionalnych, tradycyjnych, rękodzieła ludowego oraz przedsiębiorczości na wsi. Liczba wystawców - 55, zwiedzających – 3 tys. Organizatorzy: KPODR.
11.	V Jesienny Jarmark Ogrodniczy – Karp nie tylko na Święta, Piknik Niepodległości, Minikowo, 9 września 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy była promocja konsumpcji karpia i produktów przetworzonych na jego bazie przez cały rok. W szczególności promocja spożywania produktów wysokiej jakości pochodzących od lokalnych wytwórców. Liczba wystawców - 42, zwiedzających – ok 15 tys. Organizatorzy: KPODR i CGFP Ryby Sp. z o.o. (Gospodarstwo Rybackie w Ślesinie), kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy.
12.	VIII Święto Gęsi na Krajnie, Minikowo, 11 listopada 2018 r.	Zadanie wykonane	Impreza miała na celu wzrost świadomości konsumenckiej na temat spożycia gęsin i jej walorów odżywczych. Ponadto daje możliwość zdobycia wiedzy na temat przygotowania potraw i produktów co przekłada się na wzrost zainteresowania zakupem i jednocześnie pozwala wypromować lokalnych wytwórców. Liczba wystawców - 112, zwiedzających – 5 tys. Organizator: KPODR.
13.	XI Jarmark Adwentowy, Przysiek, 15 grudnia 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem imprezy była promocja produktów lokalnych, tradycyjnych, regionalnych i rękodzieła ludowego w aspekcie tradycji i obrzędów związanych z okresem Świąt Bożego Narodzenia. Liczba wystawców - 78, zwiedzających – 1,5 tys. Organizator: KPODR.
14.	XI Kujawsko-Pomorska Wystawa Szynszyli 3 czerwca 2018 r.	Zadanie wykonane	Celem była popularyzacja hodowli szynszyli w kraju, profilaktyka zdrowotna na fermach szynszyli oraz utrzymanie dobrostanu (52 sztuki szynszyli i 7 hodowców). Organizator: KPODR i Krajowy Związek Hodowców Szynszyli

C.3. Projekty i zadania zlecane

W 2018 roku Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego realizował 15 projektów, w których uczestniczyli rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich. KPODR realizował projekty i operacje związane z rolniczym i pozarolniczym rozwojem obszarów wiejskich.

Kilka projektów dotyczyło gospodarstw opiekuńczych – jest to nadal nowe zagadnienie, wobec czego rozpatrywane są różne możliwości, pod kątem obecnych uwarunkowań prawnych. Realizowano zarówno działania służące upowszechnieniu wiedzy na ten temat – konferencja, emisja materiałów telewizyjnych oraz wydanie publikacji w ramach „I Ogólnopolskiego Kongresu Gospodarstw Opiekuńczych...” – jak również projekty związane z ich funkcjonowaniem i zapewnieniem wsparcia mieszkańcom obszarów wiejskich – „Zielona opieka...” i „Opieka w zagrodzie...”. Istnieje duże zainteresowanie pozarolniczym rozwojem gospodarstw, bazującym na istniejących zasobach. We współpracy z innymi ośrodkami doradztwa zrealizowaliśmy projekt „Wyróżnij się! – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu”, który upowszechniał wiedzę na temat zmieniających się wymagań odbiorców, aktualnych rozwiązań prawnych, a także działań marketingowych. Dzięki wejściu w życie rolniczego handlu detalicznego wzrosły możliwości legalnej sprzedaży produktów spożywczych wytwarzanych przez rolników, jednak pozostaje kwestia ich konkurencyjności wobec innych wytwórców żywności. Projekt „Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie” służył właśnie ułatwieniu współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, umożliwiał też wymianę wiedzy i dobrych praktyk w zakresie krótkich łańcuchów dostaw.

W ramach projektu partnerskiego koordynowanego przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego specjaliści opracowywali diagnozy potrzeb rozwojowych dla przedsiębiorców oraz pomagali w pozyskiwaniu środków finansowych, w ramach Regionalnego Funduszu Szkoleniowego, na zakup usług dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych prowadzonej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. W ramach KSOW zrealizowano także projekt pn.: „Wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu uprawy roślin i mechanizacji rolnictwa pomiędzy polskimi a niemieckimi producentami rolnymi - wyjazd studyjny”, w ramach którego kujawsko-pomorscy rolnicy byli uczestnikami prestiżowych Dni Pola DLG-Feltage 2018, zwiedzili dwa wielkoobszarowe niemieckie gospodarstwa oraz zobaczyli fabrykę maszyn Horsch. Podjęte działanie umożliwiło nawiązanie współpracy pomiędzy uczestnikami wyjazdu a niemieckimi przedstawicielami sektora rolniczego. W 2018 roku rozpoczęto także realizację trzech projektów w ramach działania Transfer wiedzy i działalność informacyjna, PROW 2014-2020. Projekty dotyczą nowoczesnych technologii uprawy zbóż, chowu świń i bydła mięsnego z uwzględnieniem zasad higieny, polepszania dobrostanu, profilaktyki i bioasekuracji oraz wymogów w zakresie cross-compliance w woj. kujawsko-pomorskim. Szkolenia w ramach tych projektów rozpoczną się w styczniu 2019 r.

Pośród projektów realizowanych przez KPODR, zrealizowano projekty z zakresu rolnictwa ekologicznego i ochrony środowiska naturalnego. Projekt pn. Wyjazd studyjny „od pola do stołu”- promocja dobrych praktyk w rolnictwie i przetwórstwie ekologicznym, to forma edukacji konsumentów i rolników województwa kujawsko-pomorskiego, podejmowana w celu usprawnienia systemu rolnictwa ekologicznego poprzez poszukiwanie rozwiązań i dobrych praktyk dla gospodarstw ekologicznych.

Program „Z ekologią na co dzień”- działania edukacyjne dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, to szerokie spektrum działań edukacyjnych, których wspólnym celem była promocja zasad zrównoważonego rozwoju, w tym promocja rolnictwa ekologicznego bezpiecznego dla środowiska, jedynej alternatywy dla ochrony różnorodności biologicznej, zagrożonej intensywnym rolnictwem.

Program pn. Kampania edukacyjno-promocyjna poprzez przygotowanie cyklicznych audycji telewizyjnych w ramach programu „EKOOPCJE” i „SPOTAKANIA Z EKOLOGIĄ” oraz imprezy plenerowo-edukacyjnej „Święto Łąk”, warsztatów dot. Barszczu Sosnowskiego oraz konferencji „Ochrona przyrody a zagrożenia”, to forma edukacji mająca na celu propagowanie właściwych zachowań związanych z ochroną środowiska naturalnego. Istotnym założeniem „Kampanii” było przekazywanie wiedzy z zakresu ekologii i ochrony środowiska, wskazywanie źródeł i przyczyn zanieczyszczeń oraz podejmowanie działań mających na celu ich likwidację w miejscu ich powstawania.

Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz zatrzymania spadku różnorodności biologicznej w krajobrazie rolniczym „Bukiet z pól”, to projekt którego głównym założeniem jest upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych, przyjaznych różnorodności biologicznej, budowanie poparcia społecznego dla ochrony przyrody.

Projekt „Konkursy” to forma upowszechniania wiedzy proekologicznej i rozwijanie świadomości i wrażliwości z zakresu ochrony środowiska wśród społeczeństwa województwa kujawsko-pomorskiego.

Tab. 27. Projekty i zadania zlecone

L.P	Tytuł projektu/operacji	Cel i przedmiot projektu/operacji	Wskaźniki realizacji projektu/operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
1.	Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim, Umowa nr UM_EF.433.1.047.2016, Województwo Kujawsko-Pomorskie (wniosek składany do Urzędu Marszałkowskiego), KPODR jest liderem projektu.	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-aktywizujących dla 225 osób niesamodzielnych w formie pobytu dziennego w 15 gospodarstwach opiekuńczych poprzez utworzenie 75 miejsc na obszarach wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim (na terenie powiatów: brodnickiego, mogileńskiego, świeckiego, tucholskiego i wąbrzeskiego) oraz podniesienie kompetencji w zakresie usług opiekuńczych 30 osób do czerwca 2018 roku.	Produkty: 246 os. niesamodzielnych korzystających z opieki, 33 os. ukończyły kurs opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych. Rezultaty: Utworzenie i funkcjonowanie miejsc świadczących usługi społeczne dla 75 osób, podniesienie kompetencji 36 osób w zakresie opieki nad osobami starszymi	IX 2016 – VI 2018	3.174.780,27	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych

2.	Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim, Umowa nr UM_SE.433.1.366.2018	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-aktywizujących dla 225 osób niesamodzielnych w formie pobytu dziennego, poprzez utworzenie i rozwój oferty gospodarstw opiekuńczych zapewniających 75 miejsc na obszarach wiejskich w woj. kujawsko-pomorskim oraz podniesienie kompetencji w zakresie usług opiekuńczych 25 osób do sierpnia 2020 roku	Obecnie są realizowane działania organizacyjne	1 IX 2018 – 31 VIII 2020	3.822.583,76	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych
3.	„Wyróżnij się! – Specjalizacja w turystyce kluczem do sukcesu”.	Transfer wiedzy dotyczącej prowadzenia specjalistycznej działalności turystycznej na obszarach wiejskich w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi, do osób zamierzających prowadzić lub już prowadzących działalność turystyczną na obszarach wiejskich.	Produkty: Organizacja i przeprowadzenie 4 konferencji 247 uczestników konferencji w 4 województwach Produkcja serii 6 audycji i 6 felietonów telewizyjnych Wydanie publikacji internetowej na temat przepisów prawnych w turystyce (ponad 100 odsłon) Rezultaty: Rozpowszechnienie wiedzy na temat specjalizacji oferty obiektów turystyki wiejskiej wśród mieszkańców obszarów wiejskich	1 IV 2018 – 31 X 2018	150 046,85	Krajowa Sieć Obszarów wiejskich Telewizja Polska S.A. Oddział Terenowy w Bydgoszczy
4.	Wspieranie procesu tworzenia partnerstw na rzecz innowacji w serowarstwie.	Ułatwienie współpracy podmiotów rynkowych poprzez stworzenie warunków do poszukiwania i nawiązywania partnerstw pomiędzy nimi, w celu zwiększenia ich siły przetargowej, w tym wymiana doświadczeń i praktyk w zakresie	Produkty: Szkolenie dla 30 osób z zakresu produkcji serów na małą skalę i skracania łańcucha dostaw.	24 IV 2018 – 16 X 2018	31317,42	Działanie „Współpraca” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 SIEĆ NA RZECZ INNOWACJI W

		<p>produkcji serów farmerskich oraz wprowadzania ich na rynek w formie krótkich łańcuchów dostaw, a także prezentacja dobrych praktyk z tego zakresu.</p>	<p>Warsztaty 2 dni 30 osób z zakresu tworzenia grup operacyjnych. Wyjazd studyjny dla 15 uczestników. Konferencja dla 60 osób.</p> <p>Rezultaty: Przeszkolenie 30 osób z zakresu tworzenia grup operacyjnych. Przeszkolenie 30 osób z zakresu produkcji serów na małą skalę i innowacyjnych metod wprowadzania ich na rynek konsumencki. Zawiązanie 1 grupy inicjatywnej w ramach działania „Współpraca”. Zaprezentowanie 15 uczestnikom wyjazdu studyjnego, sposobu legalizacji farmerskiej produkcji serów oraz przekazanie im specjalistycznej wiedzy z zakresu serowarstwa. Przeszkolenie 60 osób z zakresu organizacyjnych aspektów tworzenia partnerstw w obszarze produkcji rolniczej i małym przetwórstwie, krótkich łańcuchów dostaw, produktu regionalnego jako wartości ekonomicznej, tradycji serowarskich województwa kujawsko-pomorskiego, wymagań higienicznych</p>			<p>ROLNICTWIE I OBSZARACH WIEJSKICH</p>
--	--	---	---	--	--	---

			i sanitarnych w farmerskiej produkcji sera, marketingu i komercjalizacji produktów regionalnych.			
5.	I OGÓLNOPOLSKI KONGRES GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH pn.: Usługi opiekuńcze jako przyszłościowa forma działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.	Celem projektu jest wymiana doświadczeń i wiedzy pomiędzy podmiotami gospodarczymi, rolnikami oraz instytucjami działającymi w zakresie usług opiekuńczych. W ramach projektu odbędzie się „Ogólnopolski Kongres Gospodarstw Opiekuńczych” dla 100 osób, połączony z wyjazdem studyjnym do istniejących już gospodarstw opiekuńczych.	Produkty: Organizacja i przeprowadzenie Kongresu dot. gosp. opiek. dla 100 osób, kampanii informacyjnej (6 felietonów, 4 spoty), organizacja wyjazdu studyjnego do istniejących już gospodarstw opiekuńczych oraz wydanie publikacji (nakład 1000 egz.) Rezultaty: Wymiana doświadczeń i wiedzy pomiędzy podmiotami gospodarczymi, rolnikami oraz instytucjami działającymi w zakresie usług opiekuńczych.	28 V 2018- 31 X 2018	217.229,30	Operacja realizowana w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Plan operacyjny na lata 2018-2019.
6.	„Bukiet z pól. Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz zatrzymania spadku różnorodności biologicznej w krajobrazie rolniczym”.	Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych, przyjaznych różnorodności biologicznej, budowanie poparcia społecznego dla ochrony przyrody.	Produkty: Artykuły w wydawnictwie Wieś Kujawsko-Pomorska -6. Artykuły na stronie internetowej KPODR w Minikowie -8. Konferencja wojewódzka dla 51 osób. Warsztat dla 15 osób. Rezultaty: Edukacja w zakresie zachowania bioróżnorodności, która przyczynia się do utrzymania równowagi a także przetrwania wielu przyjaznych	III 2017- VI 2018	41 757,44 zł	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

			procesów w świecie otaczającej przyrody.			
7.	„Z ekologią na co dzień”- działania edukacyjne dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego.	Edukacja mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego z zakresu ochrony środowiska naturalnego, Propagowanie zasad zrównoważonego rozwoju, promowanie ekologicznych metod produkcji Zwrócenie uwagi na potrzebę ochrony bioróżnorodności na obszarach wiejskich	Produkty: Warsztaty pn. „Ziołowo i ekologicznie w ogrodzie, kuchni i kosmetyce - 4 dla 71 uczestników. Konferencja pn. Wiem co jem – cała prawda o rolnictwie ekologicznym dla 67 uczestników. Broszury edukacyjne – 3 (2000 egz.): 1. Zioła dobre na ...wszystko 2. Dobre praktyki w rolnictwie ekologicznym 3. Odpady – informator dla rolników. Szkolenia - Uprawa ziół w ogrodzie przydomowym i ich rola w żywieniu człowieka (10 dla 174 uczestników). Programy telewizyjne – „EKO OPCJE” – 21 odcinków, 2730 000 widzów. Programy telewizyjne „Spotkania z ekologią” – 10 odcinków, 400 000 widzów. Rezultaty: Przeprowadzenie działań w zakresie promocji zasad zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska naturalnego.	1.VI 2018 – 31.XII 2018	317 120 00 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
8.	Kampania edukacyjno-promocyjna poprzez przygotowanie cyklicznych audycji telewizyjnych w	Propagowanie właściwych zachowań związanych z ochroną środowiska naturalnego. Istotne znaczenie ma przekazywanie wiedzy z zakresu	Produkty: Konferencja, warsztaty – 4. Impreza edukacyjno-promocyjna „Święto Łąk”	IV 2018- VI 2018	305 490,50 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

	ramach programu „EKOOPCJE” i „SPOTAKANIA Z EKOLOGIĄ” oraz imprezy plenerowo- edukacyjnej „Święto Łąk”, warsztatów dot. Barszczu Sosnowskiego oraz konferencji „Ochrona przyrody a zagrożenia”.	ekologii i ochrony środowiska, wskazywanie źródeł i przyczyn zanieczyszczeń oraz podejmowania działań mających na celu ich likwidację w miejscu ich powstawania.	21 telewizyjnych programów edukacyjnych „EKOOPCJE” - 9 telewizyjnych programów edukacyjnych „SPOTAKANIA Z EKOLOGIĄ”. W przeprowadzonej kampanii edukacyjnej wzięło udział 3 090 470 osób. Rezultaty: Edukacja w zakresie ekologii i ochrony środowiska.			Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
9.	Wyjazd studyjny „Od pola do stołu”- promocja dobrych praktyk w rolnictwie i przetwórstwie ekologicznym”.	usprawnienia systemu rolnictwa ekologicznego i poszukiwanie rozwiązań i dobrych praktyk dla rolnictwa ekologicznego	Produkty: Wyjazd studyjny „Od pola do stołu” promocja dobrych praktyk w przetwórstwie i rolnictwie ekologicznym dla 40 uczestników. W tym opracowano: Materiały informacyjne – 40 sztuk. Prezentacje multimedialne pt.: „Agrotechnika w gospodarstwach ekologicznych - główne założenia i problemy”, „Skutki środowiskowe gospodarowania w różnych systemach produkcji”, „Bariery rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie kujawsko-pomorskim”. Artykuły upowszechnieniowe w czasopiśmie periodycznym wydawanym przez KPODR w Minikowie „Wieś Kujawsko-Pomorska”	V 2018-VII 2018	60.433,37 zł	Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego

			Prezentacja upowszechniająca dobre praktyki oraz wiedzę zdobytą podczas wyjazdu studyjnego „Od pola do stołu” – promocja dobrych praktyk w przetwórstwie i rolnictwie ekologicznym. Rezultaty: Wymiana doświadczeń i wiedzy pomiędzy uczestnikami wyjazdu studyjnego, zapoznanie się z dobrymi praktykami stosowanymi w produkcji ekologicznej.			
10.	Konkursy	Upowszechnianie wiedzy w proekologicznej wszystkim chętnym mieszkańcom wsi i miast na różnego rodzaju targach, festynach - rozwijanie wiedzy, świadomości i wrażliwości z zakresu ochrony środowiska	Produkty: Konkursy pn. „Człowiek i środowisko” oraz pn. „Z Przyrodą na Ty”. Łącznie 80 uczestników konkursów. Rezultaty: Upowszechnianie metod proekologicznych stosowanych w domu i zagrodzie, wiedzy o środowisku przyrodniczym, skutkach jego zanieczyszczenia i metodach zapobiegawczych.	V 2018 IX .2018	3 000 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
11.	Nowoczesne technologie uprawy zbóż	Przekazanie rolnikom najświeższych rozwiązań w produkcji zbóż konsumpcyjnych i paszowych.	Organizacja szkoleń rozpocznie się w styczniu 2019 r.	01.11.2018 - 31.05.2019	232 667,00 zł	Transfer wiedzy i działalność informacyjna PROW 2014-2020
12.	Szkolenia w zakresie cross-compliance w woj. kujawsko-pomorskim.	Celem operacji jest odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem.	Organizacja szkoleń rozpocznie się w styczniu 2019 r.	19.09.2018 - 30.04.2019	450 320,00 zł	Transfer wiedzy i działalność informacyjna PROW 2014-2020

13.	Nowoczesny chów świń i bydła mięsnego z uwzględnieniem zasad higieny, polepszania dobrostanu, profilaktyki i bioasekuracji jako alternatywy dla stosowania antybiotyków u zwierząt.	Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek a także zróżnicowania produkcji rolnej.	Organizacja szkoleń rozpocznie się w styczniu 2019 r.	15.10.2018 – 16.06.2019	245 091,00 zł	Transfer wiedzy i działalność informacyjna PROW 2014-2020
14.	Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw. Koordynator – Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie jest jednym z czterech partnerów.	Wsparcie dostępu do usług rozwojowych dla przedsiębiorstw.	Produkty: 1237 mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa objęte usługami rozwojowymi w programie Rezultaty: 2875 osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie 1455 osób uzyskało kwalifikacje lub nabyło kompetencje 443 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw zrealizowało swój cel rozwojowy	01.I.2017-31.XII.2020	33.993.850,00 zł (w tym KPODR 326.400,00 zł)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy Działanie 8.5 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw MŚP w regionie Poddziałanie 8.5.1 Wsparcie dostępu do usług rozwojowych
15.	Wymiana wiedzy i doświadczeń z zakresu uprawy roślin i mechanizacji rolnictwa pomiędzy polskimi a niemieckimi producentami rolnymi.	Zwiększenie zainteresowania użycia kwalifikowanego materiału siewnego do upraw roślinnych wśród rolników.	Produkty: Wyjazd studyjny. Rezultaty: 20 uczestników wyjazdu studyjnego poszerzyło wiedzę nt. wykorzystania kwalifikowanego materiału siewnego.	5.05.2018 - 12.08.2018	50.000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020; Działanie Pomoc Techniczna

C.4. Operacje zrealizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) w 2018 r.

W 2018 roku, doradcy i specjaliści Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego wykonywali zadania o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzec Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz.562, z późn. zm.) w celu wsparcia funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w tym poprzez realizację Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 na poziomie województwa. Między innymi: upowszechnianie innowacji technicznych i technologicznych w produkcji bydła mlecznego i mięsnego,

- przygotowania rolników do przetwórstwa produktów rolnych i do podjęcia sprzedaży produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- przygotowania potencjalnych członków grup operacyjnych do skorzystania z możliwości, które daje działanie „Współpraca” w upowszechnianiu rozwiązań innowacyjnych w rolnictwie i na obszarach wiejskich,
- upowszechnianiu wyników badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności i na obszarach wiejskich,
- promocji SIR i informowanie społeczeństwa o SIR,
- inicjowanie utworzenia 12 grup operacyjnych i koordynowanie ich pracy w kierunku wdrażania innowacji z udziałem środków finansowych z działania „Współpraca” z II naboru.

Łącznie w 2018 roku w trzech operacjach przeprowadzono: 2 szkolenia dla 62 osób, 4 warsztaty dla 111 uczestników, 2 wyjazdy studyjne dla 65 osób oraz 3 konferencje dla 153 odbiorców, opracowano i wydano broszurę „Jak podnieść opłacalność produkcji żywca wołowego” w nakładzie 1000 egz.

Tab. 28. Operacje własne zrealizowane w ramach SIR

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
1.	Poprawa opłacalności produkcji żywca wołowego.	Celem operacji było przedstawienie hodowcom żywca wołowego czynników, które mają wpływ na efektywność ekonomiczną chowu bydła mięsnego. Przedstawienie korzyści jakie daje produkcja certyfikowanej wołowiny QMP. Wyżej wymienione cele realizowane były poprzez przekazanie od strony teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu organizacji produkcji, przedstawienie sektorów	Przeprowadzono konferencję w miejscowości Strzygi, 05.07.2018 r. dla 40 osób. Natomiast 06.07. 2018 r. zorganizowano	I-III kw. 2018r.	23003,82 zł	Dotacja celowa na SIR z MRiRW. Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020

		decydujących o efektywności ekonomicznej tj. rozród, zakup i wychów cieląt, genetyka, żywienie, profilaktyka chorób, skala produkcji, rodzaj produkowanej wołowiny, miejsce sprzedaży. Część praktyczna w gospodarstwie, gdzie na jego przykładzie przedstawiono system chowu bydła. Operacja miała na celu motywowanie uczestników do wspólnego działania na rzecz produkcji żywca wołowego, wystandaryzowanego, specjalnie wyselekcjonowanych ras bydła, hodowanych z myślą o mięsie kulinarnym, a przez to poprawienie opłacalności produkcji.	warsztaty dla 33 osób w gospodarstwie rolnym w Wąpielsku. Opracowanie i wydanie broszury w nakładzie 1000 egz.			
2.	Wspieranie procesu tworzenia partnerstwa na rzecz innowacji w serowarstwie.	Celem ogólnym było tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń i praktyk w zakresie produkcji serów oraz wdrożenie założeń w zakresie poszukiwania i nawiązywania partnerstw pomiędzy producentami (rolnikami), przetwórcami, środowiskiem naukowym i badawczym w celu wzmocnienia ich siły przetargowej, czego rezultatem ma być zwiększona obecność rynkowa tych podmiotów	Przeprowadzono: - 24-25.04.2018 r. warsztaty dla 34 osób, - dwa szkolenia nt. „tworzymy grupę operacyjną” 30.05.2018 i 06.06.2018 dla 62 osób, - wyjazd studyjny dla 15 osób w dniach 18 - 21.06.2018 r. - konferencja 16.10.2018 r. dla 62 osób.	I-IV kw. 2018 r.	30522,69 zł	Dotacja celowa na SIR z MRiRW. Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020
3.	Wymogi środowiskowe a dochodowość gospodarstw mlecznych.	Podstawowym celem operacji było przedstawienie producentom mleka obowiązujących wymogów w zakresie dobrostanu zwierząt jako jednego z warunków wpływających na zdrowotność i wydajność zwierząt. Przedstawiono również zasady bilansowania, sporządzania i konserwacji pasz dla poszczególnych grup technologicznych.	Zorganizowano: - wyjazd studyjny 22-23.05.2018 r. dla 50 uczestników, - dwa warsztaty 19 i 21 06.2018 r. dla 44 osób, - konferencja 29.10.2018 r dla 50 osób w Przysieku.	II – IV kw.	19961,21	Dotacja celowa na SIR z MRiRW. Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

Tab.29. Współpraca z instytucjami i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
Instytucje krajowe		
1.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - bieżąca współpraca w zakresie obsługi rolników składających wnioski o dofinansowanie i płatności dotyczące m.in. płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, rolno-środowiskowo-klimatycznych, wnioski o pomoc kłęskową oraz innych działań PROW 2007-2013, PROW 2014-2020 - organizacja i prowadzenie szkoleń dla rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach, dożynkach - konsultacje dotyczące sporządzania dokumentacji rejestracyjnej dla grup producentów rolnych - wymiana broszur, ulotek i plakatów związanych z dopłatami, działaniami oraz rozpowszechnianie ich wśród rolników - przekazywanie komunikatów beneficjentom dotyczących różnych działań uruchamianych przez ARiMR
2.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - merytoryczne wsparcie dotyczące między innymi obrotu ziemią rolną - organizacja i prowadzenie szkoleń - upowszechnianie informacji - współpraca w ramach działań prowadzonych przez KOWR - konsultacje w sprawie opinii wydawanych przy zakupie gruntów rolnych dla osób nie posiadających odpowiednich kwalifikacji rolniczych - konsultacje dotyczące informacji w zakresie warunków udzielania dopłat do materiału siewnego oraz składania deklaracji na fundusze promocji przez producentów - bieżąca współpraca w zakresie obsługi rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - upowszechnianie analiz ekonomicznych - wymiana informacji na temat sytuacji w rolnictwie
3.	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - merytoryczne wsparcie w dziedzinie ubezpieczeń społecznych rolników - konsultacje dotyczące warunków przejścia na emerytury rolnicze - współpraca w zakresie obsługi rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - organizacja szkoleń - współpraca w zakresie realizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współorganizowanie konkursów „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” i „Konkurs Wiedzy o Bezpieczeństwie Pracy

		<p>w Indywidualnym Gospodarstwie Rolnym”</p> <ul style="list-style-type: none"> - przekazywanie komunikatów, informacji wydawanych przez KRUS beneficjentom – tablica ogłoszeń
4.	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarstwa zrzeszająca banki spółdzielcze	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzanie planów inwestycji na przedsięwzięcia rolnicze objęte kredytowaniem - bieżąca wymiana informacji na temat warunków kredytowania rolnictwa - współpraca w zakresie powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współpraca w zakresie organizacji szkoleń, konferencji - działania informacyjno-promocyjne - współpraca w zakresie obsługi rolników - udział w posiedzeniach i spotkaniach
5.	<p>Izby rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych</p> <p>1. Kujawsko-Pomorska izba Rolnicza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie - udział w posiedzeniach i spotkaniach - współpraca w zakresie realizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie na posiedzeniach delegatów, w tym warunków pozyskiwania środków na działania w ramach PROW - współpraca w ramach komisji klęskowych - współpraca w zakresie organizacji szkoleń i obsługi rolników - wymiana informacji - stoiska informacyjno-promocyjne na targach
6.	<p>Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie</p> <p>Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej:</p> <p>1. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Warszawie, Poznaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc rolnikom w interwencjach dotyczących regulacji stosunków wodnych na terenie powiatu - udział w posiedzeniach i spotkaniach konsultacyjnych - współpraca w opracowywaniu zleceń - udział w szkoleniach - merytoryczna współpraca w zakresie nowego prawa wodnego - współpraca będzie nawiązywana w miarę potrzeb
7.	Placówki oświatowe w zakresie prowadzenia szkoleń zawodowych wynikających z potrzeb lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w organizowaniu kursu na wykonywanie zabiegów środkami ochrony roślin dla uczniów klas ostatnich i absolwentów szkoły - pośrednictwo dotyczące możliwości podnoszenia kwalifikacji rolniczych wynikających z konieczności realizacji zobowiązań oraz poprawy organizacji pracy w gospodarstwie rolnym poprzez korzystanie z dostępnych kursów - wydawanie poświadczeń nabycia określonych umiejętności i uprawnień, m.in. ukończenia kursu przysposobienia rolniczego
8.	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - partnerstwo na rzecz realizacji projektu “Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. Kujawsko-Pomorskim”

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego 2. Klaster Spółdzielczy „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” 3. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 4. Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju 5. Lokalne Grupy Działania (np. LGD Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej) 6. Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w działaniu na rzecz rozwoju lokalnej społeczności zamieszkałej na terenie działania LGD - uczestnictwo w Krajowym Systemie Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw - współpraca w promowaniu wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako regionu o wysokim potencjale turystycznym - wymiana doświadczeń i informacji - udział w posiedzeniach, zebraniach i spotkaniach organizowanych przez LGD - organizacja stoisk promocyjnych na niektórych imprezach - obecność LGD na imprezach targowych organizowanych przez KPODR - współpraca w zakresie realizacji szkoleń, projektów i działań PROW - upowszechnianie informacji na temat realizowanych działań wspierających przedsiębiorczość - współpraca dotycząca programów pomocowych dla mieszkańców powiatu
<p>9.</p>	<p>szkoły, szkoły wyższe, jednostki badawczo-rozwojowe i placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk</p> <p>a) <u>SZKOŁY</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Samostrzelu 2. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, Sypniewie, Kowalu, Starym Brześciu 3. Zespół Szkół Rolniczych w Grudziądzu 4. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego w Aleksandrowie Kujawskim, Grubnie 5. Technikum Rolnicze w Zespole Szkół w Skępem, Dobrzyniu nad Wisłą 6. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie, Przemystce 7. Zespół Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu 8. Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi 9. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościelcu, Kobylnikach <p>b) <u>INSTYTUTY BADAWCZE</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - rolnictwo ekologiczne/ promocja i edukacja w zakresie rolnictwa ekologicznego - ochrona środowiska/ prowadzenie wykładów nt. bioróżnorodności, wpływu obcych gatunków na florę i faunę Polski - udostępnianie sal wraz z wyposażeniem na potrzeby organizacji szkoleń, olimpiady wiedzy rolniczej - współpraca dotycząca organizacji szkoleń, konferencji, olimpiad - udział w targach, spotkaniach i posiedzeniach - stoiska informacyjno-promocyjne na targach oraz działania informacyjne - transfer wiedzy między instytucjami - propagowanie edukacji rolniczej - prowadzenie wykładów wg potrzeb zgłaszanych przez zespoły szkół, centra kształcenia praktycznego m.in. z zakresu produkcji roślinnej, ogrodniczej, technologii sadowniczej, stosowania środków ochrony roślin - prowadzenie szkoleń polowych w oparciu o kolekcję odmian Kujawsko-Pomorskich Dni Pola w Grubnie - konsultacje dotyczące monitoringu agrofagów, stanu odżywienia roślin, kondycji przechowywanych owoców - demonstracje upowszechnieniowe i wdrożeniowe - organizacja i prowadzenie konkursów - organizacja stoisk i prezentacji promujących postęp biologiczny - organizacja doskonalenia zawodowego doradców - organizacja i udział w realizacji projektów - zapoznanie młodzieży z zadaniami KPODR - rozpowszechnianie informacji na temat kursów kwalifikacyjnych, rozpowszechnianie ulotek informacyjnych - udział młodzieży szkół rolniczych w szkoleniach organizowanych przez PZDR - prowadzenie książek rachunkowych Polskiego FADN zgodnie z umową, upowszechnianie wyników

<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach 2. Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy – Kołuda Wielka 3. Stacja Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego Instytutu Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy w Dworzyskach 4. Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach 5. Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach 6. Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy Balice koło Krakowa 7. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie 8. Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach 9. Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu 10. Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie 11. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział w Jadwisinie 10. Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych c) <u>UCZELNIE WYŻSZE</u> 1. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy 2. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie 3. Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy 4. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 	<p>rachunkowości rolnej wśród rolników</p>
--	--

	<p>5. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy 6. Politechnika Łódzka 7. Uniwersytet Łódzki, Szczeciński 8. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu</p>	
<p>10.</p>	<p>Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego 3. Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy 4. Urzędy Gmin, Urzędy Miast, Urzędy Miasta i Gmin 5. Urzędy Skarbowe 6. Sądy Rejonowy w Bydgoszczy i w Nakle n. Notecią 7. Urząd Kontroli Skarbowej w Bydgoszczy 8. Starostwa Powiatowe 9. Izba Skarbowa w Bydgoszczy 10. Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Bydgoszczy oraz Powiatowe Inspektoraty Weterynarii 11. Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej i Artykułów Rolno-Spożywczych w Bydgoszczy 12. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu 13. Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne 14. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 15. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Oddziały Terenowe 16. Państwowa Inspekcja Pracy/ Okręgowy Inspektorat Pracy w Bydgoszczy 17. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu 	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w zakresie realizacji projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. Kujawsko-pomorskim” oraz na rzecz poprawy dostępności do usług opiekuńczych na obszarach wiejskich - wspólne działania na rzecz promocji i rozwoju agroturystyki, turystyki wiejskiej, dziedzictwa kulinarnego, promocji sprzedaży bezpośredniej - udział w Radzie Rolnictwa Ekologicznego przy MRiRW / wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi rolnictwa ekologicznego i konsultowanie propozycji rozwiązań systemowych w rolnictwie ekologicznym - rolnictwo ekologiczne/ wymiana doświadczeń oraz doradztwo w zakresie rolnictwa ekologicznego - współpraca w zakresie działalności edukacyjnej, szkoleniowej prowadzonej w temacie rolnictwa ekologicznego - rolnictwo ekologiczne/ współpraca w zakresie promocji rolnictwa ekologicznego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego - monitoring gatunkowy Barszczu Sosnowskiego na terenie ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej - ochrona środowiska/ rolnictwo ekologiczne/ działalność edukacyjna i promocyjna w zakresie ochrony środowiska i promocji ekologicznych metod produkcji żywności - monitoring stanu środowiska w województwie kujawsko-pomorskim - współpraca dotycząca właściwego nawożenia, badania warzyw i gleby - współpraca w ramach wdrażania w gospodarstwach rolnych kompleksowej ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów niebezpiecznych - przekazywanie do zarządu powiatu corocznych informacji dotyczących Strategii Rozwoju Powiatu i realizacji celów strategicznych dotyczących działalności Ośrodka Doradztwa Rolniczego - udział w komisjach rolnictwa, konkursowych, kłęskowych, posiedzeniach rad gmin, spotkaniach, zebraniach wiejskich, dożynkach itp. - współpraca przy organizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współpraca przy organizacji szkoleń, konferencji - współpraca z urzędami, starostwami w zakresie związanym z rolnictwem, ochroną środowiska, obszarami wiejskimi i promocją regionu - prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie na posiedzeniach rad gmin oraz wybranych komisji wymienionych rad - udział w gminnych komisjach oceniających straty w uprawach polowych spowodowane złymi warunkami pogodowymi (komisje kłęskowe) oraz komisjach ds. szacowania strat przez zwierzynę leśną

	<p>18. Stacja Doświadczalnictwa Oceny Odmian w Chrzęstowie</p> <p>19. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy</p> <p>20. Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>21. Regionalna dyrekcja Ochrony Środowiska</p> <p>22. Samorzady powiatowe i gminne woj. kujawsko-pomorskiego</p> <p>23. Starostwa powiatowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie stoisk informacyjnych na imprezach organizowanych cyklicznie przez gminy np. dożynki - udział w komisji oceniającej gospodarstwa w konkursie „Rolnik powiatu lipnowskiego” - konsultacje w sprawie interpretacji prawodawstwa dotyczącego organizowania grup producentów rolnych - budowanie sieci współpracy z lokalnym samorządem - wspólna promocja dziedzictwa kulturowego oraz kulinarnego - wspólna promocja powiatu oraz zachęcanie mieszkańców do podejmowania działań aktywizujących - współpraca z zakresu promowania i kultywowania dziedzictwa kulinarnego - udział w sesjach rady miasta - udział przedstawicieli władz samorządowych w pokazach, olimpiadach - omawianie bieżących spraw w rolnictwie np. zagrożenie ASF, stawki dopłat bezpośrednich, dopłaty do materiału siewnego itp. - dyżury doradców w Urzędach Gmin - współpraca w zakresie organizacji targów i innych imprez rolniczych m.in. Targów Turystyczno-Ogrodniczych „Lato na Wsi”, Kujawsko-Pomorskich Dni Pola w Grubnie, Festynu Barwy Lata, Dary Jesieni - współorganizacja konkursów - badania ankietowe
<p>11.</p>	<p>Związki zawodowe i społeczno-zawodowe organizacje rolników</p> <p>1. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka</p> <p>2. Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”</p> <p>3. Kujawsko-Pomorski Związek Hodowców Bydła</p> <p>4. Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego</p> <p>5. Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz</p> <p>6. Krajowy Związek Hodowców Szynszyli z siedzibą w Myślenicach</p> <p>7. Polski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobnego Inwentarza</p> <p>8. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt</p> <p>9. Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca oraz doradztwo w zakresie rolnictwa ekologicznego - udział w uroczystościach organizowanych przez koła gospodyń, w spotkaniach okolicznościowych - pomoc przy organizowaniu wyjazdów na targi organizowane przez KPODR - współpraca odnośnie przechowywania i przygotowania komponentów pasz dla zwierząt - współorganizacja i udział w konferencjach, szkoleniach, konkursach, spotkaniach - udział w spotkaniach i posiedzeniach, imprezach tematycznych i okolicznościowych - czynnik doradczy w negocjacjach cenowych - współpraca podczas targów i wystaw zwierząt futerkowych i drobnego inwentarza m.in. poprzez uczestnictwo w komisjach oceny zwierząt - transfer wiedzy między instytucjami - działalność informacyjna - współpraca z kołami gospodyń wiejskich - współorganizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów oraz seminariów

	<ol style="list-style-type: none"> 10. Regionalny Związek Pszczelarzy Ziemi Kujawsko-Dobrzyńskiej we Włocławku 11. Stowarzyszenie rolników „STOROL” w Kowalewie Pomorskim 12. EKOŁAN - Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych 13. Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Głodowie 14. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych 15. Polska Izba Nasienna 16. Koła Gospodyń Wiejskich 17. Gminne Rady Kobiet i Kół Gospodyń Wiejskich 18. Regionalny związek Pszczelarzy w Toruniu 19. Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorskie Centrum Rolnicze 20. Związek Kółek Rolników i Organizacji Rolników w Inowrocławiu 21. Koła Gospodyń Wiejskich 22. Gminna Rada Kobiet i Kół Gospodyń Wiejskich 23. Fundacja Powiatu Mogileńskiego 	
12.	<p>Środki masowego przekazu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Telewizja Polska S.A./Oddział w Bydgoszczy 2. Radio PIK 3. Gazeta CGD 4. Gazeta Pomorska 5. Gazeta CLI 6. Nowości 7. Tygodnik Pałuki 8. Czas Świecica 	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca przy przygotowywaniu programu ekologicznego EKOOPCJE oraz innych programów promujących wieś kujawsko-pomorską - współpraca polegająca na przekazywaniu aktualnych problemów dotyczących ochrony środowiska oraz promujących działania Ośrodka - publikacja informacji i udzielanie wywiadów dotyczących organizowanych szkoleń, konkursów, olimpiad, relacji z wydarzeń - promowanie w środkach masowego przekazu działań podejmowanych przez KPODR - współpraca w zakresie opracowywania tematów rolniczych - nagrywanie audycji radiowych i telewizyjnych wg zgłaszanych potrzeb np. dotyczących sytuacji w poszczególnych branżach

	9. Nasze Świecie 10. Radio Nakło	
13.	Firmy obsługujące rolnictwo w zakresie: 1. nasiennictwa 2. uprawa roślin 3. nawożenia 4. środków ochrony roślin 5. hodowla zwierząt 6. usług rolniczych 7. certyfikacji w rolnictwie ekologicznym 8. mechanizacja rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - rolnictwo ekologiczne/ współpraca w zakresie edukacji i doradztwa - współpraca w certyfikowaniu gospodarstw i produktów ekologicznych - zakładanie poletek doświadczalnych - wymiana informacji o zaopatrzeniu w rolnictwie - notowanie cen nawozów i środków - współpraca w zakresie organizacji szkoleń - wymiana informacji, dostarczanie opakowań do pobieranie prób glebowych przez rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - współorganizacja szkoleń i konferencji - doradztwo na temat doboru odmian i zakupu kwalifikowalnego materiału siewnego - kolekcje odmian roślin m.in. zbóż, rzepaku, roślin strączkowych - organizacja i współpraca podczas szkoleń w ramach Centrum Techniki Rolniczej

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Spośród imprez wystawienniczo-targowych najważniejsze dla wystawców i zwiedzających były „XXXVII Dni Otwartych Drzwi” - Targi Ogólnorolne, XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola, XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „AGRO-TECH”, XIX Targi Turystyczno-Ogrodnicze „Lato na Wsi” oraz regionalne wystawy zwierząt podczas których upowszechniane są nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne oraz osiągnięcia hodowlane.

Pszczelarze i sadownicy kontynuowali coroczne spotkania, gdzie omawiano bieżące problemy danej branży oraz uwarunkowania rynkowe krajowe i zagraniczne.

W 2018 roku ważnym aspektem było także upowszechnianie zagadnień związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i dlatego Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wspiera te działania organizując corocznie XIV Forum Energetyki Odnawialnej. Tematyka Forum dotyczyła technik pozyskiwania energii odnawialnej, przepisów prawnych w tym zakresie oraz możliwości pozyskania dofinansowania do konkretnych instalacji.

Wspólnie z Gazetą Pomorską zorganizowano V Forum Rolnicze, na którym spotkali się rolnicy, przedsiębiorcy rolni, przedstawiciele firm z branży rolniczej, przedstawiciele nauki, organizacji rolniczych i producenckich, przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, władz rządowych i samorządowych województwa. Forum składało się z paneli dyskusyjnych i debaty podczas których omawiane były zagadnienia z zakresu produkcji roślinnej, zwierzęcej i przetwórstwa, a w trakcie debaty przedstawiciele władz odpowiadali na pytania redaktorów i rolników.

Tab.30. Wykaz ważniejszych wydarzeń

L.p.	Nazwa	Termin	Miejsce	Organizator/współorganizator
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1.	XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „AGRO-TECH”	30.06.-1.07.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, DLG – Niemieckie Towarzystwo Rolnicze, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszcy
2.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Zwierząt Hodowlanych	30.06.-1.07.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Związki i organizacje branżowe hodowców
3.	III Krajowa Wystawa Bydła Mięsnego	30.06.-1.07.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego
4.	XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - targi regionalne	16-17.06.2018	Grubno k. Chełmna	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego w Grubnie, Agro-Sieć Chełmno, Starostwo Powiatowe w Chełmnie
5.	XIX Targi Turystyczno-Ogrodnicze "Lato na Wsi"	12-13.05.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Starostwo Powiatowe w Nakle n/Notecią

6.	III Regionalna Wystawa Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych	12-13.05.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Branżowe związki hodowców
7.	V Forum Rolnicze	05.X. 2018	Bydgoszcz	Gazeta Pomorska, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
8.	XXXVII Dni Otwartych Drzwi - Targi Ogólnorolne	9-10.06.2018	Zarzewo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
9.	XXVII Forum Pszczelarzy	10.03.2018	Przysiek	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Regionalny Związek Pszczelarzy w Toruniu
10.	XIV Forum Energetyki Odnawialnej	14.11.2018	Przysiek	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

E. Działalność wydawnicza

W 2018 roku zaplanowano i wykonano 25 pozycji wydawniczych. Poza planem wykonano 6 pozycji wydawniczych. Wydane poza planem broszury, pozycje 1-5 wynikały z realizacji różnych projektów i zadań edukacyjno-szkoleniowych.

Największą pozycją wydawniczą jest miesięcznik „Wieś Kujawsko-Pomorska” drukowany w nakładzie 32400 tys. (w całym roku). W 2018 roku miesięcznik „Wieś Kujawsko-Pomorska” zajął 3 miejsce w ogólnopolskim konkursie pn. „Najlepsze wydawnictwo wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego” oraz wyróżnienie specjalne w ogólnopolskim rankingu AgroKlasa ODR 2018.

Zmieniono tytuły następujących wydawnictw:

- Pozycja 4. zaplanowano broszurę „Wybór formy opodatkowania działalności pozarolniczej” zmieniono tytuł na „Formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych pozarolniczej działalności gospodarczej”,

- Pozycja 8. zaplanowano broszurę pt.: „Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego” zmieniono tytuł na „Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu wodnego”,

- Pozycja 14. zaplanowano ulotkę pt.: „Hodowla zwierząt futerkowych” zmieniono tytuł na „Rasy zachowawcze trzody chlewnej w Polsce”,

Zaplanowana w 2018 roku broszura pt.: „IX Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, pozycja 10 zostanie wydana w styczniu 2019 roku.

Tab.31. Działalność wydawnicza w 2018 r.

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład/Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1.	Wieś Kujawsko-Pomorska	miesięcznik	32400	32400
2.	Kalkulacje Rolnicze	broszura	1 000	500
3.	Jak analizować Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego	broszura	1 000	1500
4.	Wybór formy opodatkowania działalności pozarolniczej Zmiana tytułu na Formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych pozarolniczej działalności gospodarczej	broszura	1 000	500
5.	Podatek VAT w rolnictwie	broszura	1 000	500
6.	Metody wyceny produkcji roślinnej w toku	broszura	1 000	500
7.	Kujawsko-Pomorskie Seminarium Szynszyli	broszura	150	150
8.	Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego, Zmiana tytułu na Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu wodnego	broszura	150	150
9.	Chwasty naszych pól – odporność chwastów na herbicydy (wznowienie)	broszura	1000	1000
10.	IX Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego	broszura	150	-
11.	Wydawnictwo promocyjne KPODR	broszura	3000	3000

12.	Podatki w rolnictwie	ulotka	1000	200
13.	Uprawa soi	ulotka	2000	2000
14.	Hodowla zwierząt futerkowych Zmiana tytułu na Rasy zachowawcze trzody chlewnej w Polsce	ulotka	500	500
15.	Program mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	ulotka	2000	2000
16.	Informator Kujawsko-Pomorskie Dni Pola Grubno 2018	katalog	1000	1000
17.	Katalog Lato na Wsi	katalog	500	500
18.	Katalog AGRO-TECH	katalog	1500	1500
19.	Katalog regionalnej wystawy zwierząt	katalog	300	300
20.	Katalog DOD Zarzeczewo	katalog	3000	3000
21.	Forum Nasienne – nowości odmianowe zbóż	informator	200	200
22.	Folder promocyjny AGRO-TECH	folder	600	600
23.	Folder imprezy wystawienniczo-targowe KPODR	folder	600	600
24.	Kalendarz KPODR na 2019	kalendarz	500	500
25.	Zaproszenia na imprezy rolnicze i plakaty	zaproszenia/plakaty	6450	6387

POZA PLANEM				
L.p.	Tytuł	Forma	Nakład/Plan	Wykonanie
1.	Zioła dobre na wszystko	broszura	-	2000
2.	Dobre praktyki w rolnictwie ekologicznym	broszura	-	2000
3.	Odpady – informator dla rolników	broszura	-	2000
4.	Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich	broszura	-	1000
5.	Jak podnieść opłacalność produkcji żywca wołowego	broszura	-	1500
6.	Tendencje oraz czynniki zmienności dochodów gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej	broszura	-	200

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

Na początku roku 2018 planowana liczba uczestników wynosiła odpowiednio: 238 uczestników w szkoleniach zewnętrznych oraz 405 uczestników w szkoleniach wewnętrznych. W rezultacie, po analizie dokumentów potwierdzających doskonalenie zawodowe, 214 pracowników uczestniczyło w szkoleniach zewnętrznych i 530 w wewnętrznych. Głównym organizatorem szkoleń zewnętrznych było Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. W związku z niezakwalifikowaniem się projektu do realizacji nie odbyło się szkolenie wewnętrzne Zasady wdrażania programu ekologiczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej. Zwiększona liczba osób przeszkolonych w ramach szkoleń zewnętrznych w zakresie Szacowanie szkód w rolnictwie związana była ze zmianą ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego. Doradcy mają brać udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie.

Pracownicy Ośrodka przez doskonalenie zawodowe poszerzają swoją wiedzę i nabywają nowe umiejętności, które w konsekwencji wpływają na poprawę jakości świadczonych przez nich usług oraz prowadzonych szkoleń. Dowodem są przedstawione w sprawozdaniu działania na rzecz rolników i mieszkańców wsi.

Tab.32. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Liczba uczestników	
		Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
G.1.	szkolenia wewnętrzne		
G.1.2.	rozwój obszarów wiejskich	150	150
G.1.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	75	40
G.1.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	150	340
G.1.6.	inne		
	Zasady wdrażania programu ekologiczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej	30	-
G.2.	szkolenia zewnętrzne		
G.2.1.	systemy produkcji rolnej	61	50
G.2.2.	rozwój obszarów wiejskich	16	15
G.2.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	56	56
G.2.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	25	15
G.2.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	59	30
G.2.6.	inne		
	Szacowanie szkód w rolnictwie	3	30
	Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla pracowników Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego wykonujących zadania na rzecz SIR	2	2
	Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla pracowników Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego	2	2
	Korzystanie z systemów informatycznych i zasobów Internetu w pracy	10	10
	Wykorzystanie programów INDESIGN i PREZI w pracach wydawniczych i pokazach medialnych	2	2
	Przepisy z zakresu zatrudnienia pracowników	2	2

Ocena rezultatów działalności ODR w 2018

Tab.33. Ocena realizacji programu działalności odr w 2018 r.

L.P.	Rodzaj działalności		Liczba	
			Plan	Wykonanie
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie	894	1090
		Szkolenia wyjazdowe	82	97
		Konferencje	26	32
		Uczestnicy form edukacyjnych	20710	28620
2	Działalność doradcza	Porady indywidualne	21220	26390
		Odbiorcy porad indywidualnych	21220	26390
3	Działalność informacyjna	Informacje	24844	24866
		Broszura	10	15
		Ulotka	4	4
		Informacja na stronę www.	120	312
		Artykuł w miesięczniku ODR	307	296
		Inne wydawnictwa	8	14
		Stoisko-informacyjno-promocyjne	23	40
		Pozostałe	563	1039
4	Działalność upowszechnieniowa	Pokaz	19	14
		Demonstracja	18	18
		Konkurs	20	16
		Olimpiada	20	20*
		Targi/wystawy	13	14

*19 eliminacji powiatowych i 1 finał wojewódzki

Różnice:

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku zarówno w działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej jak i upowszechnieniowej wykonał więcej działań, niż było zaplanowane w Programie działalności. Obsłużono ponad 98 tys. odbiorców.

W 2018 roku wzrosło zainteresowanie usługami doradczymi w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej.

Udzielono więcej informacji i porad dotyczących zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna. Było to wynikiem wejścia Ustawy Prawo Wodne oraz Programu działań mającego na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganiu dalszemu zanieczyszczeniu. Wprowadzenie obowiązku przestrzegania zapisów tych aktów prawnych przez rolników spowodowało większe zainteresowanie doradztwem indywidualne - poradami z zakresu technologii nawożenia i uprawy oraz zasad integrowanej produkcji.

Udzielono więcej informacji z zakresu bioasekuracji w gospodarstwie rolnym uwzględniając szczególne zagrożenia wynikające z rozprzestrzeniania się Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) oraz Grypy Ptaków.

Udzielono więcej porad dotyczących zarządzania, organizacji i planowania pracy w gospodarstwie rolnym.

Wypełniono więcej dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy w zakresie technologii produkcji roślinnej. Wynikało to z potrzeby wypełnienia wniosków o udzielenie pomocy dla rolników, którzy ponieśli straty spowodowane klęską suszy oraz przygotowania informacji o wykorzystaniu materiału siewnego odmian chronionych prawem AGNAS 1, AGNAS 2.

Wypełniono również więcej niż planowano wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, co było dużym wyzwaniem dla doradców i rolników, gdyż wykonano to zadanie drogą elektroniczną poprzez aplikację eWniosekPlus.

Przeprowadzono więcej szkoleń stacjonarnych, wyjazdowych oraz konferencji, co miało wpływ na większą liczbę osób przeszkolonych.

Wnioski:

1. W Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego zadania do realizacji, planowane są w układzie rocznym. Wykonanie dokładnie zaplanowanej liczby usług doradczych, informacyjnych i upowszechnieniowych jest trudne, gdyż ich wykonanie zależy od zapotrzebowania klientów, jak i zainteresowania daną tematyką.
2. Uruchomienie poszczególnych naborów wniosków do działań PROW 2014-2020 miało wpływ na liczbę realizowanych działań doradczych (informacji, porad, opracowań) w tym zakresie.
3. Wdrażanie nowych aktów prawnych, powodowało zwiększone zainteresowanie doradztwem w zakresie wprowadzonych zmian oraz nowych wymagań prawnych dotyczących gospodarstw rolnych.

Ocena:

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku równomiernie rozkładał swoją aktywność pomiędzy działalność szkoleniową, doradczą, informacyjną i upowszechnieniową.

Przeprowadzono ponad 1200 spotkań edukacyjnych (szkoleń stacjonarnych, wyjazdowych oraz konferencji), co pozwoliło na przeszkolenie ponad 28 tys. rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Dużym wyzwaniem była działalność doradcza i informacyjna. Działalność doradcza to ponad 26 tys. udzielonych porad indywidualnych i ponad 24 tys. informacji.

Doradcy spełniając oczekiwania klientów Ośrodka realizowali działania upowszechnieniowe w formie pokazów, konkursów i demonstracji technologicznych, co wzbogaciło ofertę w zakresie poprawy konkurencyjności i podnoszenia poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym.

Powyższe działania były zgodnie z zapotrzebowaniem klientów.

Ośrodek współpracował z jednostkami badawczo-rozwojowymi, uczelniami wyższymi, szkołami, samorządem, instytucjami krajowymi, poprzez wspólne projekty i inne przedsięwzięcia.

Ośrodek wykonał większą liczbę usług doradczych, informacyjnych i upowszechnieniowych niż zaplanował, jednakże ta sytuacja w przyszłości może się zmienić z powodu zmniejszającego się zatrudnienia.

H. Załączniki elektroniczne